

Länsförsäkringar Södermanland

Årsredovisning

2018

Innehåll

Verksamheten

- 3 VD-kommentar
- 4 Ordförandekommentar
- 5 Nytt kontor i Eskilstuna
- 6 100 miljoner i återbäring
- 8 Medarbetarna
- 11 Samhällsengagemang
- 13 Jubileumsfonden
- 14 Ägarstyrning
- 16 Samverkan
- 18 Hållbarhetsrapport

Finansiella rapporter

- 22 Förvaltningsberättelse
- 26 Femårsöversikt
- 27 Rapport över koncernens resultat och övrigt totalresultat
- 28 Rapport över finansiell ställning för koncernen
- 30 Resultaträkning moderbolaget
- 31 Balansräkning moderbolaget
- 33 Rapport över förändringar i eget kapital
- 34 Kassaflödesanalys
- 35 Resultatanalys
- 36 Noter till finansiella rapporter

Övrig information

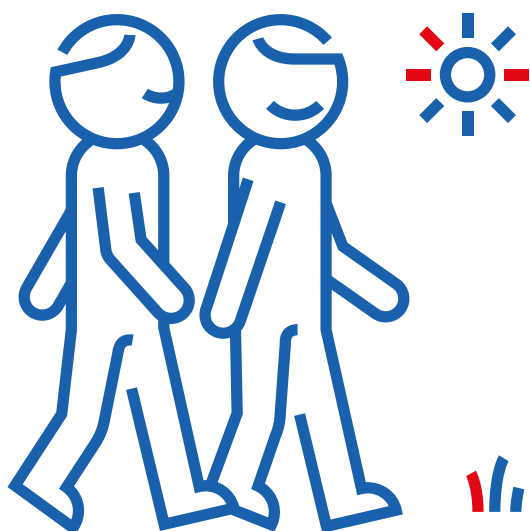
- 69 Årsredovisningens undertecknande
- 70 Revisionsberättelse
- 74 Ord och uttryck
- 76 Styrelse och revisorer
- 77 Företagsledning

Vi har de mest **nöjda** kunderna

2018 låg Länsförsäkringar i topp i Svenskt Kvalitetsindex (SKI) årliga mätningar av kundnöjdhet i sex kategorier – bank privat, bank företag, sakförsäkring privat, bostadslån, fastighetslån och fastighetsmäklare.

Vi tror att resultatet bland annat beror på vårt arbete med att förstå vad våra kunder behöver och i vilka kanaler de behöver det. Vi tror också att kunderna uppskattar att vi är ett lokalt bolag och finns nära kunderna. Vi kommer fortsätta att satsa på våra kunders behov och önskemål och utveckla våra digitala tjänster.

VD-kommentar

2018

I november 2018 betalade vi ut 100 miljoner kronor till 86 571 kunder. Återbäring för första gången sedan 2008 tack vare ett gott resultat 2017. För oss blev det ett stort projekt som sträckte sig över hela året med analyser, kundkommunikation och extra personal. Vi uppmanade kunderna att anmäla sitt utbetalningskonto för att vi skulle kunna betala ut pengarna på ett säkert sätt. Det gjorde 69 153 kunder och resten fick sin återbäring på utbetalningsavi. Ett väldigt roligt projekt för oss och mycket uppskattat av kunderna.

Årets andra stora projekt var våra nya lokaler i Eskilstuna. I slutet på året flyttade vi in i nya lokaler på Väster, nära ån. En gammal industribyggnad blev ett nytt och modernt kontor för oss med bättre möjligheter att träffa kunderna och en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Projektet löpte över hela 2018 och medarbetarna deltog i projektet med glädje, kompetens och insikter om behoven.

Resultatet blev goda 234 Mkr varav det mesta kom från kapitalförvaltningen. Vi hade positiva resultat i all affär – Sak, Agria, Liv och Bank – och är mycket glada över detta historiska resultat.

2017 gladdes vi åt att trenden med kraftigt ökade skadekostnader bröts, men under 2018 fick vi åter en negativ skadeutveckling. Både bränder och motorskador blev fler och kostade mer än vad vi hade kalkylerat med. En riktigt stor industribrand inträffade i september och vi hade också flera större bränder i bostäder. Sommarens skogsbränder och skyfall drabbade andra regioner och trots sommarens torka i Sörmland hade vi bara enstaka mindre skogsbränder.

Två större regelverksinföranden tog mycket tid och resurser under året; GDPR, det nya dataskyddsdirektivet med större krav på hantering av personuppgifter, och IDD, det nya direktivet för försäkringsdistribution med ökade krav på lämplighet och kompetens samt dokumentation av försäkringsförsäljning. Bägge regelverken innebär ett utökat konsumentskydd men också mer administration.

Under november genomförde vi för första gången våra fullmäktigeval digitalt. På vår webbplats kunde kunderna anmäla sig själva och andra kunder som intresserade av att bli fullmäktige. Efter lämplighetsprövning av valberedningen kunde sedan alla kunder i Flen, Katrineholm och Vingåker genomföra röstning på webben (identifiering med bankID). Fler kunder deltog i valet än vid tidigare valmöten.

Vi kan med glädje konstatera att Länsförsäkringsgruppen fortsatt har mest nöjda kunder enligt Svenskt Kvalitetsindex. Vi vinner kategorierna försäkring privat, försäkring företag, bank privat, bolån privat, pension privat och dessutom får våra fastighetsmäklare högsta betyg. Under 2018 utsågs Länsförsäkringar till Sveriges mest hållbara försäkringsbolag av Sustainable Brand Index och toppade Svensk Hållbarhetsranking i kategorin Bank och Finans.

Lokalt mäter vi kundnöjdhet genom telefonintervjuer med kunder som varit i kontakt med oss och vi fick högre betyg från kunderna 2018; NPS-värde på 56 jämfört med 2017-års NPS-värde på 52. Vårt långsiktiga mål är att nå ett NPS-värde på 60, vilket mot bakgrund av utfallet 2018 ser helt rimligt ut.

Motiverade medarbetare är tillsammans med nöjda kunder vårt viktigaste mål. Vi mäter motiverade medarbetare vart annat år och höstens mätning var en förbättring till index 4,0 (3,9) på en femgradig skala – det är vi mycket glada för.

2019

Under hösten 2018 satte vi en ny affärsplan med kort- och långsiktiga mål för fem fokusområden: nöjda kunder, motiverade medarbetare, tillväxt, lönsamhet och hållbarhet.

Om 2018 blev återbäringens och regelverkens år så tror jag att 2019 blir ett år fyllt av utveckling. Vi kommer att utveckla vårt arbete med riskurval och prissättning inom sakförsäkring och införa nya IT-stöd inom delar av sak- och bankverksamheten.

Kundernas behov av att träffa oss på andra tider och andra platser ställer krav på omställning och förändring hos oss. Vi utökar nu våra öppettider per telefon till kvällstid och helger och under året kommer kundmöten on-line att införas. Vi har höga krav på kvalitet i försäljning och rådgivning och inför successivt ett verktyg för enhetligare kundbehovsinventering.

Under rubriken #Tillsammans 2019 utforskar medarbetarna nya sätt att samarbeta till nytta för kunden. Detta samarbete präglas av självledarskap och omtanke om kunderna. Vi ser med tillförsikt fram emot ett 2019 med mer aktiv kundvård, fler kundkontakter och ökad tillväxt.

Mycket av arbetet 2018 bildar en bra grund för ett framgångsrikt 2019 med fortsatt nöjda kunder och motiverade medarbetare. Ett stort tack till alla medarbetare för ett väl utfört arbete under 2018!

Anna-Greta Lundh

VD i Länsförsäkringar Södermanland
2019-03-04

Ordförandekommentar - Tillsammans skapar vi trygghet

Jag har nu haft förmånen att vara ordförande i Länsförsäkringar Södermanland i snart fem år och är väldigt stolt över den trygghet i vardagen som vi kan erbjuda alla invånare i vårt län.

Länsförsäkringar erbjuder en helhetslösning inom ett brett spektra av områden som är viktiga för människor: försäkring, bank och fastighetsförmedling. Vårt kunderbudande präglas av konkurrenskraftiga priser, lokal närvaro och personlig service. Att vi i olika mätningar har marknadens mest nöjda kunder inom de flesta segment tar vi som intäkt för att vår affärsmodell är rätt. Dessutom är vi kundägda, vilket innebär att alla ekonomiska överskott återförs till försäkringskunderna/ägarna. Jag brukar beskriva detta som en modern delningsekonomi. Vi är därför extra stolta över att under 2018 ha delat ut över 100 miljoner kronor till våra kunder. Länsförsäkringar Södermanland har idag över 110 000 försäkringskunder/ägare och jag hoppas att ännu fler ska förstå fördelen med att vara kund hos oss.

För att uppnå skalfördelar samarbetar vi med de övriga 22 länsförsäkringsbolagen. Det ger oss bland annat möjligheter till bra återförsäkringslösningar så att vi inte alltid tar hela kostnaden om en stor skada inträffar. Dessutom äger vi tillsammans Länsförsäkringar AB som hjälper oss med olika utvecklingsprojekt, ger oss service inom framförallt IT och där vi driver gemensam affär som ännu inte är mogen att läggas ut som egen affär på respektive länsbolag.

En av grundpelarna i vår dagliga verksamhet och i hållbarhetsarbetet är förebyggande arbete så skador inte ska uppstå. En skada som inte inträffar är väldigt klimatsmart. Till exempel så har flera bränder kunnat avvärras tack vare de brandsläckare som delades ut till försäkringskunderna under 2016.

Ekonomiskt sett var 2018 ett väldigt lyckat år. Trots att börsen stängde på minus fick vi en väldigt hög avkastning på vår placeringsportfölj, +6,4 procent, mycket tack vare fortsatt hög avkastning på fastighetstillgångarna. Sakför-

säkringsverksamheten hamnade runt +/- 0 resultat, vilket vi inte är helt nöjda med. Visserligen har vi inte som ambition att göra stora vinster i den delen, men det behövs ändå en bättre marginal för att ha råd med kontinuerlig utveckling av verksamheten.

Jag hoppas givetvis att du som läser detta också är kund i Länsförsäkringar Södermanland och kan vara ambassadör för att sprida budskapet om fördelarna med ett bolag som är kundägt och har stark lokal närvaro.

Stort tack till alla medarbetare för era insatser under 2018 och för ert fortsatta stora engagemang. Utan er insats kan vi inte leva upp till de höga ambitionerna vi har att leverera marknadens bästa kundupplevelse.

Caesar Åfors

Styrelseordförande i Länsförsäkringar Södermanland

Nytt kontor i Eskilstuna

Efter 30 år på Kungsgatan i Eskilstuna packade vi ner hela kontoret tillsammans med fastighetsförmedlingen för att bege oss en bit bort, till Libergsgatan 10, i den västra delen av staden.

Det var i november som flytten ägde rum, och den 14 december hade vi invigning för både kunder och personal. Arbetet med nya lokaler i Eskilstuna började redan hösten 2016. Lokalen på Kungsgatan kändes inte längre optimal och vi började leta efter något nytt. Nicklas Malm gjorde många resor till Eskilstuna och tittade på lokaler och tillsammans med Anna-Greta Lundh skrev han avtal med fastighetsägaren Ladingen.

Annica Blomqvist var sedan den person som i huvudsak drev flyttprocessen framåt. Hon har haft koll på allt ifrån färgskalor och flyttkartonger till möblering. En mer dedikerad projektledare för inredningen kunde vi knappast ha hittat; resultatet blev strålande och såväl medarbetare som kunder är mycket nöjda.

- Vi har fått höra att det blivit betydligt ljusare, fräschare och bättre anpassat för kundernas behov. Flera kunder har även uttryckt glädje över att vi återanvänder det gamla huset och några har delat med sig av minnen från när det låg ett gjuteri i lokalen, berättar Annica.

De nya lokalerna består av tusen kvadratmeter som går i grått, vitt och svart. Inredningen är modern och harmonisk, med en tydlig industriell känsla. Inför flytten anlätades en fotograf som tog bilder av Eskilstuna, vilka blev till tavlor som är både ljuddämpande och vackra att titta på. Alla större glaspartier är frostade i mönster med landmärken från Södermanland. Eva Zetterström har skapat mönstret, där man hittar något från samtliga kommuner i länet på glasväggarna, allt ifrån Gripsholms slott och Nyköpingshus till violen från Flen.

Det ligger mycket hårt arbete bakom det lyckade resultatet och många medarbetare har varit engagerade. Vi har haft

en styrgrupp bestående av Magnus Ahlin, Christina Ek och Göran Jönsson. Oscar Carlsson och Franco Madrid har lagt ett stort arbete på att få all teknik och alla säkerhetslösningar att fungera. Ytterligare personer som varit viktiga för projektet är Catharina St Cyr och Jörgen Persson. De har stöttat styrgruppen, haft kontakt med byggkonsulter och hanterat många praktiska frågor. Vi tackar alla som hjälpt till på ett eller annat sätt och ser vi fram emot många fina år i våra nya lokaler!

100 miljoner i återbäring

2017 gjorde Länsförsäkringar Södermanland ett mycket bra resultat. Vi gick med vinst och hade lägre skadekostnader än beräknat. Därför kunde vi 2018 lämna återbäring till våra sakförsäkringskunder, som också är våra ägare. 100 miljoner kronor fick våra kunder dela på. Alla kunder, privatkunder, företagskunder och lantbrukskunder, som haft en gällande sakförsäkring under 2017, fick ta del av återbäringen.

Att lämna återbäring är ett stort projekt, och eftersom det var flera år sedan vi delade ut återbäring senast och de tekniska förutsättningarna förändrats, innebar det mycket arbete för många medarbetare att genomföra projektet. Vi hade god hjälp av andra bolag i Länsförsäkringsgruppen och av Länsförsäkringar AB.

Huvudprojektledare var Teresia Devell. Projektet delades upp i ett antal delprojekt med delprojektledare. Delprojekt och delprojektledare:

Uttag av kunddata
Christina Israelsson

Kommunikation
Charlotte Elisson

Ekonomi
Ulrica Gustafsson

Kundmötet
Stina Skånbeck
Nina Hjelm

Varje delprojekt hade ett tydligt ansvar och varje delprojektledare tog ett stort ansvar att driva sin del av projektet, som drevs utifrån styrelsens och fullmäktiges beslut om återbäringen. Vi tog fram och arbetade efter en övergripande aktivitetsplan och tidplan som utgick från den återbäringprocess som Länsförsäkringar AB rekommenderar. Avstämningar gjordes regelbundet och aktiviteter drevs framåt med stort engagemang och gott samarbete mellan delprojekten.

Bolagets controller drev, med stöd av tre produktansvariga, det stora arbetet med att ta fram underlag, göra stickprov och kontroller så att rätt kunder skulle få rätt belopp tillbaka. Detta arbete pågick från mitten av februari till mitten av april.

I maj skickade vi brev till alla kunder som skulle få återbäring. I brevet bad vi kunderna att själva registrera ett kononummer, för att utbetalningen skulle bli så smidig som möjligt för kunden. Vi hade få kononummer för utbetalning av återbäring registrerade vid den här tidpunkten, och alla som på något sätt hade kontakt med våra kunder arbetade från det att brevet gick ut i maj till

slutet av oktober hårt för att fler kunder skulle anmäla sitt kononummer. Sista datum för kunderna att lämna sitt kononummer var den 21 oktober. Vi ökade antalet registrerade bankgiro- och kononummer från 1 187 stycken till 69 143 stycken när projektet var avslutat.

Brev till kunder

När brevet landade hos kunderna i maj var det många som hörde av sig till oss med frågor om återbäringen på telefon, mejl eller genom att besöka oss. För att klara av att ta hand om alla frågor från våra kunder tog vi in extra personal.

Framförallt fick vi många spontana besök till våra fyra kontor, vilket var mycket roligt, men krävde extra resurser. Medarbetare från hela organisationen hjälptes åt att bemanna kunddisken för besökande. Under hela sommaren fortsatte kunderna att ringa in för att lämna kontouppgifter och ställa frågor om återbäringen.

I september skickade vi ett nytt brev till de av våra kunder som skulle få återbäring. De kunder som ännu inte registrerat bankgiro- eller bankkononummer fick en påminnelse att göra detta. Kunderna fick också veta hur mycket pengar de skulle få tillbaka vid utbetalningen i november.

I samband med att vi skickade ut brev nummer två anställde vi tio personer, som dedikerades till att svara på samtal från kunder och ta hand om kunder som besökte oss spontant med frågor om återbäringen. Vi hade kontakt med många av våra kunder i samband med utskicket i september och oktober. Nina Hjelm var teamledare för gruppen och tog också hand om mer komplicerade ärenden och frågor som kom in. Gruppen gjorde ett fantastiskt arbete och gav mycket bra service till våra kunder.

Att kunna betala ut återbäring till sina kunder när bolaget går bra är unikt för ett kundägt bolag. I samband med att vi betalade ut återbäring ville vi berätta för kunder och andra

om hur ett kundägt företag och återbäring fungerar. Vi gjorde därför en marknadsföringskampanj och ett event under hösten. Marknadsföringskampanjen inleddes med ett quiz som vi spred via Facebook, där man kunde svara på frågor om oss. För varje svar som kom in skänkte vi en krona till BRIS. Många gjorde vårt quiz och vi kunde skänka 7 602 kronor till BRIS.

Under veckorna 42-44 genomförde vi en stor reklamkampanj med annonser i många olika kanaler runt om i länet. Samtidigt gjorde vi ett event, då vi besökte 12 orter runt om i länet.

Vi åkte runt i Södermanland och bjöd på kaffe och kanelbullar och träffade kunder och andra intresserade. Eventet genomfördes i samarbete med eventföretaget Profeel. Våra egna medarbetare fanns på plats för att svara på frågor om återbäringen och våra tjänster. Hela eventet var miljöcertifierat enligt Svensk Miljöbas kriterier. Många sörmlänningar kom till vårt tält och fikade, men eftersom vi laddat upp med många bullar blev det bullar över efter varje eventtillfälle. Dessa skänkte vi till olika välgörenhetsorganisationer i länet. Följande orter besökte vi under eventet:

- Eskilstuna
- Nyköping
- Katrineholm
- Strängnäs
- Torshälla
- Gnesta
- Trosa
- Oxelösund
- Vingåker
- Flen
- Mariefred
- Malmköping

Vi ville också uppmärksamma de av våra företagskunder som fick extra mycket återbäring. Våra företags säljare besökte under senare delen av hösten många av våra företagskunder runt om i länet och överlämnade en symbolisk värdecheck på återbäringssumman och chokladkolor.

Själva utbetalningen av återbäringen gjordes under vecka 45 till de 86 571 kunder som fick dela på de 100 miljonerna.

Tack vare ett stort engagemang och ett gott arbete från alla medarbetare, och framförallt från huvudprojektledaren Teresia Devell, kunde återbäringsprojektet genomföras effektivt, vilket gynnar våra kunder och ägare. Att lämna återbäring - en kärnfråga för ett kundägt bolag - och göra det på ett effektivt och smidigt sätt, ger oss som arbetar på Länsförsäkringar Södermanland glädje och tillfredsställelse i vårt arbete.

Nu delar vi ut 7 miljoner till våra ägare i Flen.

Vi ägs av våra försäkringskunder. Vi återbäring och i år delar vi ut till dig. Så vinst för oss betyder vinst för dig. lfs.se/aterbaring

Hej Strängnäs!

2 november bjuder vi på kaffe/saft & kanelbulle.

Var? Gyllenbjelmtorget När? Klöckan 14-16 Först till kvarn! Välkomment!

Länsförsäkringar Södermanland

miljödiplom

Länsförsäkringar Södermanland

Reklamkampanjen och eventet i siffror

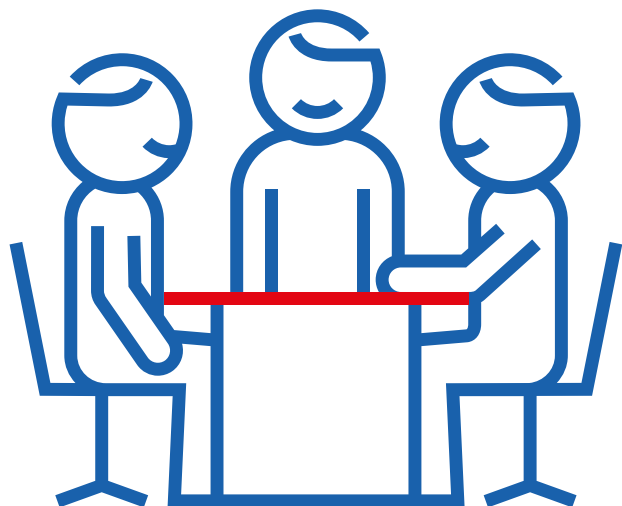
- 26 printannonser
- 41 utomhustavlor
- 6 digitala stortavlor
- 128 intresseanmälningar
- 7 602 kr till BRIS
- 336 radiospottar
- 5 200 kanelbullar
- 29 inlägg på Facebook och Instagram
- 72 värdebevis till företagskunder
- 10 olika annonsplatser
- 703 874 visningar på över 200 olika sajter
- 2 700 bullar till välgörenhet
- 26 har jobbat på eventet
- 471 242 visningar på Aftonbladet, SvD, Omni, tv.nu, klart.se

Medarbetarna - Bolagets **viktigaste** resurs

Det är bolagets 154 medarbetare och deras engagemang som gör Länsförsäkringar Södermanland till en attraktiv arbetsgivare och ett starkt varumärke.

Länsförsäkringar Södermanlands medarbetarvision är: "Att vara länets bästa arbetsplats med kompetenta, engagerade och hälsomedvetna medarbetare. Medarbetarna trivs på arbetsplatsen, får möjlighet att växa och utvecklas i olika yrkesroller samt tar aktivt initiativ till förändring och förbättring för sig själva och företaget. Den goda och hälsosamma arbetsmiljön, personalpolitiken, ledarskapet och kamratskapet gör att våra medarbetare mår bra och är stolta över företaget. Alla medarbetare rekommenderar oss därför som arbetsgivare i alla kontakter."

Länsförsäkringar Södermanlands konkurrenskraft är beroende av hur väl medarbetaren lyckas i mötet med kund. Bemötande och kompetens är två avgörande framgångsfaktorer. För att trygga bolagets behov av kompetent personal måste vi framstå som en attraktiv arbetsgivare, som ger förutsättningar för prestation, kompetensutveckling och ett gott arbetsklimat.

FISK -

Förhållningssätt Internt Samt mot Kund

Länsförsäkringar Södermanland har gemensamma förhållningssätt gentemot oss själva, våra arbetskamrater och våra kunder. De kan sammanfattas i:

- Välj inställning
- Ha kul
- Uppmärksamma varandra
- Lys upp deras dag - dela med dig av din arbetsglädje
- Fokus på kunden

Vår strävan är att organisationskulturen ska genomsyras av FISK och att ge kunderna det "lilla extra" i varje kundmöte.

Medarbetar- och ledarskap är varandras förutsättningar

Ett gott medarbetar- och ledarskap är varandras förutsättningar för en bra och effektiv verksamhet. Oavsett uppdrag, roll och funktion är våra gemensamma uppgifter att:

- vara väl förtrodda med bolagets vision, affärsidé och mål
- vara professionella och affärsmässiga i möte med kund
- underlätta förändringsarbete
- ta tillvara på varandras kompetenser och samverka över avdelningarna
- vara tydliga och ärliga mot varandra och verka för att alla ska känna arbetsglädje, engagemang och yrkesstolthet
- bidra till ett gott arbetsklimat
- vara goda föredömen

Vi strävar efter att medarbetare och chefer ska ha de bästa förutsättningarna för att kunna prestera och må bra på jobbet.

I september 2017 påbörjades ett ledarskapsprogram med fokus på självledarskap. Programmet avslutades i mars 2018. I mars deltog även alla medarbetare på ett halvdagsseminarium gällande självledarskap, motivation och värdringar. Seminariet var ett steg i att bli en mer förändringsberedd organisation där vi är medvetna om vilka styrkor vi har, hur vår kultur ser ut och hur varje individs personliga värderingar och drivkrafter kan bidra.

En god arbetsmiljö är säker och hälsofrämjande: att arbeta hälsofrämjande är en del i arbetet med att försöka nå visionen att bli länets bästa arbetsplats. Det hälsofrämjande arbetet syftar till att vara en attraktiv arbetsgivare samtidigt

som det skapar möjligheter och förutsättningar för att medarbetarna ska kunna prestera väl.

Länsförsäkringar Södermanland har arbetat aktivt med att främja sina medarbetares hälsa i många år. Ett strategiskt hälsoarbete är en del av vår organisation och verksamhet. Bolaget subventionerar friskvård såsom gymkort, kostprogram och rök- och snusavvänjning. Våra hälsoinspiratörer har rollen att inspirera, sprida information, ta emot och komma med idéer till friskvårdsaktiviteter och att därigenom öka delaktigheten i vårt hälsofrämjande arbete. Vi är också en rökfri arbetsplats, det vill säga rökning är inte tillåten under arbetstid.

LF-klassikern

Under 2018 hade vi en bolagsövergripande friskvårdsaktivitet, LF-klassikern på våren. Under hösten gjorde bolaget en personalresa till Västerås, där vi bland annat följde upp hur man arbetat med självledarskapet i organisationen.

Kompetensförsörjning

Omvärlden förändras ständigt och det ställer stora krav på anpassning av verksamhet och arbetsuppgifter. Kompetensutveckling är en viktig förutsättning för att vi ska klara vårt uppdrag och vara konkurrenskraftiga.

Länsförsäkringar Södermanland investerar löpande i medarbetarnas kompetens genom intern utbildning, fortbildning och andra kompetenshöjande insatser. För nyanställda genomför vi ett introduktionsprogram som sträcker sig över de första månaderna hos oss.

Vi arbetar med att förtydliga de interna karriärvägarna och rekryterar i första hand internt. Alla våra medarbetare har en kompetensutvecklingsplan på kort och på lång sikt och minst ett utvecklingsamtal per år.

Åldersfördelning	Andel
20 - 29 år	6 % (9 pers)
30 - 39 år	25 % (39 pers)
40 - 49 år	25 % (39 pers)
50 - 59 år	38 % (58 pers)
Över 59 år	6 % (9 pers)

	År
Medelålder	45,4

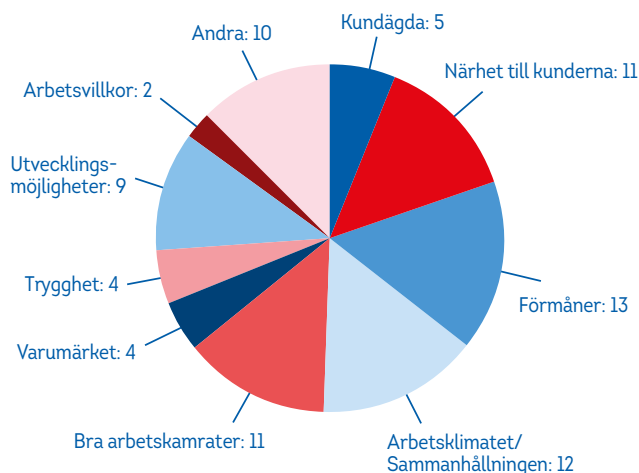
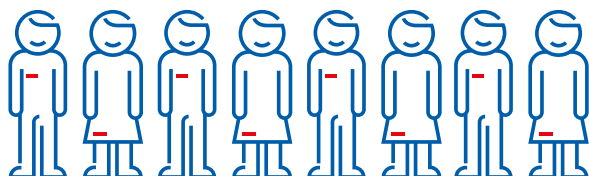
Könsfördelning	Antal
Kvinnor	91
Män	63
Kvinnliga chefer	8
Manliga chefer	8

Tabellerna avser tillsvidare-, prov- och visstidsanställda.

Vad gör Länsförsäkringar Södermanland till en attraktiv arbetsgivare idag? Så här tycker våra medarbetare enligt mätningen "Motiverade medarbetare" 2018

Bra förmåner inom bank och försäkring. God stämning mellan avdelningar. Flera yrkesområden. Möjlighet finns att byta arbete inom företaget.

Satsar på det lokala och närheten till kunderna. Satsar på helheten och att alla ska kunna utvecklas i företaget.

Nyanställda 2018

1:a raden: Adeline Lundqvist, Andreas Fahlstedt, Angela Nordberg, Anna Grabos, Annika Österman, Camilla Bernhardsson.

2:a raden: Gustaf Jarlbäck, Håkan Jansson, Ida Hagfalk, Jessica Loddby, Josefin Annebäck, Jörgen Briander.

3:e raden: Kenneth Edstein, Laila Kuusela, Lina Lundström Grönros, Linn Bruhn, Malin Ringqvist, Maria Kolmodin.

4:e raden: Marina Berggren, Mårten Johansson, Nicklas Gustavsson, Niklas Wennerberg, Oscar Lidhammar, Patrik Persson.

5:e raden: Robert Hedström, Sinikka Tolonen, Therese Pöllänen, Tommy Lindqvist, Zabina Roos.

Ej med på bild: Amela Horozovic, Isak Johansson

Samhällsengagemang

Länsförsäkringar Södermanland är starkt engagerat i det lokala samhällets utveckling och tillväxt. Vi ger människor och företag förutsättningar att leva i ekonomisk trygghet genom att erbjuda allt från sakförsäkringar till pensionssparande och banktjänster – vår kärnverksamhet. Men vi arbetar också med insatser för att skapa trygghet där människor lever, arbetar och är aktiva – insatser som gynnar inte bara våra egna kunder utan hela det lokala samhället.

Omtanke Sörmland

Vi vill att våra sörmländska barn och ungdomar ska ha en aktiv och trygg fritid. Därför ger vi ekonomiskt stöd till lokal idrott, kultur och andra initiativ, ett arbete vi kallar Omtanke Sörmland. Under 2018 kunde föreningar söka sponsring vid fyra tillfällen.

Jubileumsfonden

2016 startade Länsförsäkringar Södermanland Jubileumsfonden. Varje år i fem år delar vi ut projektstöd på 200 000 kronor. Pengarna går till projekt som skapar trygghet och säkerhet för människor i Södermanland, till exempel föreningar som erbjuder trygga och säkra fritidsaktiviteter för barn och ungdomar eller jobbar med integration. 2018 fick sju föreningar ta emot bidrag från Jubileumsfonden.

Insamling av lantbruksskrot

I vår lantbruksförsäkring ingår möjligheten att bli av med

lantbruksskrot, miljöfarligt avfall, plast och däck. Tillsammans med stiftelsen Håll Sverige Rent hämtade vi 2018 lantbrukskundernas skrot och tog även kostnadsfritt hand om miljöfarligt avfall.

Ung växtkraft

Lantbruket förändras och utvidgas med nya verksamheter, inte minst tack vare yngre förmågor. Med priset Ung växtkraft vill vi stödja och uppmuntra dessa unga, duktiga och drivna entreprenörer som med sina företag håller landsbygden levande. För att vara med i tävlingen ska företagaren vara verksam på landsbygden och kännetecknas av entreprenörskap, utveckling och nyskapande. Kandidaten ska också vara medlem i LRF och vara högst 36 år. Bakom priset står Länsförsäkringar och LRF Ungdomen.

Länsförsäkringsgruppen väljer ut en pristagare på nationell nivå som får ta emot 50 000 kronor, pengar som kan användas till vidareutveckling av företaget, till exempel för en studieresa eller annan kompetensutveckling. 2018 fick Sara Wallemyr och Anders Nilsson, som driver ett företag i Mularp utanför Falköping med både skogsbruk, spannmåls- och jordgubbsodling, köttdjur och entreprenadverksamhet, ta emot priset på nationell nivå. Vi hade inte någon lokal pristagare i Södermanland 2018.

Skolans säkerhetsdagar

Det är viktigt för oss att vara med och ta ansvar i samhället samt att arbeta för att förebygga skador. Vi har ett samarbete med polis, räddningstjänst, ambulans, Nobina och socialtjänst i östra Södermanland. Vi deltar på Skolans säkerhetsdagar,

där vi bidrar med vår kunskap för att öka medvetenheten om säkerhet i trafiken för våra sörmländska barn och ungdomar. På våren deltar vi på säkerhetsdagen för 6-åringar. Vi lär barnen hur de ska synas i trafiken när de cyklar. På hösten deltar vi på säkerhetsdagen för årskurs 7. På vår station berättar vi om vikten av att använda säkerhetsbälte i bilen. Eleverna får även möjlighet att känna på hur det känns att volta med voltbilen - något som brukar vara mycket uppskattat.

Genom vårt deltagande på Skolans säkerhetsdagar bidrar vi till att öka säkerheten och minska skador, något vi är mycket glada, tacksamma och stolta över.

Sveriges största brandövning

Sista veckan i november arrangerade vi, tillsammans med övriga 22 länsförsäkringsbolag i Länsförsäkringsgruppen, Sveriges största brandövning. Kampanjens budskap var att uppmana människor att se över sitt brandskydd i hemmet och göra en brandövning hemma.

Trots att de allra flesta bränder där människor skadas sker i hemmen har få brandövat med nära och kära. Med Sveriges största brandövning ville vi ändra på det och sprida information om hur man på ett enkelt sätt kan göra en brandövning hemma och vilken utrusning som man bör ha hemma och hur man förebygger bränder.

Under kampanjen la vi upp filmer och gjorde inlägg i sociala medier och styrde besökare till vår webbplats, där vi bland annat talade om hur man kan brandöva hemma.

Vet du och din familj vad ni ska göra om det börjar brinna?

Sveriges största
Brandövning
sverigestorstabrandovning.se

Julgåvan

Vi delar varje år ut en julgåva, en summa pengar, till en organisation som bedriver välgörenhetsarbete i Södermanland. Vi väljer ur tre organisationer och låter våra besökare på Facebook rösta fram vilken organisation som ska få årets julgåva. 2018 blev det BRIS som fick ekonomiskt stöd av oss för sitt arbete med att stötta barn i utsatta situationer och driva barns rätt i samhället.

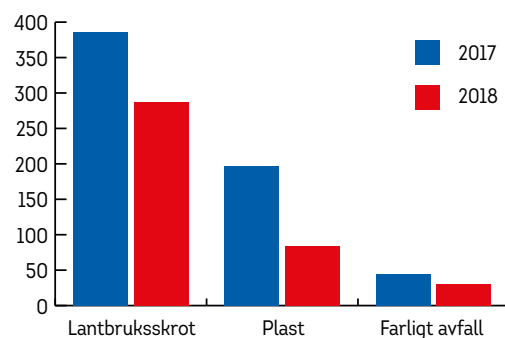
Korta fakta

32 föreningar fick sponsring genom Omtanke Sörmland 2018

Mottagare av bidrag från Jubileumsfonden 2018:

- Eskilstuna United damfotbollsförening
- Junis Nyköping
- Nya Teater Sörmland
- Friskis & Svettis Eskilstuna
- Fritidsbanken Nyköping
- DFK Värmbol
- Kvinno- och tjejjouren Miranda

Insamling av lantbruksskrot, plast och farligt avfall 2017-2018 (ton)

Fritidsbanken slipar sin verksamhet med bidrag från Jubileumsfonden

Fritidsbanken Nyköping är en av sju ideella föreningar som fick bidrag från Jubileumsfonden 2018. Bidraget gick till att köpa in en skridskoslip.

- Hittills har vi slipat runt 200 par skridskor, berättar Leif Berg, en av de ideella krafter som gör verksamheten möjlig.

Fritidsbanken Nyköping tar emot och lånar ut fritidsutrustning till privatpersoner och skolor. I lagret, som innehåller runt 2 500 artiklar, finns skridskor, hjälmar, hockeyklubbor, skidor, snowboards, inlines, fotbollsskor, löpskor, racketar och flytvästar. Privatpersoner kan lämna in utrustning man inte längre använder och utan kostnad låna utrustning i två veckor. Under 2018 lånades runt 4 000 sportartiklar ut.

Fritidsbanken lånar utan kostnad en lokal på Rosvalla, bredvid lilla ishallen. Platsen är idealisk; många passerar på väg till ishall, bowlinghall och sporthallarna.

- Vi har inte råd att annonsera, förutom i sociala medier, men folk hittar hit ändå, tack vare läget, berättar Leif Berg.

Åtta eldsjälar håller verksamheten igång från augusti och resten av skolans läsår. Kulmen är från mitten av januari och februari ut; då behöver minst två personer, helst fler, vara på plats för att klara av rulljangsen. En stor del av dem som lånar är skolor i Nyköping och Oxelösund.

- Det är många skolor som vill låna skridskor. Vi lånar ut 200 skridskor i veckan till skolor. Nu har vi fått säga stopp till utlåning av storlek 37 och uppåt, för vi har inte så det räcker, säger Leif.

” Det är en suverän grej det här. Bäst i Nyköping!

Tack vare bidraget från Jubileumsfonden kunde föreningen köpa en skridskoslip. Slipmaskinen står i en verkstadslokal, som är mer lämpad för slipning än lokalen på Rosvalla. Runt 200 par skridskor har föreningen slipat hittills. Leif har lärt sig att slipa, men oftast får han hjälp av de två släktingarna som äger verkstadslokalen.

- Man slipar tio par skridskor i timmen ungefär. När vi märker att skridskor behöver slipas märker vi upp dem med

en gul lapp och så kör jag bort dem till verkstan, där vi har slipmaskinen, berättar Leif.

Rauni Ringberg är en annan av föreningens eldsjälar. Hon började jobba för Fritidsbanken efter att hon deltagit i kommunens hållbarhetstävling Minimeringsmästarna.

- Vi slösar alldeles för mycket och slänger för mycket. Jag vill vara med och bidra till ett mer hållbart samhälle. Efter att jag var med i Minimeringsmästarna har jag fortsatt att försöka leva hållbart. Jag har köpstopp ibland till exempel.

Rauni kände att hon ville göra nytta på något sätt och engagerade sig i Fritidsbanken.

- Den där glädjen, när människor får låna något som inte kostar, är så härlig att se, säger Rauni och ler stort.

En konstant ström av både ungdomar och vuxna passerar för att lämna tillbaka skridskor, klubbor och hjälmar som de lånat. En man som kommit för att lämna tillbaka skridskor utbrister:

- Det är en suverän grej det här. Bäst i Nyköping!

Drömmen är att få tillgång till en lokal intill, som i dagsläget är tom. Det är trångt i den befintliga lokalen och personalen har svårt att plats med alla artiklar.

- Vi får vara lite innovativa. Jag köpte S-krokar för att hänga upp skridskor på hyllorna. Jag fick upp en 100 par, så nu är golvet fritt, berättar Leif.

Varför lägger man så mycket tid helt ideellt på att driva runt verksamheten? Leif och Rauni är helt överens.

- Det är så roligt att se alla som blir så glada när de hittar saker som passar och att det är gratis att låna. Jag minns särskilt en flicka som skulle åka skridskor med skolan nästa dag. När hon hittade ett par skridskor som passade blev hon så glad att hon utbrast: "De sitter gudaskönt!", berättar Rauni med ett leende.

Ägarstyrning

Bolagsstyrningen i Länsförsäkringar Södermanland utgår från svensk lagstiftning, föreskrifter och riktlinjer utfärdade av tillsynsmyndigheten Finansinspektionen.

Ägarstyrning

Länsförsäkringar Södermanland ägs av sina kunder. Samtliga 110 660 kunder med sakförsäkring i Länsförsäkringar Södermanland är delägare i bolaget.

Kunderna utser totalt 67 fullmäktige, en fullmäktige per 1 500:e kund, att representera sig på den årliga bolagsstämman. Fullmäktige utses på hösten året innan bolagsstämman. Mandatperioden för fullmäktige är tre år och valen sker var tredje år i varje kommun.

2018 var följande personer valda som fullmäktige för Länsförsäkringar Södermanland:

Eskilstuna 2017 - 2019	Nyköping 2018 - 2020	Katrineholm 2019 - 2021
Amir Stephan Abdul-Ahad	Patrick Aulin	Jan Bennerhed
Anna Kathrin Andersson	Tor Bengtsson af Sillén	Mattias Gustavsson
Vivianne Andersson	Erika Engdahl Wevel	Ann-Sofie Jacobsson
Vedad Begovic	Regina Ericsson	Crister Nystrand
Ulf Danielsson	Martina Hallström	Lars Siverskog
Alexandra Elfridsson	Emma Hansson	Maria Sjöblom
Karin Ericson	Sara Helgstrand	Malin Wallin
Kent Eriksson	Magdalena Jerlström	
Mona Gustafsson	Lena Parmenstam	
Jeanette Hellgren	Jacob Sandgren	Oxelösund 2018 - 2020
Per Hultén	Johan Schenström	Håkan Folkesson
Britt-Marie Jafner	Peter Sörman	Mats Larsson
Annette Joó	Fredrik Wachtmeister	Susanne Midell
Catharina Matsdotter		Marie Timan
Anna Nilsson		
Anders Olsson	Vingåker 2019 - 2021	Trosa 2018 -2020
Mart Saamel	Sofie Jouchims	Kristina Andersson
Peter Ström	Göran Samuelson	Arne Karlsson
Eva von Celsing	Peter Sunvission	Per-Arne Nilsson
	Tor-Leif Thuresson	Gunilla Persson
Strängnäs 2017 - 2019	Gnesta 2018 - 2020	Flen 2019 - 2021
Rabie Aldeeb	Per Dellrud	Maria Holmberg
Maria Bergström Hammarstedt	Rolf Lindblom	Margareta Holmgren
Kristina Ekman	Åke Petersson Sandklef	John Sandberg
Christer Hallensjö	Charlotta Rosenquist	Susanne Thorell
Johnny Hammarstedt		
Fredrik Paus		
Johan Wetterberg		

Samverkan som stärker Länsförsäkringar Södermanland

Länsförsäkringar Södermanland äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. Länsförsäkringar AB:s uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader. Länsförsäkringar Södermanland äger 3,7 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB.

Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Kantar Sifos anseendeundersökning 2018 visar att Länsförsäkringar har det åttonde högsta anseendet av alla svenska företag – en lista som toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag – den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars rekommenderade fondutbud består av 38 fonder med eget varumärke och 52 externa fonder. Utöver det rekommenderade utbudet erbjuds 41 fonder i ett utökat fondutbud. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Länsförsäkringar Fondliv förvaltar 126 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i fyra bestånd: Nya Trad, Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension. De flesta kunder med Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension har möjlighet att byta sina befintliga försäkringar till Nya Trad. Länsförsäkringar Liv förvaltar cirka 109 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda bankkunder på privatmarknaden för femte året i rad. Länsförsäkringar Bank har också de mest nöjda bolånekunderna.

Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som nära, innovativa, engagerade och enkla byggt ett starkt varumärke i Sverige. Nu pågår arbetet med att etablera Agrias varumärke på de övriga fem marknaderna med samma framgångsrika koncept. En viktig del av Agrias affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.

Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och gruppförsäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena som utvecklas finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring, samt bolåneskyddet Bo kvar.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälso-tjänster och personligt samtalsstöd. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra strategiska bolånekunders ekonomiska trygghet.

Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Södermanland betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabila, något som gynnar Länsförsäkringar Södermanlands kunder.

Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så äger även Länsförsäkringar Södermanland andelar i Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Södermanland och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar AB:s uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och att öka värde för kunderna. Utvecklingsarbetet bedrivs alltid från kundbehov och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier och affärsplaner och fokuseras dels på utveckling av kundmötesplatserna, dels på produkter, tjänster och funktioner för länsförsäkringsbolagens sakförsäkringsaffär.

Utveckling av kundmötesplatserna

Arbetet har under året fokuserats på utveckling av den proaktiva kunddialogen, förbättringar av kund- och medarbetarupplevelser genom ökad automatisering och digitalisering samt ständiga förbättringar av kundmötesplatserna. Specifika satsningar har gjorts för att utveckla företags- och skadekundmötet.

Kunddialogen har utvecklats genom nya och bättre analysmöjligheter samt genom införande av ett nytt verktyg för proaktiv och automatiserad kundbearbetning. Tillsammans har detta skapat möjligheter att ge kunderna relevanta erbjudanden vid rätt tillfälle. Vilka kunder som fått vilka erbjudanden återkopplas också till kundhanteringssystem, för att ge handläggare en samlad bild av kommunikationen med enskilda kunder. De kanaler som initialt stöds för denna marknadsbearbetning är e-post och sms, fokus har inledningsvis lagts på privatkunderna. Viktiga delar i det fortsatta arbetet är att kunna använda fler kanaler samt att fokusera på företagskampanjer.

Kund- och medarbetarupplevelsen har förbättrats genom det pågående införandet av "on-line"-mötet vilket ger möjlighet för kund och rådgivare att dela skärm "över nätet". Det som visas på skärmen är den utvecklade behovsguiden som syftar till att fånga och behålla kundens intresse. Upplevelsen för de kunder som använder den digitala brevlådan Kivra har förbättrats genom att Länsförsäkringar nu kan distribuera dokument i denna kanal. I ett första steg för de produkter som hanteras i det nya sakförsäkringssystemet, arbetet med att göra detta möjligt för fler produkter pågår.

För att förbättra medarbetarupplevelsen har en kartläggning av arbetssätt och behov i kundmötet gjorts för prioriterade roller. Det har gett underlag för ständiga förbättringar av kundmötesplatserna och ger också viktigt underlag för det mer långsiktiga förflytningsarbetet.

Företag kan nu ges access till Mina sidor utan att behöva besöka ett kontor. I ett första steg är detta möjligt för enskilda firmatecknare och arbetet med motsvarande möjlighet för samtliga företag fortsätter tillsammans med andra åtgärder för förbättra digitala tjänster för företag. Under året har också insiktsarbete bedrivits inom det expansiva segmentet kunskapsintensiva tjänsteföretag, det i syfte att få underlag för produkt- och tjänsteutveckling och proaktiv marknadsbearbetning.

Kunderna kan nu se sina anmälda motorskador i Länsförsäkringars app. Grundläggande information visas för såväl pågående som avslutade skador och det är också möjligt att enkelt komplettera pågående motorskador. Detta är det första steget i det pågående viktiga arbetet med att ge kunderna möjlighet att kunna följa hanteringen av en anmäld skada i de digitala kanalerna.

Under året har det också blivit möjligt att anmäla fler skador i appen, till exempel reseskador. Risken för bedrägeri i samband med skadeanmälan har också minskats genom att kunderna nu måste identifiera sig med BankID i samband med skadeanmälan på hemsidan. Hemsidan har också kompletterats med ytterligare skadeguides för att generellt underlätta kundernas skadehantering. Guiderna beskriver hur kunden kan agera då självbetjäningstjänster används och också hur en skada normalt hanteras.

De digitala kanalerna, Länsförsäkringars hemsida, Mina sidor samt appen, utvecklats ständigt för att förenkla och förbättra kundupplevelsen. Bland förbättringarna på Mina sidor märks den personliga menyn med egna inställningsmöjligheter, snyggare och enklare startsida, bättre möjlighet att sortera och hantera transaktioner och enklare hantering av Swish. I appen har det till exempel blivit möjligt att bli bankkund digitalt eller att beställa vädervarningar från SMHI i form av "push-notiser". Säkerheten har också höjts genom att inloggning via PIN-kod ersatts med BankID, det gäller såväl Mina sidor som appen.

Hållbarhetsrapport

Bakgrund

Denna rapport omfattar Länsförsäkringar Södermanland samt dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB, 556683-5905. I rapporten kallas Länsförsäkringar Södermanland med dotterbolag Länsförsäkringar Södermanland.

I enighet med ÅRL 6 kap 11§ har Länsförsäkringar Södermanland valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en del i årsredovisningen. Rapporten är inspirerad av Global Compact-principerna.

Hållbarhet handlar om miljömässigt, socialt och ekonomiskt ansvarstagande. För Länsförsäkringar Södermanland handlar det om att ta ansvar för den miljömässiga, sociala och ekonomiska påverkan som verksamheten har på omvärlden och detta är en naturlig del genom vår historia samt att vi tar ett etiskt ansvarstagande. Grunden till att vi finns idag är att människor gick samman och tog ett långsiktigt ansvar för varandras trygghet och säkerhet lokalt. Detta är något som vi försätter att bygga vidare på och ju bättre vi blir desto mer bidrar vi till en hållbar utveckling för samhället.

Styrning av hållbarhetsfrågor

Vårt hållbarhetsarbete styrs av ett flertal styrdokument. En årlig genomgång av policyer och riktlinjer genomförs. Löpande uppföljning av att styrande dokument följs, utförs genom egenkontroller och rutiner i verksamheten. Alla medarbetare går, i samband med det årliga utvecklingssamtalet, igenom de viktigaste styrdokumenterna och markerar att så är gjort i sitt individuella prestationsdokument.

Hållbarhetsfrågor är en naturlig del i verksamhetsplanering och affärsplanering. På följande sidor finns en sammanställning av de styrdokument som berör miljö, sociala förhållanden och personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkan av korruption. Vi redovisar också väsentliga risker och relevanta nyckeltal inom varje område.

Under 2019 kommer ett antal fokusområden, som framkom ur företagsledningens väsentlighetsanalys 2017, ligga till grund för vårt hållbarhetsarbete. Dessa områden är:

- Skadeförebyggande åtgärder vattenskadorna
- Egen kapitalförvaltning
- Digitalisering
- Hälsa

Miljö

Styrande dokument:

- Miljöpolicy
- Policy för inköp och upphandling
- Rese- och trafiksäkerhetspolicy
- Policy för kapitalförvaltning
- Riktlinje för tjänstebil

Identifierad potentiell risk:

- Klimatförändringar riskerar att medföra fler och kostsamma naturskadorna, som får stora samhällsekonomiska konsekvenser.

Vårt arbete med miljö

Länsförsäkringar Södermanland tar ett aktivt ansvar för miljön genom att målinriktat minska miljöpåverkan i alla delar av verksamheten. Vår miljöpolicy är grunden för miljöarbetet i bolaget och visar på vår inriktning och ambitionsnivå.

Vi driver ett miljöinriktat arbete genom att vi:

- minskar vår direkta klimatpåverkan för resor i tjänsten och från energiförbrukning av el och uppvärmning
- arbetar med skadeförebyggande åtgärder för att minska vår indirekta klimatpåverkan från koldioxidutsläpp i samband med bränder och vattenskadorna som drabbar våra kunder
- arbetar med krav på leverantörer för att minska vår indirekta miljöpåverkan
- kontinuerlig miljöutbildning för alla anställda
- utveckling av digitala tjänster vilket leder till färre pappersutskriften vilken minskar vår direkta miljöpåverkan

Vi följer miljölagar och andra krav som ställs på oss, minimerar våra egna utsläpp av miljöföroreningar och ser till att medarbetare inom bolaget hela tiden ökar sin kunskap och förståelse för den miljöpåverkan som verksamheten har på människa och natur. Genom att vi tar vårt miljöansvar och vägleder våra kunder, leverantörer och andra intressenter till att ta största möjliga miljöhänsyn så bidrar Länsförsäkringar Södermanland till ett hållbarare samhälle.

Skadeförebyggande arbete

Att undvika en skada är alltid en vinst för miljön och kunden. Några exempel på vad en skada kan kosta ur miljösynvinkel:

- En villa som totalförstörs genom brand medför ett utsläpp av cirka 25 ton koldioxid
- En medelstor vattenskada i bostaden innebär cirka 300 kg i utsläpp av koldioxid

Vårt skadeförebyggande arbete bidrar till en minskad miljöpåverkan med mindre avfall, kemikalier, energi, material,

transporter och andra resurser. Vi ger aktiv information genom media, vår webbplats och sociala medier om skadeförebyggande åtgärder riktade till allmänheten. Vi deltar i grannsamverkan, där vi delar med oss av vår kunskap om skadeförebyggande åtgärder. Vi erbjuder också skadeförebyggande produkter till förmånliga priser för våra kunder. 2018 deltog vi i "Sveriges Största Brandövning". Syftet med övningen är att arbeta förebyggande mot att bränder i hemmet uppstår. Under 2019 kommer alla våra medarbetare få möjlighet att delta i en mikroutbildning inom naturskador, hållbarhet och klimatfrågor.

Vi har en samverkan inom Länsförsäkringsgruppen kring skadeförebyggande projekt, där vi utbyter erfarenheter och utvecklar metoder tillsammans. Detta gör att vi bättre kan fokusera på åtgärder som vi vet ger resultat. De fokusområden inom skadeförebyggande arbete som bolagsgruppen arbetar gemensamt med är:

- Brandskador
- Vattenskador
- Motorskador
- Naturskador

Miljökrav på leverantörer

Återställande av skador har en stor miljöpåverkan och därför ställer vi miljökrav på de entreprenörer som anlitas. Vi påverkar våra anlitade avtalsentreprenörer genom utbildning och kravställande, så de uppfyller våra krav på miljöprestanda. Vi ställer exempelvis krav på byggföretag att de ska planera sitt arbete så att onödiga resor elimineras och utföra arbetet på ett miljömässigt bra sätt. Samtliga bilverkstäder som vi har avtal med är miljö- och kvalitetscertifierade enligt LUPIN, där de granskas årligen av extern revisor.

Koldioxidutsläpp från den egna verksamheten

Vår största direkta miljöpåverkan är koldioxidutsläpp från tjänsteresor. Under senaste året har koldioxidutsläppet ökat men över tid har koldioxidutsläppen minskat, från 74 ton 2003 till 41 ton 2018. Vi hyr de fastigheter som vi har kontor i och köper endast förnybar el. I samråd med fastighetsägare arbetar vi även aktivt med energieffektivisering både avseende el och uppvärmning. Vi har från 2017 till 2018 minskat vår elförbrukning med 22 074 kWh. Vi har även börjat mäta antalet utskrifter och i takt med att fler kommunikations- och dokumentlösningar digitaliseras, kan vi reducera pappersförbrukningen och minska vår miljöpåverkan tack vare färre pappersutskrifter, brev och transporter.

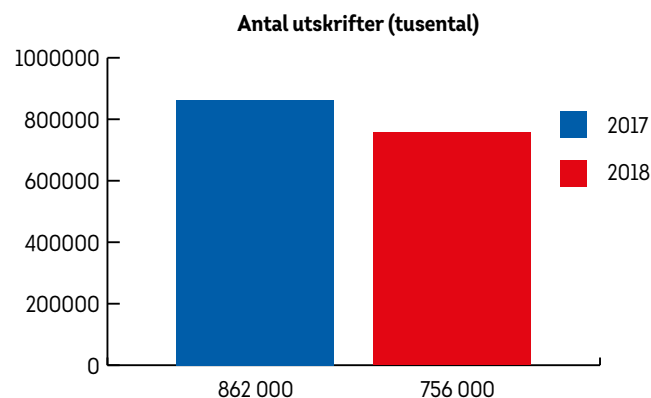
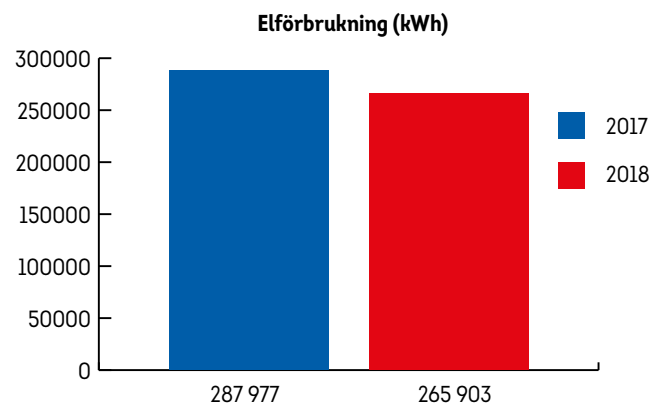
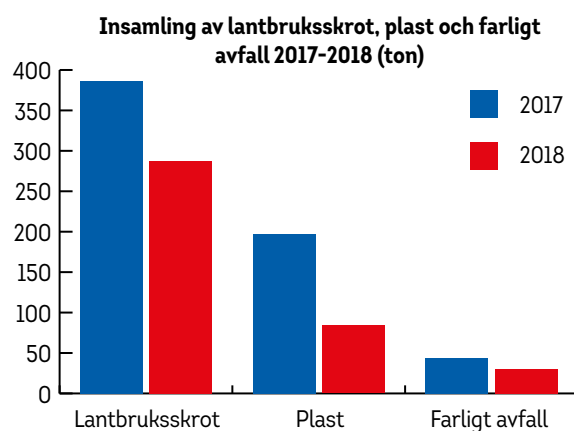
Övriga miljöåtgärder

Under 2018 har vi tillsammans med stiftelsen Håll Sverige Rent samlat in lantbruksskrot genom vår återvinningsförsäkring, i syfte att få bort skrot från den svenska naturen. Den är en del av grundskyddet i lantbruksförsäkringen. Kunderna ges genom denna möjlighet att bli av med lantbruksskrot, miljöfarligt avfall, plast och däck och vi ser till att det tas omhand på ett miljöriktigt sätt. Utifrån mätetalen från 2017 kan vi se att mängden insamlat skrot har minskat och detta beror till största del på att vi redan lyckats samla in skrot från den sörmländska naturen. Under kommande år kommer vi istället samarbeta med ReAgro, som kommer hjälpa de sörmländska lantbrukarna att bli av med sitt skrot. Lantbrukarna kan också få tillbaka pengar för skrotet som

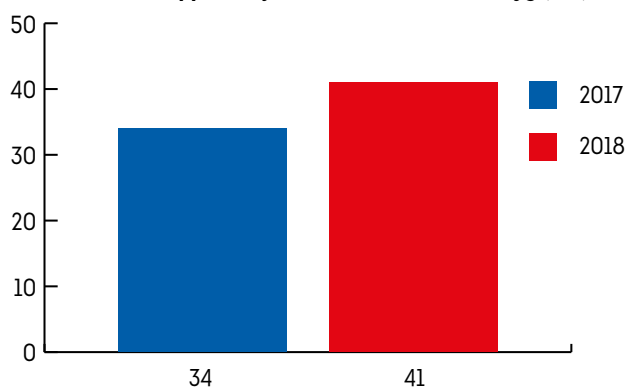
sedan säljs vidare, vilket kommer gynna den enskilde lantbrukare och arbetet mot ett hållbart Södermanland.

Alla medarbetare i bolaget genomgår en miljöutbildning under första anställningsåret för att säkerställa en grundkunskap i miljöfrågor. Vi har regelbundna fortbildningsaktiviteter för våra medarbetare för att hålla intresset för miljöfrågor uppe.

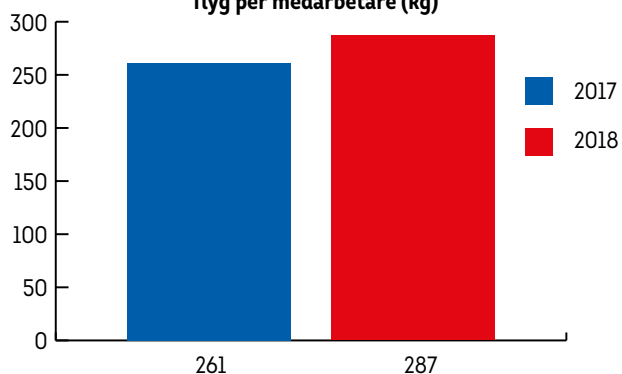
Länsförsäkringar Södermanland har en egen naturskadesamordnare som bevakar området och för samtal med intressentgrupper. Vår naturskadesamordnare har som uppgift att följa och analysera utvecklingen av naturskador, föreslå åtgärder och informera kunder samt samarbeta med lokala aktörer. I dagsläget ligger vårt fokus på att anpassa och förebygga risker, att knyta kontakter med lokala aktörer när det gäller arbetet mot att klimatanpassa och skapa ett mer hållbart samhälle.

Koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil och flyg (ton)

Koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil och flyg per medarbetare (kg)

Sociala förhållanden och personal

Styrande dokument:

- Personalpolicy
- Jämställdhets- och mångfaldsplan
- Riktlinje för hälso- och arbetsmiljöarbetet
- Instruktion för åtgärder vid trakasserier
- Riktlinje för rekrytering
- Instruktion för introduktion för nya medarbetare
- Instruktion för utvecklingssamtal och individuell affärsplan
- Riktlinje för sponsring hos Länsförsäkringar Södermanland

Identifierade potentiella risker:

- Alla former av diskriminering, medveten eller omedveten
- Arbetsmiljöproblem, som till exempel stress, som påverkar medarbetare negativt

Vårt arbete med sociala förhållanden och personal

Medarbetarna är bolagets viktigaste resurs. Våra olika specialist- och yrkeskompetenser är avgörande för att driva och utveckla vår verksamhet. Det är bolagets medarbetare och deras engagemang som gör Länsförsäkringar Södermanland till en attraktiv arbetsgivare och ett starkt varumärke.

Länsförsäkringar Södermanlands medarbetarvision är: *"Att vara länets bästa arbetsplats med kompetenta, engagerade och hälsomedvetna medarbetare. Medarbetarna trivs på arbetsplatsen, får möjlighet att växa och utvecklas i olika yrkesroller samt tar aktiva initiativ till förändring och förbättring för sig själva och företaget. Den goda och hälsosamma arbetsmiljön, personalpolitiken, ledarskapet och kamratskapet gör att våra medarbetare mår bra och är stolta över företaget. Alla medarbetare rekommenderar oss därför som arbetsgivare i alla kontakter."*

ring för sig själva och företaget. Den goda och hälsosamma arbetsmiljön, personalpolitiken, ledarskapet och kamratskapet gör att våra medarbetare mår bra och är stolta över företaget. Alla medarbetare rekommenderar oss därför som arbetsgivare i alla kontakter."

Vi strävar efter att medarbetare och chefer ska ha de bästa förutsättningarna för att kunna prestera och må bra på jobbet. Vartannat år gör vi en mätning där alla chefer och medarbetare får svara på frågor kring sin arbetssituation, föra dialoger kring resultatet och upprätta handlingsplaner för förbättringsåtgärder. Mätning genomfördes hösten 2018 och resultatet visade att vi har många engagerade, stolta och lojala medarbetare, en välförankrad värdegrund och vision samt ett bra ledarskap. Under 2019 kommer cheferna föra dialoger kring resultatet och upprätta handlingsplaner då utmaningen blir att fortsätta behålla det goda resultatet samt ytterligare stärka ledarskapet.

Länsförsäkringar Södermanland har gemensamma förhållningssätt gentemot oss själva, våra arbetskamrater och våra kunder. Vi kallar dessa FISK – Förhållningssätt Internt Samt mot Kund. De sammanfattas i:

- Välj inställning
- Ha kul
- Uppmärksamma varandra
- Lys upp deras dag – dela med dig av din arbetsglädje
- Fokus på kunden

Vår strävan är att organisationskulturen ska genomsyras av FISK och att ge kunderna det "lilla extra" i varje kundmöte.

Säker och hälsofrämjande arbetsmiljö

Att arbeta hälsofrämjande är en del i arbetet med att försöka nå visionen att bli länets bästa arbetsplats. Det hälsofrämjande arbetet syftar till att vara en attraktiv arbetsgivare samtidigt som det skapar möjligheter och förutsättningar för att medarbetarna ska kunna prestera väl.

Länsförsäkringar Södermanland har arbetat aktivt med att främja sina medarbetares hälsa i många år. Ett strategiskt hälsoarbete är en del av vår organisation och verksamhet. Medarbetarna erbjuds subventionerad friskvård. Vi är en rökfri arbetsplats, det vill säga rökning är inte tillåten under arbetstid. Vi subventionerar även en sjukvårdförsäkring. Vi har samlat våra förmåner i förmånsportalen Benify.

Chefer med delegerat arbetsmiljöansvar arbetar med systematiskt arbetsmiljöarbete och dokumenterar detta enligt en mall. Dokumentationerna följs upp på hösten i Hälso- och arbetsmiljörådet. HR-chefen har uppföljningsamtal med alla nyanställda efter tre månaders anställning. I samtalen tas frågor om arbetssituation, stöd från kollegor och chef samt arbetsmiljö upp.

På alla våra kontor har vi hälsoinspiratörer som har rollen att inspirera, sprida information, ta emot och komma med idéer till friskvårdsaktiviteter och därigenom öka delaktigheten i vårt hälsofrämjande arbete. Under 2018 hade vi en övergripande friskvårdaktivitet, LF-klassikern.

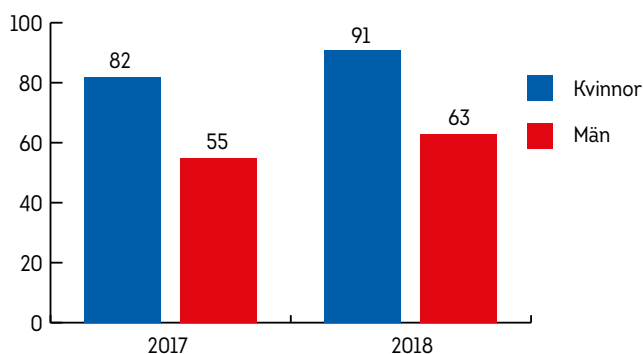
Jämställdhet och mångfald

Jämställdhet och mångfald är ett självklart och naturligt inslag i vår verksamhet. Vi arbetar för att alla ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla områden oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Som en följd av detta ska alla behandlas lika både vid intern- och externrekrytering, vid kompetensutveckling och lönesättning. All bedömning i sammanhanget ska enbart ske utifrån sakliga skäl som har med kompetens och lämplighet att göra. Alla former av diskriminering och trakasserier är förbjudna på arbetsplatsen. Med trakasserier menas alla typer av ovälkommeter beteende och nedsättande kommentarer.

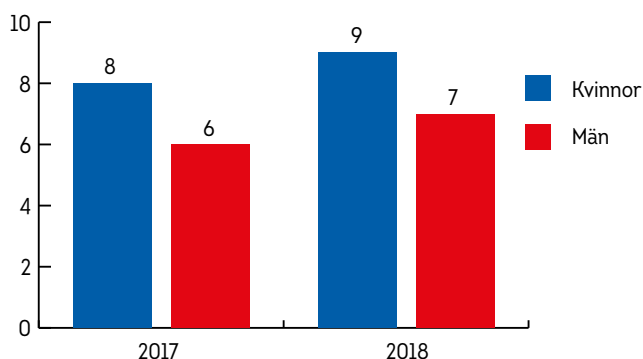
I vårt jämställdhets- och mångfaldsarbete:

- strävar vi efter mångfald i personalsammansättningen avseende kön, ålder och etnisk bakgrund vid rekrytering och tillsättning av arbetsgrupper
- har vi en på ett naturligt sätt och med öppen dialog på arbetsplatserna där vi på ett naturligt sätt diskuterar etnisk mångfald, jämställdhets- och jämlikhetsfrågor
- visar vi respekt och tolerans för varandra och accepterar på inga villkor diskriminering av något slag

Antal anställda kvinnor och män

Antal kvinnor och män i ledande befattning

Samhällsengagemang

Länsförsäkringar Södermanland är starkt engagerat i det lokala samhällets utveckling och tillväxt. Vi ger människor och företag förutsättningar att leva i ekonomisk trygghet genom att erbjuda allt från sakförsäkringar till pensionssparande

och banktjänster – vår kärnverksamhet. Men vi arbetar också med insatser för att skapa trygghet där människor lever, arbetar och är aktiva – insatser som gynnar inte bara våra egna kunder utan hela det lokala samhället.

Vi vill att våra sörmländska barn och ungdomar ska ha en aktiv och trygg fritid. Därför ger vi ekonomiskt stöd till lokal idrott, kultur och andra initiativ, ett arbete vi kallar Omtanke Sörmland. Under 2018 kunde föreningar söka sponsring vid fyra tillfällen. 2016 startade Länsförsäkringar Södermanland Jubileumsfonden. Varje år i fem år delar vi ut projektstöd på 200 000 kronor. Pengarna går till projekt som skapar trygghet och säkerhet för människor i Södermanland, till exempel föreningar som erbjuder trygga och säkra fritidsaktiviteter för barn och ungdomar eller jobbar med integration. 2018 delade vi ut bidrag till 39 olika ideella föreningar.

Andra samhällsengagerade aktiviteter vi gjort under 2018 är skrotinsamling via Återvinningsförsäkringar, Ung växtkraft (bidrag till en ung entreprenör), säkerhetsdagar för sexåringar och sjundeklassare, samt Julgåvan, som 2018 gick till BRIS.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Södermanland, org.nr 519000-6519

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018 på sidorna 18-21 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att min (vår) granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 21 mars 2019
PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och VD för Länsförsäkringar Södermanland avger härmed årsredovisning för 2018, bolagets 173:e verksamhetsår.

Verksamhet

Länsförsäkringar Södermanland är ett kundägt, lokalt och självständigt försäkringsbolag som har sitt verksamhetsområde i Södermanlands läns nio kommuner: Eskilstuna, Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs, Trosa och Vingåker.

Bolaget erbjuder privatpersoner, företag och organisationer ekonomisk trygghet genom ett omfattande sortiment av produkter och tjänster inom sakförsäkring, livförsäkring och bankverksamhet. Inom sakförsäkring deltar bolaget i den gemensamma återförsäkringsaffären inom länsförsäkringsgruppen.

Verksamheten inom skadeförsäkringsrörelsen bedrivs med eget tillstånd. Förutom verksamhet där Länsförsäkringar Södermanland har egen koncession erbjuder bolaget försäkring inom såväl sak- som livförsäkringsområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess dotterbolag. De förmedlade affärerna är bank- och fondverksamhet, livförsäkring samt djur- och grödaförsäkring. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna. Bolaget erbjuder även fastighetsmäklarverksamhet som bedrivs under varumärket Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och upplåts på franchisebasis åt fem fastighetsmäklar-företag i Södermanland.

Organisation och struktur

Länsförsäkringar Södermanland är ett ömsesidigt försäkringsbolag vilket innebär att bolaget ägs av kunderna, bolagets sakförsäkringstagare. Ägarna har inflytande över verksamheten genom att de väljer fullmäktigeledamöter, för närvarande 66 stycken som ska företräda dem på bolagsstämman.

Bolagsstämman utser bolagets styrelse som består av sju ledamöter. Därutöver ingår VD och två personalrepresentanter i styrelsen. Styrelsen för Länsförsäkringar Södermanland ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. I detta ansvar ingår att fastställa en ändamålsenlig organisation, övergripande mål och strategier för verksamheten samt riktlinjer för kontroll och styrning av verksamheten. Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning för sitt arbete, en instruktion för VD samt policy och riktlinjer för de viktigaste områdena. Styrelsen har under 2018 haft tio sammanträden.

Länsförsäkringar Södermanland ingår som ett av 23 kundägda, självständiga lokala bolag i länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger gruppen Länsförsäkringar AB med dotterbolagen Länsförsäkringar Sak AB, Länsförsäkringar Liv AB, Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Fondliv AB och Försäkringsaktiebolag Agria. Länsförsäkringsgruppen äger också Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB och Länsförsäkringar Mäklarservice AB.

Väsentliga händelser under året

Lönsamheten inom sakförsäkringsrörelsen har minskat jämfört med föregående år. Bolagets tekniska resultat före avsättning för återbäring uppgick till 1,3 (50,5) Mkr, det samlade resultatet från förmedlad affär uppgick till 2,4 (2,8) Mkr och koncernens resultat i kapitalförvaltningen till 231,0 (295,8) Mkr efter avdrag för kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen.

Under hösten 2018 har bolaget betalat ut den återbäring om 100 Mkr som beslutades för räkenskapsår 2017. Totalt 86 571 kunder fick under november 2018 utbetalning, minsta utbetalning var 75 kr. För att kunna genomföra utbetalningen på ett säkert sätt uppmanades kunderna att via hemsidan uppdatera kunduppgifterna med kontonummer vilket mer än 52 000 kunder gjorde. Sedan tidigare hade vi kontomedgivande från cirka 17 000 kunder. Övriga kunder fick utbetalningen genom utsänd av.

Under 2018 har utvecklingen av det nya försäkringssystem som kommer att användas av länsförsäkringsbolagen fortsatt. Det nya systemet kommer inledningsvis hantera teckning av försäkring och skadereglering för försäkringsprodukter inom privatmarknad. Nuvarande bedömning är att Länsförsäkringar Södermanland kommer att börja använda systemet under försommaren 2019.

I november flyttade bolagets verksamhet i Eskilstuna till nya moderna lokaler på Libergsgatan. De nya lokalerna har anpassats efter bolagets behov och kommer att bidra till fler kundmöten och en bättre arbetsmiljö.

Under året har Länsförsäkringar Södermanland mätt kundernas åsikter om bemötande och service genom telefonintervjuer efter genomförda kundmöten. Syftet med mätningarna är att ta vara på de förslag på förbättringar som kunderna framför samt att vara en grund för individuell återkoppling. Den övergripande bilden, efter genomförda mätningar, är att kunderna är mycket nöjda och att skadeavdelningen får de högsta värdena. Bolaget har fått mycket goda mätvärden, särskilt på frågan om kunderna vill rekommendera bolaget och bolagets tjänster till andra.

Under 2018 har bolaget anpassat sin verksamhet och sin behandling av personuppgifter till den nya dataskyddsförordningen ("GDPR") vilken gäller som lag i alla EU:s medlemsländer från och med den 25 maj 2018. Anpassningarna har bland annat omfattat processer för hantering av personuppgifter, olika typer av utbildningar samt genomgång och rensning av ostrukturerad information.

EU:s nya direktiv om försäkringsdistribution, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 om försäkringsdistribution, Insurance Distribution Directive, ("IDD") implementerades i svensk rätt oktober 2018. Grundläggande syfte med IDD är att förbättra konsumentskyddet. Bolaget har under 2018 arbetat med att anpassa processer och interna regelverk, utbildat samtliga berörda medarbetare samt infört de nya lämplighetsreglerna för såväl befintliga medarbetare som vid nyrekryteringar.

Länsförsäkringsgruppen tecknade under hösten 2018 avtal med Toyota om vagnskadegaranti och märkesförsäkring. Avtalet börjar gälla januari 2019 och Länsförsäkringar Södermanland har tecknat lokala avtal med Toyotas verkstäder och återförsäljare inom länet.

Under 2018 fick länsförsäkringsgruppen utmärkelse för mest nöjda kunder i flera olika mätningar utförda av Svensk KvalitetsIndex ("SKI") som är ett oberoende undersökningsföretag. De områden där länsförsäkringsgruppen toppade mätningarna var Försäkring privat, Försäkring Företag, Bank bolån, Bank privat, Liv privat. Även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling hade högsta betyg i sin kategori. Under 2018 utsågs Länsförsäkringar till Sveriges mest hållbara försäkringsbolag av Sustainable Brand Index, och toppade Svensk Hållbarhetsranking i kategorin Bank och Finans.

Resultat och ekonomisk ställning

Total affärsvolym

Den totala volymen för bolagets affärer fördelar sig enligt nedan:

Sakförsäkring, premieinkomst direkt försäkring 634,9 (621,1) Mkr

Livförsäkring, premieinkomst 163,3 (168,4) Mkr

Bank, inlånings- och utlåningsvolym 10 048,9 (9 519,1) Mkr, spara och placera volymer 896,0 (816,5) Mkr

Sakförsäkring

Premieinkomst och marknad

Premieinkomsten brutto det vill säga före avdrag för premier för avgiven återförsäkring har totalt ökat med 11,2 (31,3) Mkr jämfört med föregående år. Ökningen inom direkt försäkring är 13,8 (29,9) Mkr. Nedanstående tabell utvisar premieinkomsten brutto jämfört med föregående år.

Premieinkomst, Mkr	2018	2017
Direkt försäkring	634,9	621,1
Mottagen återförsäkring	38,6	41,2
Summa egen affär brutto	673,5	662,3

Bolagets marknadsandelar har utvecklats negativt under året. Nedanstående tabell utvisar marknadsandelarna vid utgången av 2018 i jämförelse med vid utgången av närmast föregående år.

Marknadsandelar *, procent		
	2018	2017
Privat		
Hem	34,7	35,5
VillaHem	43,9	44,3
Fritidshus	45,0	45,6
Fordon fysisk person	36,2	38,2
Företag/Lantbruk		
Byggindustri	42,0	43,0
Tillverkningsindustri	47,6	50,0
Tjänsteföretag	32,0	33,0
Fordon juridisk person	42,8	43,9
* Ägda villor och fritidshus inom lantbruksförsäkringen ingår i marknadsandelarna för VillaHem respektive Fritidshus.		

Skadeutfall

Årets skadekostnad direkt affär, exklusive skaderegleringskostnader, uppgick för skadeåret 2018 till 464,3 (401,0) Mkr. Antalet registrerade skador i motorfordonsförsäkring var 17 815 (17 287) stycken, i övrig direkt försäkring 12 208 (11 786) stycken.

Avvecklingen av tidigare års avsättningar för oreglerade skador innebar ett avvecklingsresultat i direkt affär för egen räkning på cirka 1,9 (-0,2) Mkr och cirka 9,8 (8,3) Mkr i mottagen affär.

Resultat

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring uppgick till 1,3 (50,5) Mkr och efter tekniskt resultat efter återbäring till 1,5 (-52,5) Mkr.

Livförsäkringsverksamhet

I den förmedlade livförsäkringsverksamheten har volymen av inbetalda premier minskat med -3,0 (5,7) procent. Bolagets livförsäkringsverksamhet resulterade i ett överskott på 1,1 (3,7) Mkr under verksamhetsåret. Livverksamheten redovisas under Övriga intäkter och Övriga kostnader i resultaträkning under icke teknisk redovisning samt i not 9.

Nedanstående tabell utvisar löpande premieinbetalningar under året fördelat per förvaltningstyp i jämförelse med föregående år.

Löpande premieinbetalningar, Mkr		
	2018	2017
Traditionell försäkring	30	31
Fondlivförsäkring	133	137

Det förvaltade livförsäkringskapitalet minskade med -2,5 (4,9) procent under året. Minskningen är hänförlig till nedgången på de finansiella marknaderna under hösten 2018. Nedanstående tabell utvisar förvaltad kapital fördelat per förvaltningstyp i jämförelse med föregående år.

Försäkringskapital, Mkr		
	2018	2017
Traditionell försäkring	1 595	1 671
Fondlivförsäkring	2 585	2 618

Bankverksamheten

Den förmedlade bankverksamheten har haft en god tillväxt under året. Den totala affärsvolymen, mätt som in- och utlåning, har ökat med 609,2 (1 019,6) Mkr eller med 5,9 (12,0) procent. Resultatet i bankverksamheten uppgick 2018 till 0,9 (-0,6) Mkr.

Bankverksamheten redovisas under Övriga intäkter och Övriga kostnader i resultaträkning under icke teknisk redovisning samt i not 9. Nedanstående tabell utvisar bankvolymerna per område i jämförelse med föregående år.

Volym, Mkr		
	2018	2017
Inlåning	2 813	2 595
Utlåning	7 236	6 925
- varav bottenlån	6 905	6 547
Spara och placera*	896	817
Antal kunder med bankprodukter	23 934	23 343
* Spara och placera omfattar fondprodukter, investeringssparkonto (ISK), individuellt pensionssparande (IPS)		

Djurförsäkring (Agria)

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Resultatet i den förmedlade djurförsäkringsverksamheten uppgick 2018 till 0,4 (-0,3) Mkr och redovisas under Övriga intäkter och Övriga kostnader i resultaträkning under icke teknisk redovisning samt i not 9.

Kapitalförvaltning

De finansiella marknaderna har, efter en längre period av uppgång, haft en negativ utveckling under sista kvartalet 2018. Räntorna har varit fortsatt låga under 2018 och många av de största aktiemarknaderna har utvisat en negativ utveckling för sina index. Tack vare en positiv värdeutveckling på bolagets aktier i onoterade fastighetsbolag uppvisar dock Länsförsäkringar Södermanland en positiv avkastning i kapitalförvaltningen för 2018. För koncernen uppgår avkastningen till 239,1 (303,1) Mkr, före avdrag för kapitalavkastning överförd till sakförsäkringsverksamheten, vilket motsvarar en totalavkastning på 6,4 (8,8) procent. Av resultat avser 86,3 (261,1) Mkr realiserade värdeförändringar på placeringstillgångar.

Marknadsvärdet på koncernens placeringstillgångar, exklusive likvida medel och upplupna ränteintäkter, fördelade sig enligt följande tillgångsslag per 31 december 2018:

Tillgångsslag, Mkr		
	2018	2017
Obligationer, lån	918,4	825,7
Svenska aktier	2 304,4	2 218,3
Utländska aktier	480,1	537,9
Övriga placeringstillgångar	8,4	7,7
Summa placeringstillgångar	3 711,3	3 589,6

Det totala engagemanget i fastigheter (andelar och aktier i fastighetsbolag och i bostadsrättslägenheter) uppgick till 1 002,5 (991,3) Mkr. Koncernens likvida tillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 80,7 (93,2) Mkr.

I bolagets placeringsriktlinjer återfinns det interna regelverket för hur bolagets får allokera mellan olika tillgångsslag. Nedanstående tabell utvisar koncernens allokeringen av placeringstillgångarna, inklusive likvida medel och upplupna räntefordringar, baserat på regelverket i placeringsriktlinjerna.

Allokering av placeringsportfölj*, Mkr				
	2018-12-31		2017-12-31	
Aktier i Länsförsäkringar AB	928,0		844,1	
Aktier samt andelar i investeringsfonder ("aktiefonder")	771,8		823,7	
Sverige	301,2	39%	315,0	38%
Europa	139,9	18%	151,8	18%
USA	280	36%	302,8	37%
Övriga marknader	50,7	7%	54,1	7%
	100%		100%	
Räntebärande tillgångar	1 003,8		925,8	
Likvida medel	80,7	8%	93,2	10%
Svenska obligationer - stat och kommun	83,1	8%	108,4	12%
Säkerställda obligationer	527,6	53%	470,3	51%
Företagsobligationer	312,5	31%	253,9	27%
	100%		100%	
Fastighetsrelaterade placeringstillgångar	1 002,5		991,3	
Investeringsfonder ("fastighetsfonder")	67,3	7%	180,4	18%
Humlegården Fastigheter AB	761,8	76%	646,8	65%
Lansa Fastigheter AB	165,1	16%	156,4	16%
Brf Lilla Bantorget	8,4	1%	7,7	1%
	100%		100%	
Alternativa investeringar	90,6		104,8	
Totalt	3 796,7		3 689,7	

* Inklusive likvida medel och upplupna ränteutgifter

Resultat

Koncernens resultat före skatt uppgick till 234,9 (246,0) Mkr och årets resultat efter skatt till 225,3 (217,4) Mkr. Skatt på årets resultat uppgick till -9,6 (-28,6) Mkr. Skatteuppglysningar redovisas i not 11.

Förväntad utveckling

Sverige befinner sig för närvarande i en högkonjunktur med god tillväxt, stark investeringstillväxt, låg inflation och låga räntor. Vi förväntar oss en konjunkturavmattning under 2019 och en period med lägre tillväxt. Vår bedömning är att lågräntemiljön kommer att bestå så länge inflationen fortsätter att befina sig under Riksbankens mål. Fortsatt stor osäkerhet råder beträffande utvecklingen av internationell handel med avseende på den amerikanska administrationen samt konsekvenserna av Brexit.

Trots en förväntad om en svagare konjunkturutveckling räknar vi med att ha tillväxt inom flera verksamhetsområden under 2019 och därmed även i bolagets intäkter. Samtidigt förväntar vi oss att såväl bank- som försäkringsverksamheten kommer att fortsätta att pressas av ökade regelverkskostnader det kommande året. Vi förväntar oss en god utveckling för bolagets kapitalplaceringar 2019.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Riskerna behandlas huvudsakligen under not 2. De väsentligaste riskerna är:

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten direkt affär (exklusive skaderegleringskostnader) som uppgår till 73,0 (74,3) procent under senaste 5-årsperioden återspeglar försäkringsrisken. Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk

affär. Premieinkomsten för den mottagna affären uppgick under verksamhetsåret till 38,6 (41,2) Mkr eller 5,7 (6,2) procent av den totala premieinkomsten brutto.

Bolaget skyddar sig för större skador genom återförsäkring.

Största ekonomiska risk i mottagen affär bedöms vara den i affären ingående Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i denna pool uppgår för bolagets del till cirka 5,1 Mkr eller 0,5 M euro.

Placeringsrisker

Bolagets placeringstillgångar är utsatta för risken för värdeförluster genom bland annat börsfall, valutaförändringar och ränteändring. Bolagets placeringar, direkt eller indirekt, i utländska aktier och andelar uppgår till 480,1 (537,9) Mkr. Valutaexponeringen är främst i amerikanska dollar och euro.

Marknadsvärdet på bolagets räntebärande placeringstillgångar, obligationer och lån uppgick vid räkenskapsårets utgång till 918,4 (825,7) Mkr. Ränterisken på dessa tillgångar utgjorde 2,1 (1,5) procent vid 1 procentenhets förändring av den allmänna räntenivån.

Övriga risker

Bolaget står ansvar upp till ett belopp motsvarande 80 procent av de kreditförluster som uppkommer för lån som förmedlats av bolaget till Länsförsäkringar Bank. För ett enskilt år är ansvaret begränsat till årets provisionsersättning för förmedlad bankaffär. Om ansvarsbeloppet totalt är större än årets provisionsersättning överförs underskottet till kommande år. Under 2018 har åtagandet minskat vilket haft en positiv påverkan på resultatet i bolagets bankverksamhet med 1,3 (-0,6) Mkr.

Solvens II

Solvens II-direktivet är ett europeiskt regelverk för försäkringsbolag som syftar till att skapa en enhetlig europeisk försäkringsmarknad med ökat skydd för försäkringstagare. Solvens II-regelverket ställer krav på att försäkringsbolag ska ha tillräckligt med kapital i förhållande till sina risker för att kunna leva upp till sina åtaganden gentemot försäkringstagarna. De nya reglerna trädde ikraft den 1 januari 2016 och första tillsynsrapporteringen gjordes i maj 2016.

Bolaget har under de senaste åren arbetat med att förhålla sig till det nya regelverket, framförallt avseende riskbedömning i kapitalförvaltningen samt riskrapportering till styrelsen. Bolagets bedömning är att bolaget med god marginal uppfyller kraven i regelverket. Successivt tillkommer nya rapporteringskrav och Länsförsäkringar Södermanland bevakar fortlöpande utvecklingen av regelverket och genomför anpassningar i verksamhet och rapportering i takt med att regelverket uppdateras.

Övriga viktiga områden

Medarbetarna

Bolaget har 150 (137) tillsvidareanställda varav 92 (82) kvinnor och 58 (55) män. Av de 16 (14) cheferna är 8 (8) kvinnor och 8 (6) män. Samtliga medarbetare har fast månadslön. Utöver detta omfattas samtliga medarbetare förutom företagsledningen, VD, riskkontrollfunktionen, aktuariefunktionen och compliancefunktionen av ett målbonussystem som beslutas av styrelsen för ett år i taget. Målbonussystemet kan närmast liknas vid ett vinstdelningssystem och utfallet kan maximalt bli 18 tkr per heltidsanställd medarbetare och år. För 2018 uppnåddes inte de grundläggande målen inom målbonusprogrammet varför någon avsättning för målbonus inte redovisats i balansräkningen.

Miljö

Länsförsäkringar Södermanland arbetar engagerat med ständiga förbättringar för miljön och med att minska bolagets miljöpåverkan. Genom att fastställa och följa upp mål för minskningen av vår miljöpåverkan utvecklas vi ständigt i vårt miljöarbete och behåller vår höga kompetens inom området. Vi är noga med att ställa miljökrav på våra leverantörer, entreprenörer och andra uppdragstagare.

De områden där bolagets verksamhet har störst direkt miljöpåverkan är våra tjänsteresor och vår elförbrukning. Den miljöpåverkan som resorna och elförbrukningen medför är framförallt påverkan från koldioxidutsläpp. För att minska miljöpåverkan från våra tjänsteresor försöker vi så långt det är möjligt använda resfria mötesformer eller samordna resor. När vi reser i tjänsten är förstahandsalternativet att välja tåget. De få tjänstebilar bolaget

tillhandahåller är miljöbilar varav mer än hälften är av typen laddhybrider. För att minska vår elförbrukning använder vi i första hand belysning av typen LED-lampor i kombination med timerfunktion och/eller rörelsevakt. Vi försöker begränsa elförbrukningen genom att ha tydliga riktlinjer för avstängning av datorer och annan elektronisk kontorsutrustning. Den el vi köper kommer antingen från förnybara energikällor (sol och vind) eller har miljömärkning som exempelvis Miljöel vatten eller Bra Miljöval. Bolagets kontorsförbrukning av el under 2018 uppgick till 265 903 (287 977) kWh.

Länsförsäkringar Södermanland arbetar även aktivt för att minska miljöpåverkan från våra kunders brand-, vatten och motorskador. Bolaget ställer krav på skadeentreprenörer att de aktivt ska förbättra sig inom miljöområdet och granskar dem också regelbundet. Vi bedriver ett strukturerat skadeförebyggande arbete som ska hjälpa våra kunder att få färre skador och därmed också ge minskad miljöpåverkan.

Ingen av de investeringsfonder Länsförsäkringar Södermanland äger andelar i investerar i företag som har mer än 20 procent av omsättningen från kolproduktion. Ingen av fonderna investerar i energibolag vars omsättning från förbränningskol överstiger 30 procent av omsättningen. Flera av fonderna som Länsförsäkringar Södermanland äger andelar i har en gräns om max 5 procent av omsättningen från kolproduktion för att investering ska vara tillåten.

Hälsa

Bolaget arbetar sedan många år tillbaka med hälsofrämjande insatser. Under 2018 genomfördes flera bolagsövergripande hälsoaktiviteter för samtliga medarbetare, bland annat den så kallade "LF-klassikern", en kombinationsaktivitet med skidåkning, cykling och löpning som många medarbetare deltog i. Bolaget erbjuder också subventionerade träningskort och subventionerad lunch.

2018 uppgick den totala sjukfrånvaron till 3,1 procent (4,5 procent). Samtliga medarbetare erbjuds en subventionerad sjukvårdsförsäkring och avtal finns med företagshälsovården.

Arbetsmiljö

Länsförsäkringar Södermanland arbetar med ständiga förbättringar i arbetsmiljön. Medarbetarsamtal där chef och medarbetare samtalar kring olika områden, sätter individuella mål och överenskommer om en kompetensutvecklingsplan genomförs årligen. Inom ramen för det löpande systematiska arbetsmiljöarbetet identifieras eventuella brister och risker i den fysiska och psykiska arbetsmiljön. Identifierade risker och brister dokumenteras och åtgärdas löpande. Åtgärderna prioriteras efter hur allvarliga riskerna och bristerna bedöms vara.

Etik

Inom den finansiella branschen är etikfrågorna av högsta vikt. Etiska regler och ett gemensamt förhållningssätt skapar förtroende i relationen med kunder, medarbetare och leverantörer. Länsförsäkringar Södermanland har ett regelverk för etik och moral där den uppförandekod som togs fram under 2014 är central.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Södermanland (519000-6519) samt det helägda dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB (556683-5905).

Dotterbolag

Strimlusen Förvaltnings AB är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar Södermanland. Bolaget äger och förvaltar andelarna i fastighetsbolagen Humlegården Fastigheter AB och Lansa Fastigheter AB samt andelar i Länsförsäkringar Secondary PE Investments S. A. Resultatet i dotterbolaget uppgick till 23,7 (0,0) Mkr. Se även not 13 "Placeringar i dotterföretag".

Ersättningar till styrelsen

Till styrelsens ordförande och de av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. vd och de två personalrepresentanter som ingår i styrelsen erhåller inget arvode.

Ersättningar till VD och ledande befattningshavare

Följande principer för ersättning till VD och ledande befattningshavare har fastställts av bolagsstämman:

Ersättning till VD utgår i form av fast månadslön. VD har därutöver förmånsbil utan bruttolöneavdrag. Ingen bonus eller annan rörlig ersättning finns. VD har rätt till pension från 60 år med nivån 65 procent av slutlönen.

Med ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med VD utgör företagsledning det vill säga med nuvarande organisation affärsområdeschef försäkring, affärsområdeschef bank & liv, skadeförbrukning, HR-chef och kommunikationschef.

Ersättning till ledande befattningshavare utgår i form av fast månadslön. Ingen bonus eller annan rörlig ersättning finns för ledande befattningshavare. För befattningshavaren är det möjligt att byta den förmånsbestämda avtalspensionen mot en avgiftsbestämd pension. Den avgiftsbestämda premien motsvarar den premie som skulle gälla vid en förmånsbestämd försäkring. För bolaget råder kostnadsneutralitet oavsett vilken lösning som befattningshavaren väljer. Pensionsåldern är 65 år, dock finns genom kollektivavtal möjlighet att begära pension från 62 år för de som är födda 1955 eller tidigare. Denna kollektivavtalade regel omfattar samtliga medarbetare hos Länsförsäkringar Södermanland.

Styrelsen har inom sig utsett ett ersättningsutskott som bereder arbetet med ersättning till ledande befattningshavare och VD. Styrelsen behandlar årligen ersättningsfrågorna till ledande befattningshavare och VD. Upplysning om ersättningar till styrelsen, vd och övriga ledande befattningshavare framgår av not 34 "Ersättningar till ledande befattningshavare".

Närstående

En beskrivning av närstående parter och koncernens transaktioner med närstående framgår av not 39 "Transaktioner med närstående".

Förslag till resultatdisposition

Föregående års resultat har i enlighet med stämmans beslut överförts till balanserade vinstmedel. Styrelsen och VD förslår bolagsstämman besluta att årets vinst jämte balanserade medel i moderbolaget (se "Rapport över förändringar eget kapital"), totalt kronor 1 081 988 414, balanseras i ny räkning. Se även not 37 "Disposition av företagets vinst eller förlust".

FEMÅRSÖVERSIKT (tkr) (värdena avser koncernen)					
	2018	2017	2016	2015	2014
Resultat					
Premieintäkt f e r	612 178	597 371	565 269	523 065	540 417
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	8 136	7 359	17 145	8 402	6 704
Försäkringsersättningar f. e. r.	-511 485	-467 240	-483 857	-432 908	-451 045
Återbäring	210	-103 000	0	0	0
Driftskostnader f. e. r.	-105 072	-84 459	-97 086	-91 571	-94 189
Övriga tekniska kostnader f e r.	-2 454	-2 541	-4 174	-1 536	-2 927
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	1 513	-52 510	-2 703	5 452	-1 040
Finansrörelsens resultat	230 975	295 752	256 883	266 370	252 627
Övriga intäkter och kostnader	2 438	2 807	-2 243	-3 004	-9 040
Resultat före dispositioner och skatt	234 925	246 049	251 936	268 818	242 546
Årets resultat	225 321	217 425	216 726	228 922	199 761
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar, verkligt värde 1)	3 711 263	3 589 564	3 192 553	2 880 715	2 507 692
Premieinkomst f. e. r.	618 252	606 886	577 487	544 092	556 565
Försäkringstekniska avsättningar f. e. r.	1 271 510	1 352 645	1 201 026	1 151 167	1 109 691
Kapitalbas 2)	-	-	-	1 601 088	1 423 827
Erforderlig solvensmarginal 2)	-	-	-	121 579	126 548
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	2 271 161	2 045 840	1 828 415	1 611 689	1 382 767
Uppskjuten skatt	349 809	368 955	340 542	306 316	269 733
Konsolideringskapital	2 620 970	2 414 795	2 168 957	1 918 006	1 652 500
Konsolideringsgrad	423,9%	397,9%	375,6%	352,5%	296,9%
Soliditet	206,1%	178,5%	180,6%	166,6%	149,0%
Solvensrelaterade uppgifter					
Kapitalbas SII	2 584 369	2 339 742	2 116 080	-	-
varav Primärkapital	2 584 369	2 339 742	2 116 080	-	-
Solvenskapitalkrav (SCR - Solvency Capital Requirement)	1 161 155	1 219 626	1 017 049	-	-
Solvenskapitalkvot (SCR-kvot)	223%	192%	208%	-	-
Minimikapitalkrav (MCR - Minimum Capital Requirement)	290 289	304 907	254 262	-	-
Minimikapitalkvot (MCR-kvot)	890%	767%	832%	-	-
Nyckeltal					
Försäkringsrörelsen 3)					
Skadeprocent f. e. r.	84,1%	78,9%	86,4%	83,1%	84,1%
Driftskostnadsprocent f. e. r.	17,0%	14,0%	17,1%	17,4%	17,4%
Totalkostnadsprocent f. e. r.	101,1%	92,9%	103,5%	100,6%	101,4%
Kapitalförvaltningen 4)					
Direktavkastning	1,4%	0,6%	0,7%	1,1%	0,7%
Totalavkastning	6,4%	8,8%	8,9%	9,9%	10,7%

1) Exklusive depåer hos företag som avgivit återförsäkring

2) Avser Moderbolaget

3) Resultatet från medlemsskapet i Trafikförsäkringsföreningen ("TFF"), som från och med 2014 redovisas netto i posten "Övriga tekniska kostnader" i resultaträkningen, består av komponenterna skadekostnader, premier, driftskostnader och kapitalavkastning. Nyckeltalen för försäkringsrörelsen avseende samtliga jämförelseår har omräknats med anledning av de förändrade principerna. Vid beräkningen av nyckeltalen bruttoredo visas de olika komponenterna som ingår i resultatet från TFF.

Exklusive återbäring.

4) Exklusive depåer hos företag som avgivit återförsäkring, inklusive kassa och bank. Direktavkastningen har beräknats som summan Driftöverskott byggnader, räntetäckningar och utdelningar i relation till medelvärdet av placeringsstillgångarnas värde vid årets början och slut.

I Totalavkastningen ingår även realisationsresultat och värdeförändringar i underlaget.

Rapport över koncernens resultat och övrigt totalresultat (tkr)			
1 januari - 31 december		2018	2017
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	Not		
Premieinkomst från försäkringsavtal	3	673 544	662 333
Premier för avgiven återförsäkring		-55 292	-55 447
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-6 075	-9 515
Summa premieintäkter f e r		612 178	597 371
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	8 136	7 359
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	5		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring		-544 223	-440 116
Återförsäkrarens andel		34 575	9 524
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador f e r.</i>			
Före avgiven återförsäkring		6 350	-43 009
Återförsäkrarens andel		-8 187	6 361
Summa försäkringsersättningar f e r		-511 485	-467 240
Driftskostnader	6	-105 072	-84 459
Övriga tekniska kostnader	7	-2 454	-2 541
Skadeförsäkringsrörelsens resultat före återbäring och rabatter		1 303	50 490
Återbäring och rabatter	24	210	-103 000
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		1 513	-52 510
ICKE TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		1 513	-52 510
Kapitalavkastning, intäkter	8	169 531	54 022
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8	217 281	263 144
Kapitalavkastning, kostnader	8	-16 729	-11 974
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	8	-130 973	-2 081
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-8 136	-7 359
Övriga intäkter	9	65 785	62 642
Övriga kostnader	9	-63 347	-59 835
Resultat före skatt		234 925	246 049
Skatt på årets resultat	11	-9 604	-28 624
Årets resultat		225 321	217 425
Övrigt totalresultat		0	0
Totalresultat för året		225 321	217 425

Rapport över finansiell ställning för koncernen (tkr)

Per den 31 december		2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
	Not		
Andra immateriella tillgångar	12	4 204	5 606
		4 204	5 606
Placeringstillgångar			
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>	15		
Aktier och andelar	14	2 784 492	2 756 114
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	14	918 372	825 750
Övriga finansiella placeringstillgångar	14	8 400	7 700
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		229	219
		3 711 492	3 589 783
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22, 23	222 243	230 431
		222 243	230 431
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	16	189 913	187 051
Fordringar avseende återförsäkring		13 966	3 946
Övriga fordringar		37 360	48 052
		241 239	239 049
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	17	8 251	6 197
Likvida medel		80 676	93 177
		88 927	99 374
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	18	4 740	6 918
Förutbetalda anskaffningskostnader	19	8 963	16 921
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	20	6 979	12 180
		20 683	36 019
SUMMA TILLGÅNGAR		4 288 789	4 200 262

Rapport över finansiell ställning för koncernen forts (tkr)

Per den 31 december		2018-12-31	2017-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
	Not		
Eget kapital			
Balanserad vinst inklusive årets resultat		2 271 161	2 045 840
		2 271 161	2 045 840
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	21	276 284	270 210
Avsättning för oreglerade skador	22, 23	1 214 834	1 209 866
Avsättning för återbäring	24	2 635	103 000
		1 493 753	1 583 076
Avsättning för andra risker och kostnader			
Pensioner	25	590	2 800
Uppskjuten skatteskuld	11	349 809	368 955
Övriga avsättningar	26	1 837	1 291
		352 236	373 046
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		85 505	80 057
Skulder avseende återförsäkring		0	0
Aktuella skatteskulder		15 869	0
Övriga skulder	27	57 518	103 905
		158 892	183 962
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	28	12 746	14 339
		12 746	14 339
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		4 288 789	4 200 262

Uppllysning om koncernens ställda säkerheter och eventualförpliktelser, se not 29 och not 30

Resultaträkning för moderbolaget (tkr)			
1 januari - 31 december		2018	2017
TEKNISK REDOVISNING AV			
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	Not		
Premieinkomst från försäkringsavtal	3	673 544	662 333
Premier för avgiven återförsäkring		-55 292	-55 447
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-6 075	-9 515
Summa premieintäkter före		612 178	597 371
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	8 136	7 359
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	5		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring		-544 223	-440 116
Återförsäkrarens andel		34 575	9 524
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador före</i>			
Före avgiven återförsäkring		6 350	-43 009
Återförsäkrarens andel		-8 187	6 361
Summa försäkringsersättningar före		-511 485	-467 240
Driftskostnader	6	-105 072	-84 459
Övriga tekniska kostnader	7	-2 454	-2 541
Skadeförsäkringsrörelsens resultat före återbäring och rabatter		1 303	50 490
Återbäring och rabatter	24	210	-103 000
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		1 513	-52 510
ICKE TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		1 513	-52 510
Kapitalavkastning, intäkter	8	191 871	54 022
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8	88 194	141 878
Kapitalavkastning, kostnader	8	-16 728	-11 974
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	8	-158 017	-2 081
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-8 136	-7 359
Övriga intäkter	9	65 785	62 642
Övriga kostnader	9	-63 347	-59 835
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		101 134	124 783
Bokslutsdispositioner	10	-45 051	14 146
Resultat före skatt		56 083	138 929
Skatt på årets resultat	11	-944	-31 736
Årets resultat		55 139	107 192
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT FÖR MODERBOLAGET			
Årets resultat		55 139	107 192
Övrigt totalresultat		0	0
Totalresultat för året		55 139	107 192

Balansräkning för moderbolaget (tkr)

Per den 31 december		2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Belopp i tkr			
Immateriella tillgångar	Not		
Andra immateriella tillgångar	12	4 204	5 606
Placeringsstillgångar			
<i>Placeringar i koncernföretag och intresseföretag</i>			
Aktier i dotterföretag	13	374 718	299 778
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>	15		
Aktier och andelar	14	1 767 063	1 923 739
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	14	918 372	825 750
Övriga finansiella placeringstillgångar	14	8 400	7 700
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		229	219
		3 068 781	3 057 186
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22, 23	222 243	230 431
		222 243	230 431
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	16	189 913	187 051
Fordringar avseende återförsäkring		13 966	3 946
Övriga fordringar		37 360	48 052
		241 239	239 049
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	17	8 251	6 197
Kassa och bank		77 847	93 069
		86 098	99 266
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	18	4 740	6 918
Förutbetalda anskaffningskostnader	19	8 963	16 921
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	20	6 979	12 180
		20 683	36 019
SUMMA TILLGÅNGAR		3 643 249	3 667 557

Balansräkning för moderbolaget forts (tkr)

Per den 31 december		2018-12-31	2017-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Belopp i tkr			
	Not		
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Uppskrivningsfond		85 800	85 800
Reservfond		20 260	20 260
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		920 790	813 598
Årets resultat		55 139	107 192
		1 081 988	1 026 850
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond	10	53 200	9 700
Utjämningsfond	10	11 721	11 721
Säkerhetsreserv	10	600 000	600 000
Ackumulerade avskrivningar över plan	10	3 572	2 021
		668 493	623 442
Försäringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Avsättning för ej intjänade premier och k vardröjande risker	21	276 284	270 210
Avsättning för oreglerade skador	22, 23	1 214 834	1 209 866
Avsättning för återbäring	24	2 635	103 000
		1 493 753	1 583 076
Andra avsättningar			
Pensioner	25	590	2 800
Uppskjuten skatteskuld	11	203 993	231 798
Övriga avsättningar	26	1 837	1 291
		206 420	235 888
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		85 505	80 057
Skulder avseende återförsäkring		0	0
Aktuella skatteskulder		15 869	0
Övriga skulder	27	78 474	103 905
		179 848	183 962
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	28	12 746	14 339
		12 746	14 339
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 643 249	3 667 557

Upplysning om moderbolagets ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 29 och not 30

Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen, tkr		
	Balanserat vinst inklusive årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 2017-01-01	1 828 415	1 828 415
Årets resultat, tillika årets totalresultat	217 425	217 425
Utgående eget kapital 2017-12-31	2 045 840	2 045 840
Ingående eget kapital 2018-01-01	2 045 840	2 045 840
Årets resultat, tillika årets totalresultat	225 321	225 321
Utgående balans 2018-12-31	2 271 161	2 271 161

Rapport över förändringar i eget kapital för moderbolaget, tkr					
	Bundet kapital		Fritt kapital		Totalt kapital
	Uppskrivningsfond	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2017-01-01	85 800	20 260	709 421	104 176	919 657
Vinstdisposition			104 176	-104 176	
Årets resultat, tillika årets totalresultat				107 192	107 192
Utgående eget kapital 2017-12-31	85 800	20 260	813 598	107 192	1 026 850
Ingående eget kapital 2018-01-01	85 800	20 260	813 598	107 192	1 026 850
Vinstdisposition			107 192	-107 192	
Årets resultat, tillika årets totalresultat				55 139	55 139
Utgående balans 2018-12-31	85 800	20 260	920 790	55 139	1 081 988

Kassaflödesanalys (direkt metod)				
tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Den löpande verksamheten				
Premieinbetalningar	679 260	656 126	679 260	656 126
Utbetalning av återbäring	-100 155	0	-100 155	0
Utbetalningar av premier till återförsäkrare	-54 040	-54 942	-54 040	-54 942
Skadeutbetalningar	-494 492	-396 908	-494 492	-396 908
Inbetalningar från återförsäkrare avseende återförsäkrares andel av utbetalda försäkringsersättningar	25 525	9 524	25 525	9 524
Inbetalningar avseende provisioner och garantier	65 755	55 453	65 755	55 453
Utbetalningar till leverantörer och anställda	-208 763	-196 156	-208 762	-196 156
Skattebetalningar	-220	-932	-220	-932
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-87 130	72 164	-87 128	72 164
Investeringsverksamheten				
Förvärv av:				
- aktier och andelar	-49 399	-34 882	-28 386	-34 882
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-607 681	-244 490	-607 681	-244 490
Avyttring av:				
- aktier och andelar	177 400	98 447	177 400	98 447
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	502 121	146 092	502 121	146 092
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-4 188	-1 710	-4 188	-1 710
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	0	329	0	329
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	0	-7 007	0	-7 007
Räntebetalningar	17 431	14 444	17 431	14 444
Erhållna utdelningar	38 944	4 440	15 210	4 440
Kassaflöde från investeringsverksamheten	74 628	-24 337	71 906	-24 337
Årets kassaflöde	-12 501	47 827	-15 222	47 827
Likvida medel vid årets början	93 177	45 350	93 069	45 242
Likvida medel vid årets slut	80 676	93 177	77 847	93 069

RESULTATANALYS (avser moderbolaget)

DIREKT FÖRSÄKRING AV SVENSKA RISKER								
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat tkr	Totalt	Sjuk och olycksfall	Hem,Villa, Fritidshus och båt	Företag Lantbruk Fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt förs sv. risker	Mottagen återförs
2018								
Premieintäkt f. e. r. (not 1)	612 178	22 109	130 304	164 452	171 208	86 206	574 279	37 899
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	8 136	825	0	0	0	3 127	3 952	4 184
Försäkringsersättningar f. e. r. (not 2)	-511 485	-21 757	-121 895	-104 498	-158 189	-83 118	-489 457	-22 028
Återbäring	210	-29	-191	876	-257	-189	210	0
Driftskostnad f. e. r.	-105 072	-3 388	-25 580	-35 337	-23 769	-16 580	-104 652	-420
Övrigt tekniskt resultat	-2 454	0	0	0	-491	-1 963	-2 454	0
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	1 513	-2 240	-17 361	25 493	-11 497	-12 517	-18 122	19 634
Avvecklingsresultat								
Avvecklingsresultat brutto	12 752	1 971	-5 794	486	-3 064	9 368	2 968	9 784
Återförsäkrarens andel	-1 088	5	2 962	5 098	75	-9 228	-1 088	0
Avvecklingsresultat f. e. r.	11 664	1 976	-2 832	5 585	-2 989	140 1	880	9 784
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	276 284	10 876	67 138	69 600	80 789	44 834	273 237	3 047
Avsättning för oreglerade skador	1 214 834	102 226	85 607	125 696	33 108	422 276	768 914	445 920
Avsättning för återbäring	2 635	88	584	772	758	432	2 635	0
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	1 493 753	113 190	153 330	196 069	114 656	467 542	1 044 786	448 967
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar								
Avsättning för oreglerade skador	222 243	599	2 166	31 432	100	187 947	222 243	0

NOTER TILL RESULTATANALYS								
NOT 1 tkr	Totalt	Sjuk och olycksfall	Hem,Villa, Fritidshus och båt	Företag Lantbruk Fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt förs sv. risker	Mottagen återförs
2018								
Premieintäkt f. e. r.	612 178	22 109	130 304	164 452	171 208	86 206	574 279	37 899
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	673 544	23 528	139 257	196 447	178 062	97 636	634 929	38 614
Premier för avgiven återförsäkring	-55 292	-1 033	-6 707	-30 155	-5 271	-12 126	-55 292	0
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-6 075	-386	-2 246	-1 840	-1 583	696	-5 359	-715

NOT 2 tkr	Totalt	Sjuk och olycksfall	Hem,Villa, Fritidshus och båt	Företag Lantbruk Fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt förs sv. risker	Mottagen återförs
2018								
Försäkringsersättningar f. e. r.	-511 485	-21 757	-121 895	-104 498	-158 189	-83 118	-489 457	-22 028
Utbetalda försäkringsersättningar	-509 648	-16 273	-117 980	-120 586	-156 552	-68 198	-479 589	-30 059
Före avgiven återförsäkring	-544 223	-16 273	-128 305	-129 913	-159 014	-80 660	-514 164	-30 059
Återförsäkrarens andel	34 575	0	10 325	9 327	2 462	12 461	34 575	0
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f. e. r.	-1 837	-5 484	-3 914	16 088	-1 637	-14 920	-9 867	8 030
Före avgiven återförsäkring	6 350	-5 967	3 449	6 099	-1 643	-3 617	-1 680	8 030
Återförsäkrarens andel	-8 187	483	-7 363	9 989	7	-11 303	-8 187	0

Noter till de finansiella rapporterna

NOT 1 Redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen avges för perioden 1 januari till och med 31 december 2018 och avser Länsförsäkringar Södermanland som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Nyköping och utgör moderbolag i koncernen. Adressen till huvudkontoret är Västra Storgatan 4, Nyköping och organisationsnummret är 519000-6519.

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer föranleds av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av årsredovisningslagen och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) såsom de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats. Tillämpliga delar i Finansinspektionens föreskrifter för årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12, har även tillämpats i koncernredovisningen.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 14 mars 2019. Koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 11 april 2019.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättandet av de finansiella rapporterna

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, är om inte annat anges, avrundade till närmaste tusental. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet eller som finansiella tillgångar som kan säljas.

Utformning av de finansiella rapporterna

Länsförsäkringar Södermanland tillämpar IAS 1 vid utformning av koncernens finansiella rapporter. IAS 1 innebär bland annat att ett företag skall presentera Rapport över koncernens totalresultat, Rapport över finansiell ställning, Rapport över förändringar i eget kapital samt Kassaflödesanalys.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts. De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Följande poster i de finansiella rapporterna omfattas av väsentliga bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering.

Försäkringstekniska avsättningar

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Uppskattningen av avsättningsbehovet för oreglerade skador görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning.

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna omfattar, förutom den individuella bedömningen av större skador och skador med komplicerade ansvarsförhållanden, även en bedömning av värdet av avsättningen för de skador som inträffat före räkenskapsårets utgång men som per balansdagen ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR - avsättning. Värderingen inkluderar även bedömning av kostnader för skadereglering samt förväntade kostnadsökningar. Reservrisken är störst i skadeporföljer med lång avvecklingstid, det vill säga avtal där de stora utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador.

När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader.

Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Fastställande av verkligt värde på placeringstillgångar

Ett antal av koncernens redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar kräver värdering till verkligt värde, för såväl finansiella som icke-finansiella tillgångar och skulder. Värderingsprinciperna för värdering av finansiella tillgångar och skulder framgår nedan under rubriken Finansiella instrument.

När verkligt värde för en tillgång eller skuld ska fastställas, använder koncernen observerbara data i så stor utsträckning som möjligt. Verkliga värden kategoriseras i olika nivåer i en "verkligt värde"-hierarki baserat på indata som används i värderingstekniken, se avsnitt "Värderingsprinciper" under rubriken Finansiella instrument nedan. I not 15 beskrivs även väsentliga värderingstekniker och antaganden för redovisningen och värderingen av företagets placeringstillgångar kategoriserade i nivå 3.

Avsättning för pensioner

Den redovisade avsättningen för pensioner utgör reserv för förtida pensionsavgångar enligt den s.k. "62-års regeln" vilken regleras i kollektivavtal. Avsättningen baseras på personalstatistik och tidigare nyttjandegrad vilket ligger till grund för bedömningen av hur stor andel av de medarbetare som omfattas av reglerna som också förväntas utnyttja möjligheten till förtidspensionering. Avsättningen är inte tryggad enligt Tryggandelagen.

Ändrade redovisningsprinciper - koncernen

Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Koncernen tillämpar IFRS 15 för första gången från och med 1 januari 2018. Varken IFRS 15 eller andra ändringar av IFRS med tillämpning från och med 1 januari 2018 har haft någon väsentlig effekt på koncernens redovisning.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS standarder träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Bolaget har heller inte för avsikt att förtidstillämpa dessa nya eller ändrade IFRS standarder. Nedan beskrivs nya eller ändrade IFRS standarder som förväntas få effekter på företagets finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka företagets finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument ska ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering och trädde ikraft 1 januari 2018. IASB har genom IFRS 9 färdigställt ett helt "paket" av förändringar avseende redovisning av finansiella instrument. Paketet innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande ("expected loss") nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning.

De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av tre kategorier, där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån företagets affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Fair value option är möjlig att tillämpa för innehav i skuldinstrument i de fall detta eliminerar eller väsentligen reducerar en mismatch i redovisningen. För innehav i eget kapitalinstrument är utgångspunkten att värdering ska ske till verkligt värde via resultatet med en valmöjlighet att istället redovisa värdeförändringar som inte innehas för handel i övrigt totalresultat.

Den nya nedskrivningsmodellen kommer kräva en redovisning av ett års förväntad förlust redan vid den initiala redovisningen och vid en väsentlig ökning av kreditrisken så ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. De nya reglerna kring säkringsredovisning innebär bland annat förenklningar av effektivitetstester samt utökning av vad som är tillåtna säkringsinstrument och säkrade poster.

Ändring av IFRS 4 Tillämpning av IFRS 9 Finansiella instrument med IFRS 4 Försäkringsavtal. IFRS 9 Finansiella instrument har ett samband med val av tillämpning av principer för redovisning i den kommande redovisningsstandarderna för försäkringsavtal, IFRS 17. Sambandet påverkar val av presentation av ränteeffekter i resultaträkningen eller i övrigt totalresultat vid värdering av åtaganden hänförliga till försäkringsavtal. Sambandet mellan redovisningsstandarderna har medfört att IASB gett ut en förändring av den nuvarande standarden för redovisning av försäkringsavtal, IFRS 4. Förändringen godkändes av EU under 2017.

Förändringen medger två valmöjligheter för försäkringsföretag. Ett alternativ ("deferral approach") är att företag som bedriver försäkringsverksamhet, om vissa kriterier är uppfyllda, kan skjuta upp tillämpningen av IFRS 9. Det andra alternativet ("overlay approach") innebär att de försäkringsföretag som enligt IFRS 9 klassificerar finansiella instrument till verkligt värde via resultaträkningen som under IAS 39 inte var klassificerade till verkligt värde via resultaträkningen medges en alternativ tillämpning av IFRS 9. Det innebär i korthet att de kan välja att presentera skillnaden mellan det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IFRS 9 och det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IAS 39 i övrigt totalresultat. IASB har fattat beslut om att föreslå en uppskjuten tidpunkt för den första obligatoriska tillämpningen av IFRS 17 från 1 januari 2021 till 1 januari 2022. EU-kommissionen har ännu inte godkänt IFRS 17 för obligatorisk tillämpning i EU. Detta medför att undantaget att införa IFRS 9 flyttas fram ett år.

Det råder vidare viss osäkerhet om huruvida principerna i IFRS 17 blir möjliga eller obligatoriska att tillämpa för moderbolagets årsredovisning samt koncernredovisningen. Finansinspektionen bedriver för närvarande ett utredningsarbete för att ta fram ett beslutsunderlag i frågan. Länsförsäkringar Södermanlands verksamhet uppfyller kriterierna för att få skjuta upp tillämpningen av IFRS 9 i enlighet med ändringarna i IFRS 4. Eftersom det finns ett tydligt samband mellan IFRS 9 och IFRS 17 har Länsförsäkringar Södermanland för avsikt att frivilligt skjuta upp tillämpningen av IFRS 9 till dess IFRS 17 träder i kraft. Skälet för detta är att minska risken för den temporära volatilitet i redovisat resultat som kan uppkomma genom att tillämpningen av IFRS 9 inleds tidigare än tillämpningen av IFRS 17.

Utvärderingen av effekterna på Länsförsäkringar Södermanlands redovisning när IFRS 9 träder i kraft pågår. Beloppsmässiga effekter har ännu inte kunnat uppskattas utan kommer att utkristalliseras vartefter implementeringsprojektet fortlöper. Analys av effekter och förändringar kommer att ske parallellt med motsvarande analys av tillämpningen av IFRS 17.

IFRS 16 Leasingavtal

IFRS 16 ersätter från och med den 1 januari 2019 IAS 17 Leasingavtal. Standarden medför framförallt att de leasingavtal där koncernen är leasetagare och som klassificeras som operationell leasing istället kommer att redovisas i rapport över finansiell ställning. Koncernen kommer vid övergången att re-

dovisa de avtal som tidigare klassificerats som operationell leasing i rapport över finansiell ställning med undantag för leasingavtal som uppgår till lågt värde och med en leasingperiod som understiger 12 månader.

Koncernen kommer att tillämpa övergångsmetoden modifierad retroaktivitet som innebär att den marginella låneräntan vid övergången 1 januari 2019 används för beräkning av leasingkulden och att jämförelseår redovisas enligt nuvarande standard IAS 17. Vid övergången kommer leasingtillgångar som redovisas i rapport över finansiell ställning att motsvara leasingkulden varför ingen justering av eget kapital i den ingående balansen för 2019 uppstår. Utifrån koncernens leasingavtal vid övergången bedöms IFRS 16 inte medföra en väsentlig påverkan på koncernens finansiella ställning.

Koncernen förväntar sig att det tekniska resultatet för 2019 kommer att öka med cirka 827 tkr jämfört med om tidigare redovisningsprinciper hade använts, med anledning av att en del av leasingkostnaderna kommer att redovisas som räntekostnad. Effekten på resultatet efter skatt förväntas bli oväsentlig. Kassaflödet från löpande verksamhet förväntas öka och från finansieringsverksamhet minska med cirka 6 591 tkr, med anledning av att leasingavgifternas amorteringsdel kommer att redovisas som utbetalning i finansieringsverksamheten.

IFRS 17 Insurance Contracts

IASB publicerade i maj 2017 den nya redovisningsstandard IFRS 17 Försäkringsavtal som ska ersätta den befintliga standarden IFRS 4 Försäkringsavtal. Standarden förväntades ursprungligen tillämpas från och med den 1 januari 2021 men IASB beslutade preliminärt i november 2018 att senarelägga ikraftträdandet av standarden med ett år. Standarden förväntas därmed tillämpas från och med den 1 januari 2022 med ett tillhörande jämförelseår enligt samma principer. Vid övergång ska IFRS 17 tillämpas retroaktivt. Om det inte är genomförbart ska användare tillämpa en av två förenklingmetoder: "den modifierade retroaktiva metoden" eller "verkligt värde-metoden".

Syftet med standarden är att öka jämförbarheten och transparensen i redovisningen av försäkringsavtal. Vidare syftar standarden till att eliminera brister och motsägelser i den befintliga metodiken genom att tillhandahålla ett principbaserat regelverk för redovisning samt öka upplysningskraven. IFRS 17 förändrar värderingen och presentationen av försäkringsåtaganden.

Jämfört med nuvarande redovisningsstandard IFRS 4 är definitionen av betydande försäkringsrisk i ett försäkringsavtal i allt väsentligt densamma enligt IFRS 17. De mest väsentliga förändringarna är att försäkringsavtal ska värderas till dess nuvärde baserat på aktuella antaganden och uppskattningar som omvärderas i varje rapportperiod, samt mer omfattande krav på hur försäkringsavtal ska aggregeras och presenteras. Rapport över resultat och övrigt totalresultat kommer framgent att bestå av ett finansresultat från försäkringsavtal och ett resultat från försäkringstjänster, där intäkter redovisas i takt med att försäkringsskyddet tillhandahålls. Avtal som initialt bedöms vara förlustavtal ska redovisas direkt i resultaträkningen. Rapport över finansiell ställning förändras till att minst inkludera tillgångar för försäkringsavtal och skulder för försäkringsavtal. I båda rapporterna ska utgivna försäkringsavtal redovisas separat från avgivna försäkringsavtal.

Den nya standarden föreskriver två redovisningsmetoder för försäkringsavtal som är aktuella för Länsförsäkringar Södermanland. Länsförsäkringar Södermanlands initiala bedömning är att företaget kommer använda sig av den förenklade redovisningsmetoden, premiefördelningsmetoden, i och med att löptiden för försäkringsskyddet i all väsentlighet är eller understiger ett år för försäkringsavtalen. Premiefördelningsmetoden är kassaflödesbaserad och värderar skuld för återstående försäkringsskydd baserat på avtalade och faktiskt mottagna premier. På grund av osäkerheten kring tillämpningen av standarden i Sverige har Länsförsäkringar Södermanland ännu inte analyserat de kvantitativa effekterna av IFRS 17 på företagets finansiella rapporter. Med syfte att säkerställa implementeringen av IFRS 17 driver Länsförsäkringar Södermanland ett gemensamt projekt med övriga 22 länsförsäkringsbolag inkluderande tolkningar och principval samt krav på gemensamma IT-system. Via projektet förs en aktiv dialog med Finansinspektionen genom de diskussionsmöten med branschen som Finansinspektionen initierat. Finansinspektionen har ännu inte fastställt hur implementeringen av standarden ska ske i juridisk person eller i koncernredovisningen för onoterade försäkringsföretag i Sverige.

Standarden är ännu inte antagen av EU och IASB genomför för närvarande ett arbete för att fastställa eventuella förändringar gällande utformningen av standarden.

Övriga nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning

Övriga nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning förväntas inte komma att ha någon väsentlig effekt på företagets finansiella rapporter.

Ändrade bedömningar och uppskattningar

Inga ändrade bedömningar eller uppskattningar av väsentlig karaktär har skett under 2018 jämfört med 2017.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

I de fall dotterbolagets redovisningsprinciper inte överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper har justeringar gjorts till koncernens redovisningsprinciper.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Realiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Försäkringsföretagets funktionella valuta är svenska kronor och vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar, förutom utdelningar, räntor och realiserade vinster och förluster, även realiserade värdeförändringar. Realiserade värdeförändringar med avdrag för uppskjuten skatt redovisas inom Eget fritt kapital under rubriken Balanserade vinstmedel. Realiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Sådana förändringar som förklaras av valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning. Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten för egen räkning (f e r) samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador för egen räkning under året. Se not 4 för gällande räntesatser som tillämpas.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet "Redovisning av försäkringsavtal".

Intäkter för förmedling av liv-, bank- och fondtjänster och djurförsäkring

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livförsäkringsområdet, bank- och fondtjänster samt djurförsäkring genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, det vill säga när tjänsten utförts. Förmedlad affär redovisas samlad som en egen funktion.

Finansiella instrument

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörs-skulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder. Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavandena netto. I dessa fall presenteras posterna netto.

Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (till exempel courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader. Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 14.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

Länsförsäkringar Södermanland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer och derivat) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som realiserade resultat. Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom till exempel Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade via resultatet ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Länsförsäkringar Södermanland alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade via resultatet förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade via resultatet utgörs i balansräkningen av aktier i andra företag än koncern och intresseföretag samt obligationer.

Aktier och andelar i koncernföretag värderas i moderbolagets balansräkning till anskaffningsvärdet. Eventuellt nedskrivningsbehov provas regelbundet.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Länsförsäkringar Södermanland har inga tillgångar som klassificeras på detta sätt.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Eventuellt nedskrivningsbehov provas regelbundet.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av övriga skulder. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Värderingsprinciper

När verkligt värde för en tillgång eller skuld ska fastställas, använder koncernen observerbara data i så stor utsträckning som möjligt. Verkliga värden kategoriseras i olika nivåer i en "verkligt värde"-hierarki baserat på indata som används i värderingstekniken enligt följande:

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för identiska instrument.

Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Sådana instrument återfinns i balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderar i nivå 1. Denna kategori inkluderar instrument som värderas baserat på noterade priser på aktiva marknader för liknande instrument, noterade priser för identiska eller liknande instrument som handlas på marknader som inte är aktiva, eller andra värderingstekniker där all väsentlig indata är direkt och indirekt observerbar på marknaden.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden. Denna kategori inkluderar alla instrument där värderingstekniken innefattar indata som inte baseras på observerbar data och där den har en väsentlig påverkan på värderingen.

För placeringstillgångar kategoriserade i nivå 2 och nivå 3 gör Länsförsäkringar Södermanland för var och en av tillgångarna en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande beräkningar och andra underlag där så är möjligt. I de enstaka fall detta inte är möjligt sker en löpande kontakt med styrelsen eller VD i de bolag vars värdepapper innehas av koncernen för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker. De använda värderingsteknikerna bygger på hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Företaget kalibrerar med regelbundna intervall värderingstekniken och prövar dess giltighet genom att jämföra utfallen från värderingstekniken med priser från observerbara aktuella marknadstransaktioner i samma instrument. Värderingstekniker används för innehav av onoterade finansiella instrument inom balansposten Aktier och andelar.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembufförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller kapitalavkastning kostnader (beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ). För placeringstillgångar som värderas till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Övriga tillgångar

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsprinciper för immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar skrivs av på fem år från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden, såvida inte sådan nyttjandeperiod är obestämbar.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter och konsulttjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader.

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Beräknade nyttjandeperioder:

Kontorsmöbler	10 år
Inventarier och installationer	5 år
Datainventarier	3 år

Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar (med undantag för tillgångar för försäljning och avyttringsgrupper samt förvaltningsfastigheter) prövas för nedskrivning enligt IAS 36. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde (med avdrag för försäljningskostnader) och tillgångens nyttjandevärde.

En nedskrivning återförs om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. Nedskrivning av goodwill återförs dock aldrig. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Skadeförsäkring

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Södermanland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Även i de fall ersättningen är liten i absoluta tal, är beloppet betydande i relation till det belopp som utbetalas om den försäkrade händelsen inte inträffar. Samtliga Länsförsäkringar Södermanlands försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Försäkringsrörelsen har tillförts en ränta baserat på summan av halva premieintäkter efter avgiven återförsäkring samt medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året. Som räntesats tillämpas för samtliga försäkringsgrenar utom trafik, sjuk- och olycksfallsförsäkring den genomsnittsräntan för tre månaders statsskuldväxlar. Marknadsräntan har under 2018 varit negativ. Bolaget redovisar dock inte någon negativ kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen. För Sjuk- och Olycksfallsaffären samt Trafikpoolen beräknas kalkylräntan som medelvärdet på räntan på 10-åriga statsobligationer över perioden 2014-2018. Den tillämpade räntesatsen för Trafik direkt affär samt Trafikreservspoolen är medelvärdet av räntan på sjuåriga statsobligationer över perioden 2014-2018.

För skadelivräntor antas den värdeförändring som sker i dess avsättningar motsvara det rimliga avkastningskrav som föreligger på finansrörelsen och bildar därmed den kapitalavkastning som överförs från finansrörelsen till försäkringsrörelsen.

Kapitalavkastningen blir positiv om marknadsräntorna går upp och om inflationen stiger, men kan också bli negativ om motsatsen sker. Använda räntesatser visas under not 4.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Samt i förekommande fall avsättning för återbäring och rabatter. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna provas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier undersöks då var för sig.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker. Denna bedömning innefattar bl.a. uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av avsättning för kvardröjande risker. Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuell otillräcklighet som iakttas i premieansvaret, korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risk redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR (inurred but not reported)-

avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelser mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år.

En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risker för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadernas utveckling över tiden. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Prognoserna över avsättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader. De framtida kassaflödena har beräknats utan diskontering. Om prövningen visar att de redovisade avsättningarna minskat med det redovisade värdet på förutbetalda anskaffningskostnader inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen.

Med undantag för skadelivräntor så diskonteras ingen del i avsättningen för oreglerade skador. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder och diskonteras till marknadsränta enligt FFFS 2015:8.

Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska skulder utgörs av den del av oreglerade skador som täcks av återförsäkraren baserat på återförsäkringskontrakt. Även återförsäkrarens andel av avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkringsaffär redovisas till odiskonterade värden.

Återbäring och rabatter

Styrelsen kan besluta om återbäring till försäkringstagarna när Länsförsäkringar Södermanland redovisar ett positivt resultat. Efter styrelsens beslut fastställs vilka kriterier som ska ligga till grund för utbetalning. Återbäring och rabatter redovisas nederst i det tekniska resultatet. För den del av återbäring och rabatter som ännu inte är utbetalt redovisas som en avsättning i balansräkningen. I takt med att återbäring utbetalas reduceras avsättningen för återbäring. Avsättningen ingår i de försäkringstekniska avsättningarna.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under posten "Premier för avgiven återförsäkring". Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten "Premieinkomst". Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Driftskostnader

Driftskostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, skaderegleringskostnader och administrationskostnader. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftskostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniska resultatet som kapitalavkastning, kostnader. För förmedlad affär redovisas driftskostnaderna under icke tekniska resultatet som övriga kostnader.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader skrivs av över 12 månader.

Andra redovisningsprinciper av betydelse

Avsättningar och ansvarsförbindelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt.

Bolagets avsättningar består framförallt av försäkringstekniska avsättningar inklusive avsättning för återbäring vilket har beskrivits under separata avsnitt ovan samt avsättning för uppskjuten skatt som beskrivs under avsnittet "Skatter" nedan. Principer för avsättningar för pensioner beskrivs under rubriken "Pensioner - övrigt" i avsnittet "Ersättningar till anställda" nedan. Övriga avsättningar i balansräkningen avser informella förpliktelser som redovisas enligt principen i första stycket.

En ansvarsförbindelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas. Upplysningar om bolagets ansvarsförbindelser lämnas i not 30.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat, utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader som inte beaktas är skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill samt första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättningar till anställda

Pensioner genom försäkring

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal.

Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget har dock gjort bedömningen att UFR 10 "Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta" är tillämplig även för företagets pensionsplan. Företaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 10 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Pensioner - övrigt

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda (personer födda år 1955 och tidigare), att den anställde kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Avsättning sker utifrån antaganden om hur många som kommer att nyttja möjligheten och görs till en reserv för, enligt kollektivavtal, förtida pensionsavgångar. Avsättningen är inte tryggad enligt Tryggandelagen. Se not 25.

Ersättningar vid uppsägning

Kostnader för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

En avsättning för förväntade kostnader för vinstandels- och bonusbetalningar redovisas när en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda föreligger och denna förpliktelse kan beräknas tillförlitligt.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolagets redovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer (januari 2019). Även av Rådet för finansiell rapporterings utgivna uttalanden tillämpas. Försäkringsföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS 2015:12 inklusive ändringsföreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Ändrade redovisningsprinciper - moderbolaget

Moderbolagets redovisningsprinciper har under 2018 förändrats i enlighet med vad som ovan angivits under rubriken "Ändrade redovisningsprinciper - koncernen". I övrigt är moderbolagets redovisningsprinciper oförändrade jämfört med föregående år.

Dotterbolag

Andelar i dotterföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärmedemetoden. Nedskrivningsbehov testas löpande. För det fall andelarna har ett tillförlitligt och bestående värde som väsentligt överstiger bokfört värde tillämpar moderbolaget undantagsvis möjligheten till uppskrivning enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL).

Skillnader mellan moderbolagets och koncernens redovisningsprinciper

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatt. I koncernredovisningen delas obeskattade reserverna upp på uppskjuten skatt och eget kapital.

Aktieägartillskott

Aktieägartillskott som företaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

NOT 2 Risker och riskhantering

Inledning

Risk och riskhantering är centrala för verksamheten i Länsförsäkringar Södermanland. Bolagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och de finansiella risker som finns i denna. Risk och riskhantering är därför en central del av bolaget. Syftet med bolagets riskhantering är att identifiera, mäta, styra samt om möjligt förebygga och reducera samtliga risker som kan ha en väsentlig påverkan på bolagets resultat och ställning. Denna not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringssystem samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om bolagets risker.

Företagsstyrningssystem

Länsförsäkringar Södermanlands företagsstyrningssystem är den systematik inom vilken bolagets strategier, långsiktiga inriktning och principer för styrning omsätts till affärsverksamhet. Företagsstyrningssystemet är således det ramverk som bolaget förhåller sig till när man organiserar, styr och kontrollerar verksamheten i förhållande till gällande interna och externa regelverk. Företagsstyrningssystemet hos Länsförsäkringar Södermanland består av:

1. Operativ organisation och organisationsstruktur
2. System för intern styrning och kontroll
3. Riskhantering

Företagsstyrningssystemet tar sin utgångspunkt i bolagets värdegrund, vision, riskfilosofi, mål och strategier och ramverket för systemet fastställs på grundval av ägarnas krav på bolaget samt verksamhetens målsättningar. Systemet omfattar de arbetssätt och verksamhetsprocesser som krävs för att genomföra den löpande operativa verksamheten i linje med intressenternas önskemål, bland annat avseende lönsamhet och önskad risknivå, inom ramen för gällande regelverkskrav. Det innehåller regelverk för att rapportera resultat och avvikelser till företagsledning, VD och styrelse.

Bolagets företagsstyrningssystem syftar sammanfattningsvis till att säkerställa en tillfredsställande styrning och ledning av bolaget samt att uppfylla målen i affärsplanen inom ramen för beslutad risktolerans och regelverk.

1. Operativ organisation och organisationsstruktur

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Bolagets styrelse och VD ska även säkerställa ett effektivt flöde av information inom bolaget samt att information från riskhanteringssystemet löpande beaktas i bolagets beslutsprocesser. Styrelsen har fyra utskott till sitt förfogande: risk- och revisionsutskott, finansutskott, kreditutskott samt ersättningsutskott.

Risk- och revisionsutskottet är ett utskott till bolagets styrelse vars ledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Utskottet har utsetts av styrelsen i syfte att bereda i revisionsfrågor och för att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning enligt vad som följer av Lag (1987:667) om ekonomiska föreningar och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014. I risk- och revisionsutskottet ingår styrelsens vice ordförande och en styrelseledamot. VD adjungeras på utskottets möten och på vissa enskilda punkter adjungeras även ekonomichef. VD-assistent är funktionsansvarig i utskottet. Till risk- och revisionsutskottet rapporterar extern och intern revisor samt riskkontroll och compliance. Utskottet är förberedande till styrelsen avseende företagsstyrnings- och riskhanteringssystemet. Utskottet granskar och bereder riskrapporten i syfte att säkerställa dess ändamålsenlighet och omfattning, därutöver bidrar utskottet till ERSÄ bland annat genom att stödja i framtagande av scenarier och stresstester. Protokoll från utskottet rapporteras vid kommande styrelsesammanträde.

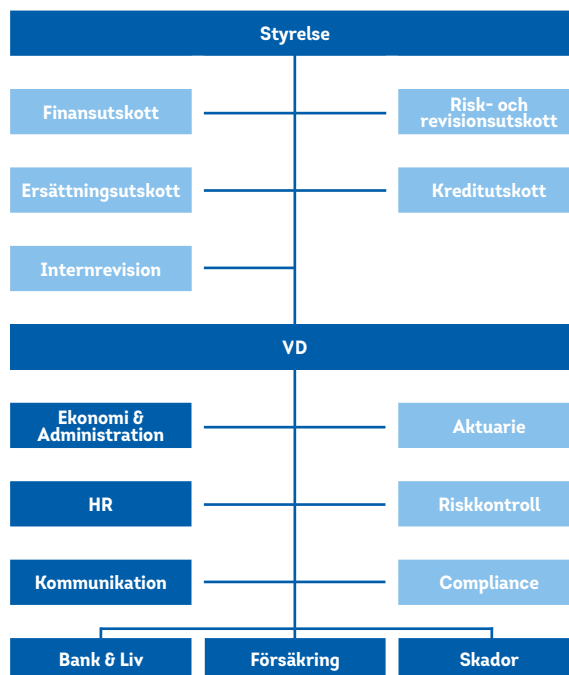
Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Finansutskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av de interna regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. I finansutskottet

ingår ordförande och en styrelseledamot, VD och ekonomichefen. Styrelsen tar årligen beslut om direktiv för finansutskottet och följer utskottets arbete genom att protokoll från mötena tas upp på kommande styrelsesammanträde.

Kreditutskottets huvuduppgift är att på styrelsens uppdrag delta i bolagets interna kreditprövningar för större eller riskfyllda krediter enligt särskild instruktion. Kreditutskottet består av två styrelseledamöter samt bolagets lokala Kreditkommitté som består av VD, kreditchef, kreditansvarig privatmarknad och bankchef. Kreditutskottets beslut protokollförs och återrapport sker till styrelsen halvårsvis.

Ersättningsutskottet är förberedande till styrelsen avseende ersättningar till VD och övrig företagsledning. Utskottet består av ordförande och en styrelseledamot, föredragande är VD och HR-chef.

Den organisationsstruktur som styrelsen och VD fastslagit innebär en fördelning av ansvar och befogenheter på affärsområden och avdelningar. Detta för att verksamheten ska nå största möjliga kundnytta, effektivitet och trygghet. Nedanstående organisationschema speglar organisationsstrukturen hos Länsförsäkringar Södermanland.

Varje affärsområde och avdelning leds av en chef som ingår i bolagets företagsledning och rapporterar till VD. Integrerat i den operativa organisationen finns system för intern styrning och kontroll, regelefterlevnad och riskhantering.

2. System för intern styrning och kontroll

Bolaget bedriver sin verksamhet med fokus på god intern styrning och kontroll vilket syftar till att höja riskmedvetenheten, främja kompetensutveckling och skapa förutsättningar för strukturerade och effektiva arbetsprocesser. Systemet för intern styrning och kontroll ingår som en del i företagsstyrningssystemet och grundar sig på bolagets interna organisation och i dess interna styrdokumentation, där tydlighet och systematik är nödvändigt för att leva upp till kraven om god intern styrning och kontroll.

Systemet för intern styrning och kontroll bygger på god dokumentation, dualitet i kritiska arbetsuppgifter, och en allmänt god ordning men också på en hög integritet och etiska värden hos bolagets medarbetare. Vidare uppställs

krav på en god kontinuitetsplanering för att säkerställa att verksamheten kan upprätthållas även vid betydande störning och/eller i en krissituation. Systemet syftar till att säkerställa att bolaget styrs och förvaltas på ett sunt och ansvarsfullt sätt vilket innebär att:

- bolagets finansiella information är korrekt och tillförlitlig
- risker identifieras och hanteras
- styrande dokument upprättas och efterlevs
- kontrollaktiviteter genomförs och dokumenteras och att
- uppföljning och rapportering genomförs

Ett viktigt verktyg för bolaget i sin strävan att uppnå god intern styrning och kontroll är att ha lättillgängliga, välstrukturerade och korrekta interna styrdokument där all personal ska kunna hitta rätt stöd för löpande styrning och för sina frågor när något uppfattas som oklart.

Dualitetsprinciper

För att minska operativa risker i verksamheten tillämpar Länsförsäkringar Södermanland dualitetsprinciper i syfte att fördela ansvaret i en process så att ingen enskild individ hanterar aktiviteter som i kombination med varandra kan innebära risk för interna oegentligheter. Samtliga kritiska processer i bolaget är analyserade utifrån ett dualitetsperspektiv och vid bristande dualitet vidtas lämpliga åtgärder såsom justering av processen, införande av nyckelkontroll eller förändring av roller och ansvar inom processen.

Kontrollaktiviteter

Systemet för intern styrning och kontroll innehåller krav på genomförande av nyckelkontroller och andra interna kontroller. Nyckelkontrollerna och kontrollpunkterna har fastställts baserat på välgrundade bedömningar och analyser av operativa risker i bolagets kritiska processer.

Kontinuitetsplanering

Länsförsäkringar Södermanland arbetar aktivt med kontinuitetshandling för att säkerställa att verksamheten upprätthålls samt för att skydda kundintresse, egendom, varumärke och medarbetare även vid ett avbrott eller en större verksamhetsstörning. Vid uppkomna krissituationer samt vid händelser som påverkar bolaget negativt ska bolaget i första hand tillämpa de rutiner och åtgärder som ingår i bolagets egen kontinuitetsplanering. Om dessa rutiner och åtgärder inte är tillräckliga ska gemensamma krisåtgärder och aktiviteter inom länsförsäkringsgruppen tillämpas.

Bolaget har identifierat ett antal kritiska processer och skapat kontinuitetsplaner och övergripande handlingsplaner för dessa processer. Planerna omfattar bland annat:

- identifiering av störning/kris och upprättande av krisorganisation
- hantering av störning/kris och fortsatt drift av verksamheten under störning/kris och
- återgång till normal drift och utvärdering efter avslutad störning/kris.

Målet med kontinuitetsarbetet är att bolaget ska, så långt det är möjligt och rimligt, vara förberett för en mer eller mindre oförutsedd händelse. Bolagets "Riktlinje för kontinuitet vid kris" beskriver närmare vilka aktiviteter som ska genomföras i samband med en väsentlig störning i verksamheten eller i en krissituation.

Incidentrapportering

Medarbetare i Länsförsäkringar Södermanland rapporterar inträffade incidenter via särskilt formulär på bolagets intranät. Incidenterna bedöms, hanteras och rapporteras i bolagets avvikelседatabas. Syftet med incidentrapporteringen är dels att säkerställa att incidenter hanteras när de inträffar men även att samla kunskap om verksamhetens operativa risker och avhjälpa strukturella fel i processer och rutiner. Händelsetyper som kan vara föremål för incidentrapportering finns definierade i bolagets riktlinje för hantering av väsentliga händelser och incidenter.

3. Riskhantering

Länsförsäkringar Södermanlands verksamhet är förenad med många olika typer av risker. Risktagande är nödvändigt för att uppnå verksamhetens mål men ska ske baserat på medvetna beslut. Risktagandet får aldrig äventyra bolagets långsiktiga lönsamhet och existens. Bolaget är verksamt på en reglerad marknad och regelöverträdelser är inte acceptabla. Compliancerisk är inte föremål för medvetet risktagande. Bolaget identifierar, hanterar och övervakar riskerna genom riskbaserad verksamhetstyrning.

Risikexponering

De risker bolaget är exponerat för delas in i olika kategorier där de största riskerna utgörs av marknadsrisk och skadeförsäkringsrisk. Riskkartan nedan illustrerar bolagets risikexponering, indelad i riskkategorier, kopplat till bolagets försäkringsverksamhet.

Riskbaserad verksamhetsstyrning

Bolaget arbetar strukturerat och disciplinerat med riskhantering för att skapa möjlighet till medvetna beslut, understödja strategiska mål samt undvika förluster. Riskbaserad verksamhetsstyrning innebär att verksamheten inom bolaget ska styras och bedrivas baserat på ett medvetet sätt så att rätt nivå av nödvändiga och önskade risker uppnås samtidigt som oönskade risker elimineras eller tydligt begränsas till en acceptabel nivå. Tydliga interna system för bevakning av riskrelaterade händelser samt en intern miljö och en ersättningspolicy som främjar riskmedvetenhet bidrar till rätt nivå av risktagande i bolaget. Riskmedvetenheten genomsyrar organisationsstrukturen, styrningen av bolaget och hela den operativa verksamheten. Riskbaserad styrning återspeglas i verksamheten, bland annat genom att i affärsplaneringen och i den löpande verksamhetens affärsmässiga beslut ta hänsyn till identifierade risker och tänkbara händelser som kan ha inverkan på bolagets verksamhet och möjlighet att nå sina mål. Vidare tar den sig uttryck i löpande övervakning, mätning och rapportering av de risker bolaget är utsatt för genom sin verksamhet.

Risktagandet ska inte nödvändigtvis minimeras men vara befogat och baserat på välgrundade avvägningar mellan risktagande och förväntad avkastning, så kallad riskstrategi.

Riskstrategi

Bolagets riskstrategi är en integrerad del i bolagets verksamhetsstyrning vilken, givet bolagets affärsstrategi, syftar till att styra bolagets risktagande så att en bra avvägning mellan risktagande och förutsättningar för avkastning uppnås. Riskstrategin uppdateras årligen som en del av bolagets strategi-

och affärsplaneringsarbete och baseras bland annat på erfarenheter och lärdomar från bolagets egen risk och solvensanalys ("ERSA"). Strategin utgör en av hörnpelarna i den riskbaserade verksamhetsstyrningen och ingår därför som en viktig del i företagsstyrningssystemet.

Huvuduppgiften för bolaget är att uppfylla uppsatta strategiska mål vilka är förenade med risktagande. Bolagets verksamhet innebär också exponering mot risker som varken kan undvikas eller ska minimeras. Däremot ska riskerna styras medvetet och bolaget ska sträva efter att inga onödiga risker tas eller på något sätt uppmuntras.

Bolaget klassificerar och hanterar riskerna efter i vilken grad de är önskvärda i form av önskade, nödvändiga eller icke önskvärda risker. Önskade risker är de risker bolaget medvetet tar i försäkringsaffären och kapitalförvaltningen. Nödvändiga är de risker som inte skapar direkt avkastning, men som inte går att undvika, och icke önskvärda är slutligen de risker som innebär en negativ inverkan på bolagets möjlighet till målpåflyllnad.

Kategoriseringen av riskerna ger uttryck för bolagets attityd till risker och är förenlig med bolagets övergripande strategi. Genom indelningen kan verksamheten agera för rätt riskexponering och för att maximera värdeskapande utan att riskera insolvens. Hanteringen av riskerna beskrivs närmare under rubriken "Riskhanteringssystemet" nedan.

Nedanstående tabell visar på ett övergripande sätt klassificering och hanteringen av riskerna inom de olika riskkategorierna.

Klassificering	Hantering
Önskvärda risker Försäkringsrisker inom skade-, sjuk- och livförsäkringsrisker inklusive katastrofrisk. Marknadsrisk, såsom aktie-, ränte-, spread-, valuta och fastighetsrisk, relaterat till kapitalförvaltningen i syfte att skapa meravkastning.	Hålls måttlig genom: Beslut om åtagande ska följa affärsstrategi och bolagets regelverk. Återförsäkringsskydd används för att begränsa risktagandet i vissa affärer. Eftersträva väldiversifierad portfölj med tillgångar allokerade på olika marknader inklusive utländska, vilket tillför diversifieringseffekter. Marknadsriskerna begränsas i placeringsriktlinjer. Följa beslutad referensportfölj och utvärdera den löpande. Aktsamhetsprincipen ska tillämpas.
Nödvändiga risker Marknadsrisk i form av ränterisk som uppstår då försäkringstekniska avsättningar (FTA) diskonteras (Solvens II). Motpartsrisk kopplat till återförsäkringsavtal. Koncentrationsrisk i försäkringsportfölj och i placeringstillgångar. Affärsrisk i form av strategisk risk och intjäningsrisk. Likviditetsrisk i form av att egna åtaganden inte går att fullfölja på grund av brist på likvida medel eller fullgöras endast genom upplåning som innebär högre kostnad. Motpartsrisk kopplat till finansiella derivat.	Begränsas genom: Eftersträvan mot durationsmatchning hos placeringstillgångar och försäkringstekniska skulder. Diversifiering genom gruppens gemensamma återförsäkringsprogram samt val av motpart utifrån rating. Eftersträva diversifiering av försäkringsportföljen och placeringstillgångarna (riktlinjer för riskurval och placeringsriktlinjer). Väl underbygga strategiska beslut genom löpande uppföljning samt omvärldsbevakning. Efterlevnad av bolagets principer om likviditetshandling. Aktsamhetsprincipen ska tillämpas.
Icke önskvärda risker Affärsrisk i form av ryktesrisk genom förlorad tilltro till bolagets verksamhet och/eller produkter. Operativa risker (mer omfattande) i form av bristande efterlevnad av riktlinjer, fel i finansiell rapportering, intern brottslighet et cetera.	Reduceras/elimineras genom: Interna strukturer för att undvika åtgärder som kan innebära försämrat varumärke och minskad tillit. Efterlevnad av interna regelverk, processer, rutiner och arbetsbeskrivningar som ska efterföljas.

Länsförsäkringar Södermanland arbetar strukturerat och disciplinerat med riskhantering för att skapa möjlighet till medvetna beslut, understödja strategiska mål samt för att undvika förluster. Bärande delar i den riskbaserade styrningen utgörs därför av:

- bolagets system för riskhantering ("Riskhanteringssystemet") och
- egen risk- och solvensanalys ("ERSA") som en integrerad del i bolagets affärsplanering.

Riskhanteringssystemet

Länsförsäkringar Södermanlands verksamhet är förenad med risktagande som hanteras genom bolagets ändamålsenliga system för riskhantering och regelefterlevnad. Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras. Riskhanteringssystemet är en företagsgenomgripande gemensam ansats i vilken samtliga risker beaktas sammantaget och i relation till varandra. En förutsättning för detta är att riskhanteringssystemet är väl integrerat med den interna styrningen och kontrollen. Andra viktiga förutsättningar för effektivitet och kvalitet i riskhanteringssystemet är en hög kompetensnivå hos medarbetarna samt klara signaler från ledningen som uppmuntrar till god intern styrning och kontroll. För att säkerställa att risker beaktas i affärsbeslut, genomförs riskanalyser i samband med strategiskt viktiga beslut.

Bolagets verksamhet innebär, som beskrivits ovan, exponering mot risker som varken kan undvikas eller ska minimeras. Däremot ska riskerna styras medvetet och bolaget ska sträva efter att inga onödiga risker tas eller på något sätt uppmuntras. Tydliga interna system för bevakning av riskrelaterade händelser samt en intern miljö och en riktlinje för ersättningar som främjar riskmedvetenhet bidrar till rätt nivå av risktagande. Länsförsäkringar Södermanland har en sammanhängande riskhanteringsprocess som ger möjlighet att på ett effektivt sätt hantera risker och möjligheter. Nedanstående åtta komponenter beaktas och hanteras i möjligaste mån för de olika riskkategorierna.

- Intern miljö
- Målformulering
- Händelseidentifiering
- Riskbedömning
- Riskåtgärder
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Uppföljning och utvärdering

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets riskhantering och VD ansvarar för riskhanteringen inom den operativa verksamheten enligt styrelsens föreskrifter. Länsförsäkringar Södermanlands system för intern kontroll bygger på en verksamhetsanpassad tillämpning av principen med de tre så kallade försvarslinjerna. Dessa ska utgöra den generella grunden för bolagets riskhantering, riskkontroll och regelefterlevnad.

Första försvarslinjen, verksamheten, ansvarar för att risker omhändertas och åtgärdas. Respektive chef ansvarar för alla risker inom sin verksamhet. Inom ramen för verksamheten har bolaget två riskbedömningsgrupper: riskhanteringsnämnden och lokala kreditkommittén. De har till uppgift att bedöma risker inom sakförsäkrings- och kreditverksamheten inom befintliga regelverk för detta. Bolaget har också en säkerhetsgrupp som har till uppgift att löpande arbeta med operativa säkerhetsfrågor. Arbetet leds av en särskild säkerhetsansvarig. Bolaget har också ett väl utvecklat miljölednings-system som begränsar bolagets risktagande inom miljöområdet.

Riskkontrollfunktionen som är en del av andra försvarslinjen, är organisatoriskt direkt underställd VD. Funktionen är objektiv, oberoende gentemot bolagets affär och fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionen övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker, analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till VD och styrelse i riskhanteringsfrågor. Riskkontrollfunktionen rapporterar löpande till VD och bolagets revisionsutskott samt till hela styrelsen minst en gång per år.

Compliancefunktionen är också en del av den andra försvarslinjen och är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Compliancefunktionen rapporterar till VD, risk- och revisionsutskott och styrelse samt lämnar årligen en samlad bedömning av hur väl bolagets verksamhet uppfyller gällande regler och normer.

Den tredje försvarslinjen, internrevision, arbetar på uppdrag av styrelsen. Internrevisorerna ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att utvärdera den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionen följer också upp riskkontrollfunktionens och compliancefunktionens arbete.

För att hålla riskerna på önskvärda nivåer tillämpar bolaget ett antal principer, regler och riskreduceringstekniker i riskhanteringsprocessen. En central princip inom riskhanteringen är exempelvis aktsamhetsprincipen inom kapitalförvaltningen. Bolagets tillämpning av principen för aktsamhet i kapitalförvaltningen innebär bland annat att placeringar endast görs i tillgångar vars risker bolaget anser sig kunna identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera. De huvudsakliga tillgångsklasserna inom kapitalförvaltningen är räntebärande tillgångar, aktierelaterade tillgångar, fastighetsrelaterade tillgångar, alternativa investeringar och Länsförsäkringar AB-aktien. Placeringar och tillgångar som inte handlas på reglerade finansmarknader ska hållas på aktsamma nivåer. Tillgångarna ska vara väl diversifierade på ett sådant sätt att man undviker överdrivet beroende av en viss tillgång, emittent eller grupp av företag eller av ett geografiskt område samt alltför stor riskackumulering i portföljen som helhet.

Bolagets riskurvalsregler syftar till att begränsa skade- och sjukförsäkringsrisk och bolagets placeringsriktlinje syftar även till att begränsa marknadsrisk och säkerställa att bolaget inte exponeras mot potentiella investeringsbedrägerier genom att bolaget kritiskt bedömer sina investeringar baserat på aktsamhetens principer. Exempel på olika typer av tekniker som bolaget använder för att reducera risk är exempelvis återförsäkring, diversifiering samt kapital- och likviditetsplanering.

Kapitalplaneringen är en viktig del i Länsförsäkringar Södermanlands strategiska planering och riskhantering. Kapitalplaneringen genomförs som en integrerad del av processerna för affärsplanering och egen risk- och solvensanalys ("ERSA"). Planeringen syftar till att säkerställa att bolaget uppfyller uppsatta krav och mål för kapitalisering i relation till bolagets risktagande. Resultatet dokumenteras i en kapitalplan som omfattar bolagets kapital- och likviditetsbehov, kapitalkvotsmål samt bolagets övergripande risktolerans. Kapitalplanen uppdateras minst en gång per år. Vid senaste kapitalplanering har bolaget gjort bedömningen att det under planeringsperioden (2019-2021) inte föreligger något behov av att genomföra någon extraordinär kapitalanskaffning eller förändring av bolagets risktagande från vad som antas i bolagets affärsplan.

Bolagets likviditetsbehov prognostiseras utifrån förväntade in- och utflöden av likvida medel. Därutöver har hänsyn tagits till inträffandet av eventuella osannolika händelser med negativ påverkan på bolagets likviditet. Prognosen och likviditetsbehov analyseras per budgetår. Prognostiserat likviditetsbehov för 2019 uppgår löpande till 50 Mkr. Resultatet av prognosen påvisar att bolagets likvida medel är tillräckliga för att uppfylla prognostiserat likviditetsbehovet. Länsförsäkringar Södermanland har dessutom beredskap för att stärka likviditeten genom försäljning av likvida placeringstillgångar.

Bolagets riskhanteringssystem utvärderas i sin helhet årligen. Utvärderingen bedömer lämpligheten och effektiviteten i de processer, system och kontroller som finns inom bolaget för att hantera och kontrollera bolagets riskexponering. Styrelsen ansvarar för utvärderingen. Den övergripande risktoleransen bestäms årligen av styrelsen. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken bolagets solvenskapitalkvot (kapitalbas i relation till solvenskapitalkrav) aldrig får gå under. Den övergripande risktoleransen beslutades i december 2018 till en kapitalkvot om lägst 160 (160) procent.

Utöver den övergripande risktoleransen beslutar bolagets styrelse även om bolagets mål för solvenskapitalkvoten. Kapitalkvotmålets syfte är att spegla bolagets kapitalbehov samt säkerställa att bolaget har tillräckligt med kapital för att kunna möta ett negativt scenario utan att riskera att understiga beslutad risktolerans. Bolagets kapitalkvotmål ska uttryckas som ett intervall inom vilket solvenskapitalkvoten ska befinna sig. Styrelsen beslutade i december 2018 om en undre målnivå om 190 (200) procent och en övre målnivå om 240 (250) procent för 2019. Solvenskapitalkvoten uppgick till 223 (192) procent per 2018-12-31.

Egen risk- och solvensanalys

Som ett stöd och kontroll av bolagets affärsplaner genomförs varje år en egen risk- och solvensanalys ("ERSA"). Det övergripande målet med ERSA:n är att säkerställa att bolagets kapital är och förblir tillräckligt för att bära de risker som följer av realiserandet av bolagets långsiktiga affärsplan.

Bolagets affärsplan bygger på bolagets affärsstrategier som utarbetats med stöd av en omvärldsanalys. Affärsplanen utarbetas med utgångspunkt från ett basscenario vilket motsvarar bolagets bästa antagande om affärens och omvärldens utveckling under affärsplaneringsperioden. Affärsplanen testas också mot ett scenario med förväntad sämre ekonomisk utveckling än basscenario, kallat alternativscenariot. För att bedöma riskkänsligheten i bolagets affärsplan genomförs också tre-fyra stresstester för att fastställa om bolaget klarar att genomföra affärsplanen även under finansiell stress. Exempel på sådana stresstester är att utsätta affärsplanen för en situation med kraftigt fallande aktiekurser, väsentligt stigande skadekostnader eller stora katastrofskador. Om något av scenarierna eller stresstesterna leder till ett utfall hos solvenskapitalkvoten som understiger eller riskerar att understiga bolagets övergripande toleransnivå måste affärs- och kapitalplanerna anpassas eller riskerna reduceras.

ERSA-processen genomförs minst en gång per år men om väsentliga förändringar i bolagets riskprofil inträffar ska bolaget utan dröjsmål genomföra en ny analys. ERSA-arbetet följer den dokumenterade ERSA-process som utvecklats för bolaget.

Bolaget har under hösten 2018 genomfört den egna risk- och solvensanalysen och bedömt det totala solvenskapitalkravet och bolagets kapitalbehov med hänsyn tagen till bolagets specifika riskprofil, risklimiter och fastställda affärsstrategi. Vid genomförandet av ERSA:n analyserades bolagets kapitalbehov utifrån ett basscenario och ett alternativscenariot samt utifrån utfallet av tre stresstester. Sammanfattningsvis konstaterades att kapitalkvoten befinner sig nära eller inom målintervall och med god marginal över den beslutade risktoleransen, 160 procent, i såväl bas- som alternativscenariot, liksom i de tre genomförda stresstesterna. Styrelsens bedömning är att det under planeringsperioden (2019-2021) inte föreligger något behov av att genomföra någon extraordinär kapitalanskaffning eller förändring av bolagets risktagande från vad som antas i bolagets affärsplan. ERSA-rapporten godkändes av styrelsen 2018-12-18 och har sänts till Finansinspektionen enligt gällande regelverk.

Rapportering av risk

Länsförsäkringar Södermanland rapporterar omfattningen av sina risker såväl internt som externt. Mottagare av den interna rapporteringen är i första hand styrelse, risk- och revisionsutskott, finansutskott och ledningsgrupp men viss riskrapportering sker också till medarbetarna på bolaget. Den största delen av den externa rapporteringen sker till tillsynsmyndigheten, det vill säga till Finansinspektionen.

Intern rapportering

Riskkontrollfunktionen upprättar kvartalsvis en riskrapport som beskriver bolagets aktuella risksituation och hur riskerna har förändrats över tiden. Riskrapporten lämnas till bolagets risk- och revisionsutskott och till styrelsen för behandling på styrelsemöte. Riskerna som beskrivs i riskrapporten beräknas enligt riskmodeller som baseras på Solvens II-regelverket som är kalibrerad för att visa risken för att insolvens inträffar inom 12 månader med högst 0,5 procents sannolikhet. Länsförsäkringsgruppen har gemensamt utvecklat en riskapplikation för att mäta risk och göra kapitalkravsberäkningar. Applikationen beräknar det kapitalkrav som förväntas svara mot det sämsta utfallet för verksamheten över 200 år. I beräkningen mäts risk för risktyperna enligt riskkategoriseringen exklusive likviditetsrisk och affärsrisk. Kapitalkvoten beräknas genom att det totala riskbeloppet ställs i relation till bolagets kapitalbas.

Finansutskottet och styrelsen erhåller regelbundet en finansrapport där det framgår hur förvaltningen gått och hur bolagets placeringstillgångar är placerade, samt hur den aktuella allokeringen förhåller sig till normalportföljens. Alla typer av avvikelser gentemot bolagets policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen rapporteras i finansrapporten.

Extern rapportering

Rapporteringen till Finansinspektionen omfattar bland annat kvantitativa rapporter ("ORT-rapporter") på kvartals- och årsbasis. I de kvantitativa rapporterna rapporterar bolaget bland annat uppgifter om balansräkningen generellt och placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar mer specifikt. De kvantitativa rapporterna innehåller också uppgifter om premier, skadekostnader och omkostnader. Vidare rapporterar bolaget uppgifter om bolagets kapitalbas och kapitalkrav. Som tillägg till de kvantitativa rapporterna är skadeförsäkringsföretag även skyldiga att kvartals- och årsvis fullgöra kompletterande tillsynsrapportering till Finansinspektionen. Denna omfattar bland annat uppgifter om resultat- och balansräkning, premier och försäk-

ringsersättningar samt kapitalplaceringar och skulder. I den kompletterande tillsynsrapporteringen ska även resultatuppgifter specificerat på försäkringsgrenar och rapporteras.

Bland övrig rapportering bör nämnas de mer kvalitativt beskrivande rapporterna såsom ERSA (som beskrivits ovan), Regelbunden tillsynsrapport ("RSR") samt Solvens- och verksamhetsrapport ("SFCR"). Slutligen är bolaget skyldigt att upprätthålla ett förmånsrättsregister över de tillgångar som bolaget håller för att täcka sina försäkringstekniska avsättningar.

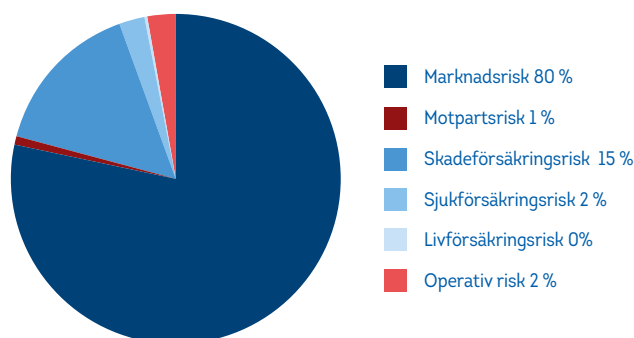
ERSA upprättas och rapporteras årligen till Finansinspektionen samt vid större förändringar i bolagets verksamhet eller riskprofil. SFCR upprättas och rapporteras årligen till Finansinspektionen varefter rapporten publiceras på bolagets hemsida. Fullständig RSR upprättas och rapporteras till Finansinspektionen vart tredje år medan en förenklad RSR som beskriver väsentliga förändringar i verksamhet, företagsstyrningssystemet eller bolagets riskprofil uppdateras och rapporteras årligen däremellan. Rapportering av uppgifter från förmånsrättsregistret sker på begäran från Finansinspektionen.

Kvalitativ och kvantitativ beskrivning av bolagets risker

I nedanstående avsnitt följer en kvalitativ och kvantitativ beskrivning av bolagets riskkategorier och risker. De flesta beskrivningarna kompletteras med en eller flera känslighetsanalyser.

Riskprofil

Beräkningen av storleken på de olika riskerna genomförs i enlighet med den standardformel för kapitalkravsberäkningar under Solvens II som fastställts av EIOPA. Nedanstående diagram visar bolagets riskprofil uttryckt i solvenskapitalkrav exklusive diversifieringseffekter och förlusttäckningskapacitet.

Solvenskapitalkravet uppgår till 1 161 (1 220) Mkr per 2018-12-31 och fördelar sig enligt följande:

Solvenskapitalkrav (Mkr)	2018-12-31	2017-12-31
Marknadsrisk	1 355	1 433
Motpartsrisk	17	21
Skadeförsäkringsrisk	261	255
Sjukförsäkringsrisk	32	31
Livförsäkringsrisk	8	8
Immateriell risk	0	0
Diversifiering	-215	-214
Primärt solvenskapitalkrav (BSCR)	1 458	1 533
Justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet	-328	-344
Operativ risk	31	31
Solvenskapitalkrav (SCR)	1 161	1 220

Skadeförsäkringsrisk och sjukförsäkringsrisk

Skadeförsäkrings- och sjukförsäkringsrisken består av premierisk, reservrisk och katastrofrisk. Innebörden i dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan. Generellt är premie- och reservrisken störst i skadepportföljer med lång avvecklingstid. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador. Skadeförsäkringsrisk begränsas genom ett riskutbyte tillsammans med de 22 övriga länsbolagen i länsförsäkringsgruppen. Riskutbytet sker genom återförsäkring som innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa fastställda belopp (självbehåll) per skada, per händelse och totalt per skadeår. Själbehållet fastställs årligen i styrelsen och är för bolagets del maximerat till 7,0 (7,0) Mkr. Det externa katastrofskyddet har under 2018 gällt för 8 (8) miljarder per händelse totalt för länsförsäkringsgruppen.

Premierisk

Premierisken är risken för oförutsedda förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Premierisken reduceras genom

- Diversifiering av försäkringsportföljen
- En väl förankrad prissättningsprocess där premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen
- Affärsplanen med budget för premie och skadeersättningar som godkänns av styrelsen
- Detaljerade interna riktlinjer för vilka risker som får tecknas (riskurvalsregler)
- Återförsäkring (se ovan).

Reservrisk

Reservrisk är risken för att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador. Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande, bland annat genom att skadehandläggarna går igenom de oreglerade skadorna och kontrollerar att befintlig reserv är tillräcklig för att slutreglera skadan. När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i första hand begränsat till Södermanlands län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en stormskada eller andra naturkatastrofer som översvämningar, jordskred och liknande. Genom det interna riskutbytet (se särskilt avsnitt) är bolaget också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen. Åtagandet är bolagets enskilt största risk och utgör ett belopp som motsvarar 15 (15) procent av bolagets konsolideringskapital vid årets ingång. Det inträder då gruppens externa katastrofskydd är uttömt.

Känslighet för premie- och reservrisk

Premierisken är känslig för förändringar i de antaganden som gjorts för skade-, driftskostnad och intjänad premie. Nedanstående tabell visar på känsligheten för bolagets resultat och eget kapital.

Känslighetsanalys teckningsrisker (tkr)		
Inverkan på resultatet före skatt	2018	2017
Förändrad totalkostnadsprocent, 1 %	+/- 6 253	+/- 5 604
Förändrad premienivå, 1 %	+/- 6 185	+/- 6 035
Förändrad skadekostnad, 1 %	+/- 5 199	+/- 4 761
Förändrad driftskostnad, 1 %	+/- 1 054	+/- 843
Inverkan på eget kapital efter skatt	2018	2017
Förändrad totalkostnadsprocent, 1 %	+/- 4 877	+/- 4 371
Förändrad premienivå, 1 %	+/- 4 824	+/- 4 707
Förändrad skadekostnad, 1 %	+/- 4 055	+/- 3 714
Förändrad driftskostnad, 1 %	+/- 822	+/- 658

Bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden kan bedömas genom att analysera tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilt skadeår. Nedanstående tabell visar skadekostnadsutvecklingen för skadeåren 2009-2018 före återförsäkringen. Av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår utvecklas årsvis och vilken andel som per 2018-12-31 finns avsatt i balansräkningen, belopp i tkr.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Tidigare års uppskattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår är också ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen nedan visar skadekostnadsutvecklingen för skadeåren 2009-2018 före återförsäkring.

Av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår utvecklats årsvis och vilken andel som per 2018-12-31 finns avsatt i balansräkningen.

Skadekostnad före återförsäkring											
Skadeår / Uppskattad skadekostnad	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
- i slutet av skadeåret	287 645	417 193	341 529	316 162	395 216	402 427	390 999	437 893	401 031	464 346	
- ett år senare	282 679	429 588	351 698	338 759	375 721	393 501	395 560	447 701	416 212		
- två år senare	277 171	420 512	335 395	319 981	377 928	380 002	392 794	440 254			
- tre år senare	272 861	407 523	327 105	324 905	375 168	381 975	395 015				
- fyra år senare	261 482	399 990	324 375	322 070	372 989	382 425					
- fem år senare	255 279	398 588	320 856	320 197	371 985						
- sex år senare	254 099	394 105	319 835	317 889							
- sju år senare	251 852	393 879	315 141								
- åtta år senare	250 749	392 892									
- nio år senare	248 592										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	248 592	392 892	315 141	317 889	371 985	382 425	395 015	440 254	416 212	464 346	
Totalt utbetalt	235 892	377 912	296 091	300 152	352 217	346 596	359 914	376 104	335 066	248 036	
Summa kvarstående skadekostnad	12 700	14 979	19 050	17 737	19 767	35 829	35 101	64 150	81 145	216 310	516 768
Avsättning upptagen i balansräkningen	12 700	14 979	19 050	17 737	19 767	35 829	35 101	64 150	81 145	216 310	516 768
Avsättning avseende skadeår 2008 och tidigare											119 096
Ersättningsreserv för mottagen återförsäkring											387 781
Summa ersättningsreserv, brutto exkl skadeliv											1 023 646
Skadelivräntereserv, direkt affär											94 767
Skadelivräntereserv, mottagen											58 138
Skaderegleringsreserv, brutto											38 283
Avsättning för oreglerade skador, brutto											1 214 834
Ersättningsreserv, återförsäkrares andel											-222 243
Skaderegleringsreserv, återförsäkrares andel											0
Avsättning för oreglerade skador, återförsäkrares andel											-222 243
Avsättning för oreglerade skador, för egen räkning											992 591

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsriskerna utgör risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För Länsförsäkringar Södermanlands del utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor och relevanta kategorier av livförsäkringsrisk är livsfallrisk, driftskostnadsrisk och omprövningsrisk. Riskerna som beskrivs nedan hanteras bland annat genom en kontinuerlig uppföljning av kostnader och dödligheten samt genom en spridning av riskerna genom intern återförsäkring.

Livsfallrisk

Livsfallrisken är tillsammans med omprövningsrisken den huvudsakliga risken i skadelivränterörelsen och innebär risken för att livräntetagarerna lever längre än de antaganden som ligger till grund för livräntan.

Driftskostnadsrisk

Kostnadsrisken innebär risken för att administrationen av försäkringarna blir högre än vad som antagits.

Omprövningsrisk

Omprövningsrisken innebär risken för att ny lagstiftning påverkar framtida utbetalningar.

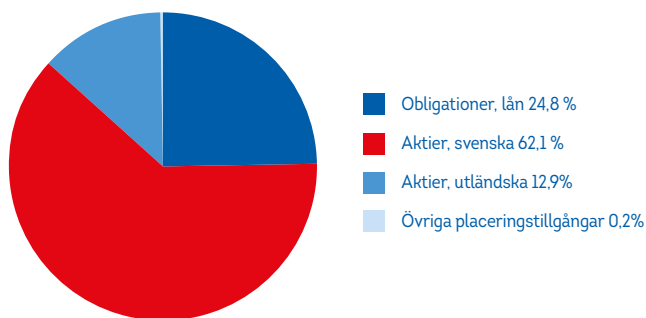
Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av räntor, priser på finansiella tillgångar och valutakurser. Bolagets kapitalförvaltning innebär exponering mot olika typer av marknadsrisker vilka delas in i kategorierna ränterisk, aktierisk, fastighetsrisk, spreadrisk, valutarisk och koncentrationsrisk.

Länsförsäkringar Södermanlands kapitalförvaltning styrs av bolagets "Policy för kapitalförvaltning" och av bolagets "Riktlinje för placeringar". Syftet med dessa styrdokument är att styra risknivån i placeringsportföljen bland annat genom att säkerställa aktsamhet i kapitalförvaltningen. De styrande dokumenten för kapitalförvaltningen beslutas av styrelsen och revideras minst en gång per år. I dessa regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet. I riktlinjen för placeringar fastslår styrelsen en så kallad normalportfölj ("referensportfölj") som reglerar hur stor andel av bolagets tillgångar som får finnas i olika tillgångslag och på vilka marknader. Tabellen nedan visar på ett övergripande sätt koncernens placeringstruktur per balansdagen.

Placeringsstruktur, Mkr		
	2018	2017
Obligationer, lån	918,4	825,7
Svenska aktier	2 304,4	2 218,3
Utländska aktier	480,1	537,9
Övriga placeringstillgångar	8,4	7,7
Summa placeringstillgångar	3 711,3	3 589,6

Placeringsstruktur 2018-12-31 (%)

Aktierisk

Aktierisken är bolagets enskilt största marknadsrisk. Totalt sett har koncernen en aktieexponering om 2 784,5 (2 756,2) Mkr. I bolagets placeringsriktlinjer finns begränsningsregler som syftar till att reducera aktierisken. Begränsning av risken i aktieportföljen sker främst genom allokering av aktieportföljen på flera olika geografiska regioner. Investeringar i onoterade aktier (exklusive LFAB, Humlegården och Lansa) begränsas till att maximalt utgöra 5 procent av placeringsportföljen och en enskild marknadsnoterad aktieplacering får inte överstiga 5 procent av marknadsvärdet för aktieportföljen. Bolaget använder flera olika förvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

Känslighetsanalys aktierisk (tkr)			
Inverkan på resultatet före skatt	2018	2017	
10 % nedgång i aktiekurser	-185 764	-195 295	
Inverkan på eget kapital efter skatt	2018	2017	
10 % nedgång i aktiekurser	-144 896	-152 330	

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt samt eget kapital efter skatt påverkas av en nedgång på aktiemarknaden.

Valutarisk

Bolaget har både tillgångar och skulder i utländsk valuta. För skuldsidan är risken mycket begränsad och är endast hänförlig till ett enskilt återförsäkringskontrakt. Bolagets direkta exponering mot utländsk valuta för tillgångarna är begränsad. För de flesta av bolagets placeringstillgångar är nominell valuta svenska kronor. Den indirekta exponeringen är dock betydande genom bolagets innehav i svenska investeringsfonder med inriktning på europeiska, amerikanska och tillväxtmarknader. På tillgångssidan uppgår den totala valutaexponeringen, direkt och indirekt, till cirka 480 (538) Mkr av vilket utgörs av aktier på utländska marknader. Bolaget har inte, genom derivat eller på annat sätt, genomfört valutasäkringar. Enligt bolagets placeringsriktlinjer får den totala valutaexponeringen inte överstiga trettio procent av bolagets placeringstillgångar, vilket motsvarar cirka 1 113 (1 077) Mkr.

Känslighetsanalys valutarisk - netto (tkr)			
Inverkan på resultatet före skatt	2018	2017	
10 % nedgång i valutakurser generellt	-48 010	-53 791	
10 % nedgång i valutan USD	-28 632	-32 146	
10 % nedgång i valutan EURO	-14 310	-16 232	
10 % nedgång övriga valutor	-5 068	-5 413	
Inverkan på eget kapital efter skatt	2018	2017	
10 % nedgång i valutakurser generellt	-37 448	-41 957	
10 % nedgång i valutan USD	-22 333	-25 074	
10 % nedgång i valutan EURO	-11 162	-12 661	
10 % nedgång övriga valutor	-3 953	-4 222	

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt och eget kapital efter skatt påverkas av en förändring i valutakurser med hänsyn tagen till valutasäkringsinstrument.

Ränterisk

Ränterisken är risken att nettovärdet av tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar minskar på grund av ändrade marknadsräntor. Länsförsäkringar Södermanland är exponerat för ränterisk både på tillgångs- och skuldsidan, där exponeringen på tillgångssidan utgör störst andel av risken. På skuldsidan är de försäkringstekniska avsättningarna för skadelivräntor kopplade till trafikaffären exponerade för ränterisk genom att diskonteringsräntan påverkas av förändringar i marknadsräntor. Övriga försäkringstekniska avsättningar diskonteras inte och bolaget har inga räntebärande finansiella skulder. På tillgångssidan är ränteeponeringen främst koncentrerad till nominella obligationer där risken består i att marknadsvärdet på de fastförräntade tillgångarna sjunker då marknadsräntan stiger. Graden av ränterisk eller prisrisk ökar med tillgångens löptid.

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 918,4 (825,7) Mkr. Bolagets ränteportfölj består huvudsakligen av statsobligationer samt bostads- och företagsobligationer.

Känslighetsanalys ränterisk (tkr)		
Inverkan på resultatet före skatt	2018	2017
1 % lägre ränta	-8 934	-12 720
1 % högre ränta	3 710	8 232
Inverkan på eget kapital efter skatt	2018	2017
1 % lägre ränta	-6 968	-9 922
1 % högre ränta	2 894	6 421

Tabellen ovan visar vilken effekt en förändring i räntenivån har på bolagets resultat före skatt samt på eget kapital efter skatt.

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk avser risken för förlust till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av priset på fastigheter. Fastighetspriserna är främst en effekt av antaganden om bland annat gällande avkastningskrav, hyresnivåer och vakansgrad.

Bolaget har inga direktägda fastigheter men äger via dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB aktier i de onoterade fastighetsbolagen Humlegården Fastigheter AB samt Lansa Fastigheter AB som innebär exponering mot fastighetsrisk. Detsamma gäller för Länsförsäkringar Södermanlands innehav i två bostadsrätter i Stockholm samt innehavet i investeringsfonden LF Fastighetsfond med inriktning mot tillgångsslaget fastigheter. Investeringsfonden är även exponerad mot aktierisk eftersom fonden äger aktier i börsnoterade fastighetsbolag. Därmed finns en betydande samvariation mellan eventuella värdeförändringar i fonden och börsutvecklingen. Totalt uppgår fastighetsexponeringen, direkt och indirekt, till 1 002,5 (991,2) Mkr.

Känslighetsanalys fastighetsrisk (tkr)		
Inverkan på resultatet före skatt	2018	2017
10 % nedgång i fastighetsvärde	-100 254	-99 123
Inverkan på eget kapital efter skatt	2018	2017
10 % nedgång i fastighetvärde	-98 589	-94 985

Tabellen ovan visar hur resultatet före skatt samt eget kapital efter skatt påverkas av en nedgång på fastighetsmarknaden.

Spreadrisk

Kreditspreadrisk är risken för förluster till följd av ändring, i nivå eller volatilitet, av differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor. Länsförsäkringar Södermanland är exponerat mot spreadrisk främst genom innehav i svenska bostadsobligationer och företagsobligationer av typen Investment Grade respektive High Yield.

För att begränsa spreadrisken har bolaget fastställt riktlinjer för hur de räntebärande tillgångarna får placeras, bland annat utifrån kreditkvalitet. Dessutom finns begränsningar om hur mycket bolaget får placera hos olika emittenter. Bolagets placeringar sker huvudsakligen i värdepapper med hög

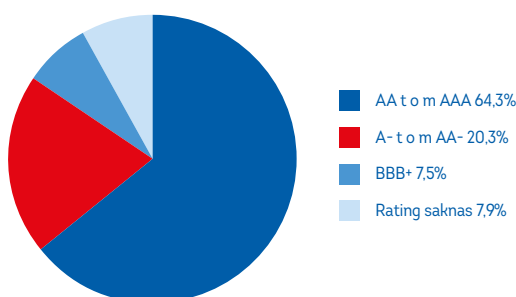
kreditvärdighet och spreadrisken bedöms därför vara liten. Rating utförd och beslutad av Standard & Poor, Moody's eller Fitch godtas som officiellt kreditbetyg men bolaget har även möjlighet att använda kreditbetyg från Egan-Jones.

Säkerställda obligationer ska vara utgivna av bank eller hypoteksbolag enligt lagen (2003:1223) om säkerställda obligationer. För att begränsa exponeringen mot spread- och kreditrisk ska emittenten eller skuldinstrumentet (den säkerställda obligationen) ha ett kreditbetyg om minst AA. Obligationer och andra skuldförbindelser som kommunalt bolag eller publikt aktiebolag ska vara utgivna av företag med minst BBB- i rating (motsvarar Investment Grade) vid inköp. Obligationen eller skuldförbindelsen får behållas om ratingen sjunker till BB+. Oavsett det som sagts ovan får bolaget investera i skuldinstrument upp till en andel om maximalt 10 procent av marknadsvärdet av de totala räntebärande placeringstillgångarna inklusive likvida medel och upplupen ränta, även om inte de ovan beskrivna kraven på kreditbetyg är uppfyllda. Kravet är då att instrumentet eller emittenten finns på särskild förteckning som årligen fastställs av finansutskottet.

Placeringsstruktur, Mkr		
Rating	2018-12-31	2017-12-31
AA t o m AAA	590,5	572,5
A(-) t o m AA (-)	186,1	145,0
BBB (+)	69,2	44,7
BB(-) t o m BBB	0,0	9,1
B(-) t o m B(+)	0,0	0,0
Rating saknas	72,6	54,4
Totalt	918,4	825,8

Tabellen ovan illustrerar bokfört värde av obligationer och andra räntebärande värdepapper fördelat på emittenternas kreditvärdighet. I beloppen ingår värdepapper emitterade av stat och/eller kommun.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper fördelat på emittentens kreditvärdighet 2018-12-31

Koncentrationsrisk

Med koncentrationsrisk avses risken att bolagets portfölj inte är tillräckligt diversifierad vilket leder till att en enskild exponering, homogen grupp av exponeringar eller en specifik marknadshändelse kan leda till förluster och därmed hota bolagets solvens eller finansiella ställning. Koncentrationsrisken i marknadsriskerna är genom innehaven i LFAB-aktien och dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB betydande. För att begränsa koncentrationsrisken har bolaget i sin placeringssriktlinje fastställt att exponering mot enskild emittent som inte är stat, kommun, dotterbolag eller LFAB, inte får överstiga 10 procent av de totala placeringstillgångarna. Normalportföljen innehåller dessutom begränsande limitnivåer för respektive tillgångsslag och geografiska marknader.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Dessa risker finns såväl inom som utom placeringstillgångarna.

Motpartsrisk inom placeringstillgångar

Med motpartsrisk inom placeringstillgångarna avses risken för att motparten vid handel av finansiella tillgångar inte kan fullfölja sina åtaganden. Motpartsrisk inom placeringstillgångarna innefattar även risken för att bank som innehar bolagets likvida medel inte kan fullfölja sina åtaganden. Riskreducer-

ring sker genom diversifiering av de motparter bolaget använder och genom placeringssriktlinjernas krav på motpartens kreditbetyg. För att begränsa exponeringen mot motpartsrisk i kapitalförvaltningen ska minst 90 procent av bolagets kontobehållning (likvida medel) och derivatpositioner vara placerade hos svensk bank, utländsk bank eller hypoteksbolag som minst har kreditbetyget A. Begränsningarna avseende säkerställda obligationer och företagsobligationer framgår i avsnittet ovan kring *Spreadrisk*.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

Motpartsrisk utom placeringstillgångarna och övriga motpartsrisker

Motpartsrisk utom placeringstillgångarna utgörs framförallt av motpartsrisk i avgiven återförsäkring. Denna består i risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet vid val av återförsäkrare är bland annat att dessa ska ha minst A-rating enligt ratinginstitutet Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I nedanstående tabell framgår hur exponeringen för motpartsrisk fördelar sig på olika rating kategorier beträffande länsförsäkringsgruppens avtal med externa återförsäkringsgivare.

Exponering för köpt externt skydd		
Rating Standard & Poor	2018-12-31	2017-12-31
AA	36,7%	38,5%
A	61,8%	59,0%
BBB	0,0%	-
BB	-	0,0%
Utän rating* från S&P	1,5%	2,5%

* Länsförsäkringsbolagen deltar på Agrias återförsäkring, Marine XL samt Länsförsäkringars internationella retroaffär.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för förluster till följd av att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel. För Länsförsäkringar Södermanland är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 30 Mkr. Utöver detta finns alltid möjlighet att med två till tre dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar. Under en normal månad har bolaget utbetalningar avseende driftskostnader, skadekostnader och återförsäkringspremier på cirka 53 (51) Mkr. Inbetalningarna i form av premier, ersättningar från återförsäkrare och ersättningar från Länsförsäkringar Bank och Länsförsäkringar Liv uppgår till cirka 59 (56) Mkr.

Framtida kassaflöden (Mkr)			
Redovisat värde			
	Totalt	Varav utan kontraktssentliga förfall	Varav med kontraktssentliga förfall
2018-12-31			
Finansiella tillgångar	3 711	2 826	885
Försäkringstekniska avsättningar f e r	-1 272	-1 272	0
2017-12-31			
Finansiella tillgångar	3 589	2 794	795
Försäkringstekniska avsättningar f e r	-1 353	-1 353	0

Tabellen visar framtida kassaflöden med respektive utan kontraktssentliga förfall till redovisat värde fördelat på finansiella tillgångar och försäkringstekniska avsättningar för egen räkning (f e r)

Framtida kassaflöden (Mkr)						
Kassaflöden						
2018-12-31	Totalt	1-3 månader	4-12 månader	2020-2024	2025-2034	2035--
Finansiella tillgångar	3 711	0	98	1 110	1 111	1 392
Försäkringstekniska avsättningar f e r	-1 272	-111	-333	-332	-407	-89
2017-12-31	Totalt	1-3 månader	4-12 månader	2019-2023	2024-2033	2034--
Finansiella tillgångar	3 589	80	147	1 940	1 410	12
Försäkringstekniska avsättningar f e r	-1 353	-106	-415	-283	-297	-252

Tabellen visar framtida kassaflöden från finansiella tillgångar och försäkringstekniska avsättningar för egen räkning (f e r) till redovisat värde fördelat på förväntade förfallotidpunkter.

Operativa risker

Med operativa risker avses förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Målet för Länsförsäkringar Södermanlands arbete med operativa risker är att säkerställa att de operativa riskerna inte ska begränsa möjligheterna att nå uppsatta verksamhetsmål. Detta förutsätter en effektiv hantering av de operativa riskerna. Strategin för hantering av operativa risker utgår från insikten att operativa risker är en del av bolagets verksamhet och att samtliga operativa risker inte kan undvikas, elimineras eller transfereras till annan part. Däremot kan bolaget genom förebyggande arbete och ändamålsenlig riskhantering och riskkontroll minska risken för att operativa risker materialiseras. Kostnad för hantering och kontroll av operativa risker ska stå i rimlig proportion till den kostnad eller förlust som kan uppstå om risken materialiseras.

För att reducera de operativa riskerna har bolaget interna regelverk och väl styrda processer som tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Identifierade kompetensbrister åtgärdas genom utbildning. Nyckelkontroller har införts för att säkerställa att processernas resultat är korrekta och kompletta (riskreducerande) samt för att dokumentera och samla information för rapportering (riskbevakande).

Incidentrapportering och kundklagomålshantering är också viktiga delar av riskarbetet. De incidenter och kundklagomål som inträffar loggas och hanteras i särskilda system för att möjliggöra analys och förebyggande åtgärder. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara.

Affärsrisker

Med affärsrisk avses risken för förluster till följd av effekter av strategiska beslut, en sämre intjäning eller rykten. Affärsrisker är därmed en följd av dels interna händelser i bolaget men även externa händelser som konsument- eller konkurrenzbeteende. Bolaget arbetar därför kontinuerligt med bevakning av interna och externa händelser som kan innebära risker eller möjligheter. Inom ramen för arbetet med den lång- och kortsiktiga affärsplanen identifieras affärsrisker som sedan löpande hanteras i företagsledningen och i styrelsen.

Som generell princip gäller att den som svarar för en del av verksamheten i bolaget också svarar för de risker som uppkommer i den verksamheten. Den principen gäller även affärsrisker. Bolagets ERSA-process utgör de identifierade affärsriskerna basen vid framtagandet av bolagets negativa scenarier och stresstester.

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Endast en mycket begränsad del av den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk har bedömts vara så pass oväsentlig att bolaget inte ansett sig behöva göra någon avsättning till annullationsreserv (0,0 Mkr) per 2018-12-31.

Övriga risker

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank ingår att bolaget står ansvar upp till ett belopp motsvarande 80 procent av de kreditförluster som uppkommer för lån som förmedlats av bolaget till Länsförsäkringar Bank. För ett enskilt år är ansvaret begränsat till årets provisionsersättning för förmedlad bankaffär. Om ansvarsbeloppet totalt är större än årets provisionsersättning överförs underskottet till kommande år. Under 2018 har åtagandet minskat vilket haft en positiv påverkan på resultatet i bolagets bankverksamhet med 1,3 (-0,6) Mkr.

Noter till resultat- och balansräkningar

Om inget annat anges avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget.
Samtliga belopp i noterna är redovisade i tkr om inget annat angivits.

NOT 3 Premieinkomst		
	2018	2017
Direkt försäkring i Sverige	634 929	621 121
Mottagen återförsäkring	38 614	41 211
Summa premieinkomst	673 544	662 333

NOT 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		
	2018	2017
Skadelivräntor	4 576	3 271
Trafik- och olycksfallsaffärer	3 560	4 088
Summa överförd kapitalavkastning	8 136	7 359

Tillämpade räntesatser		
	2018	2017
Kombinerad affär (direkt och mottagen)	0,00	0,00
Sjuk- och olycksfallsaffären (direkt och mottagen)	0,75	0,75
Trafik, direkt affär	0,25	0,50
Trafikreservpoolen, avveckling	0,25	0,50
Trafikpoolen mottagen, efter LTK	0,75	0,75

I den direkta försäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintäkten för egen räkning samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året.

NOT 5 Försäkringsersättningar						
	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrarens andel		Försäkringsersättningar f e r.	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Utbetalda försäkringsersättningar	-492 550	-388 514	34 575	9 524	-457 975	-378 990
Utbetalningar avseende skadereglering	-51 673	-51 602	0	0	-51 673	-51 602
	-544 223	-440 116	34 575	9 524	-509 648	-430 592
Förändring i försäkringstekniska avsättningar	9 158	-38 758	-8 187	6 361	971	-32 397
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	-2 808	-4 251	0	0	-2 808	-4 251
	6 350	-43 009	-8 187	6 361	-1 837	-36 648
Försäkringsersättningar	-537 873	-483 125	26 388	15 885	-511 485	-467 240

NOT 6 Driftskostnader				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Funktionsindelade driftskostnader				
Anskaffningskostnader	-60 603	-53 573	-60 603	-53 573
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-7 958	3 217	-7 958	3 217
Administrationskostnader	-35 615	-33 655	-35 615	-33 655
Provisioner i avgiven återförsäkring	-896	-448	-896	-448
Summa driftskostnader i försäkringsrörelsen	-105 072	-84 459	-105 072	-84 459

Totala driftskostnader före funktionsindelning

Kostnadslagsindelade driftskostnader				
	2018	2017	2018	2017
Provisioner och vinstandelar i mottagen återförsäkring	-420	-269	-420	-269
Personalkostnader	-114 546	-107 668	-114 546	-107 668
Lokalkostnader	-9 596	-9 535	-9 596	-9 535
Avskrivningar	-3 331	-3 526	-3 331	-3 526
Övriga kostnader	-99 785	-83 418	-99 784	-83 418
Omkostnadsbidrag för förmedlad affär	65 785	62 642	65 785	62 642
Summa totala driftskostnader	-161 894	-141 774	-161 892	-141 774

Avgår:

Driftskostnader, finans & fastighet (ingår i kapitalförvaltningskostnader)	4 779	4 269	4 778	4 269
Kostnader för förmedlad affär, netto (se även not 9)	-2 438	-2 807	-2 438	-2 807
Skaderegleringskostnader (se även not 5)	54 480	55 853	54 480	55 853
Summa avgående poster	56 822	57 316	56 820	57 316

Summa driftskostnader	-105 072	-84 459	-105 072	-84 459
------------------------------	-----------------	----------------	-----------------	----------------

NOT 7 Övriga tekniska kostnader

Resultat från medlemskap i Trafikförsäkringsföreningen ("TFF")	2018	2017
Premier och trafikförsäkringsavgifter	6 308	6 153
Försäkringsersättningar	-8 437	-8 852
Driftkostnader	-346	89
Kapitalavkastning	22	70
Summa övriga tekniska kostnader	-2 454	-2 541

NOT 8 Kapitalförvaltningens resultat

Kapitalavkastning, intäkter	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Utdelning på aktier och andelar	35 356	400	11 621	400
Återbetalning av förvaltningsarvode fonder	3 580	4 040	3 580	4 040
Ränteintäkter med mera				
obligationer och andra räntebärande värdepapper	15 324	15 001	15 324	15 001
Valutakursvinster	47	11	47	11
Realisationsvinster				
aktier och andelar	112 250	26 559	158 324	26 559
obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 976	8 012	2 976	8 012
Summa kapitalavkastning, intäkter	169 531	54 022	191 871	54 022
Summa ränteintäkter enligt ovan	15 324	15 001	15 324	15 001
- varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet	0	0	0	0

Kapitalavkastning, kostnader	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Kapitalförvaltningskostnader	-4 779	-4 243	-4 778	-4 243
Räntekostnader m m				
övriga räntekostnader	-103	-4	-103	-4
Valutakursförluster	-17	-32	-17	-32
Realisationsförluster				
aktier och andelar	0	0	0	0
obligationer och andra räntebärande värdepapper	-11 830	-7 694	-11 830	-7 694
Summa kapitalavkastning, kostnader	-16 729	-11 974	-16 728	-11 974
Summa räntekostnader enligt ovan	-103	-4	-103	-4
- varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet	0	0	0	0

Förändring av realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i Koncernen

Orealiserat resultat	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Totalt	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Aktier och andelar	87 494	150 691	-153 933	-200	-66 440	150 491
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	-7 514	-4 084	-1 881	-4 084	-9 395
Övriga finansiella placeringstillgångar	700	-1 300	0	0	700	-1 300
Summa	88 194	141 878	-158 017	-2 081	-69 823	139 797

Förändring av realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i Koncernen

Orealiserat resultat	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Totalt	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Aktier och andelar	216 581	271 958	-126 889	-200	89 692	271 758
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	-7 514	-4 084	-1 881	-4 084	-9 395
Övriga finansiella placeringstillgångar	700	-1 300	0	0	700	-1 300
Summa	217 281	263 144	-130 973	-2 081	86 308	261 063

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - Moderbolaget

2018	Finansiella Tillgångar	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
	Aktier och andelar	91 884	0	0	0	91 884
	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-12 938	0	0	0	-12 938
	Övriga finansiella placeringstillgångar	700	0	0	0	700
	Summa	79 647	0	0	0	79 647

NOT 8 Kapitalförvaltningens resultat forts**Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - Moderbolaget**

2017	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	177 050	0	0	0	177 050
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-9 077	0	0	0	-9 077
Övriga finansiella placeringstillgångar	-1 300	0	0	0	-1 300
Summa	166 673	0	0	0	166 673

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - Koncernen

2018	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	201 942	0	0	0	201 942
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-12 938	0	0	0	-12 938
Övriga finansiella placeringstillgångar	700	0	0	0	700
Summa	189 704	0	0	0	189 704

Årets nettovinst eller årets nettoförlust per kategori av finansiella instrument - Koncernen

2017	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella Tillgångar					
Aktier och andelar	298 316	0	0	0	298 316
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-9 077	0	0	0	-9 077
Övriga finansiella placeringstillgångar	-1 300	0	0	0	-1 300
Summa	287 939	0	0	0	287 939

NOT 9 Övriga intäkter och kostnader

Övriga intäkter	2018	2017
Provisioner med mera för Liv, Bank, Fond och Djurförsäkring	65 785	62 642
Summa	65 785	62 642
Varav provisioner för direkt försäkring Liv	13 757	15 125
Övriga kostnader		
Driftskostnader för Liv, Bank, Fond och Djurförsäkring	-63 347	-59 835
Summa	-63 347	-59 835

NOT 10 Bokslutsdispositioner/Obeskattade reserver**Moderbolaget**

Överavskrivningar	2018-12-31	2017-12-31
Ingående balans 1 januari	2 021	2 367
Årets avskrivning utöver plan	1 551	-346
Utgående balans 31 december	3 572	2 021
Periodiseringsfond		
Ingående balans 1 januari	9 700	23 500
Upplösning av periodiseringsfond	0	-13 800
Avsättning till periodiseringsfond	43 500	0
Utgående balans 31 december	53 200	9 700
Utjämningsfond	11 721	11 721
Säkerhetsreserv		
Ingående balans 1 januari	600 000	600 000
Avsättning till säkerhetsreserv	0	0
Utgående balans 31 december	600 000	600 000
Totalt	668 493	623 442

NOT 11 Skatter				
	Koncernen		Moderbolaget	
Redovisat i resultaträkningen	2018	2017	2018	2017
Aktuell skattekostnad (-)/skatteintäkt (+)	-28 741	-211	-28 741	-211
Justering av aktuell skatt för tidigare år	-9	0	-9	0
Uppskjuten skatt avseende förändring i temporära skillnader	19 146	-28 413	27 805	-31 525
Totalt redovisad skattekostnad	-9 604	-28 624	-944	-31 736

Avstämning av effektiv skatt - moderbolaget	2018 (%)	2018	2017 (%)	2017
Resultat före skatt	-	56 083	-	138 929
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	22,00%	-12 338	22,00%	-30 564
Ej avdragsgilla kostnader	1,14%	-638	0,25%	-342
Ej skattepliktiga intäkter	0,00%	0	0,00%	0
Schablonintäkt investeringsfonder	1,57%	-882	0,59%	-819
Schablonintäkt periodiseringsfond	0,01%	-8	0,01%	-10
Skatt hänförlig till tidigare år	0,02%	-9	0,00%	0
Justering framtida skattesatser övertvärden i placeringar *	-23,06%	12 934	0,00%	0
Justering framtida skattesatser avsättning pensioner *	0,01%	-4	0,00%	0
Redovisad effektiv skatt	1,68%	-944	22,84%	-31 736

* (ändrade skattesatser: 21,4 % för 2019-2020 och 20,6 % från och med 2021)

Avstämning av effektiv skatt - koncernen	2018 (%)	2018	2017 (%)	2017
Resultat före skatt	-	234 925	-	246 049
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	22,00%	-51 683	22,00%	-54 131
Ej avdragsgilla kostnader	0,27%	-638	0,14%	-342
Ej skattepliktiga intäkter	-2,22%	5 222	0,00%	0
Schablonintäkt investeringsfonder	0,38%	-882	0,33%	-819
Schablonintäkt periodiseringsfond	0,00%	-8	0,00%	-10
Ej skattepliktig realiserad vinst	-10,31%	24 213	-10,84%	26 679
Skatt hänförlig till föregående år	0,00%	-9	0,00%	0
Justering framtida skattesatser övertvärden i placeringar *	-5,51%	12 934	0,00%	0
Justering framtida skattesatser avsättning pensioner *	0,00%	-4	0,00%	0
Justering framtida skattesatser obeskattade reserver *	-0,53%	1 251	0,00%	0
Redovisad effektiv skatt	4,09%	-9 604	11,63%	-28 624

* (ändrade skattesatser: 21,4 % för 2019-2020 och 20,6 % från och med 2021)

Redovisat i balansräkningen - moderbolaget	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Aktier och andelar, placeringstillgångar	0	0	205 574	233 223	205 574	233 223
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 687	904	0	0	-1 687	-904
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	233	95	233	95
Avsättning till pensioner enligt "62-årsregeln"	126	616	0	0	-126	-616
Skattefordringar/-skulder, netto	1 814	1 520	205 806	233 317	203 993	231 798

Förändringen mellan åren har redovisats som uppskjuten skattekostnad.

NOT 11 Skatter forts

Redovisat i balansräkningen - koncernen	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Aktier och andelar, placeringstillgångar	0	0	205 574	233 223	205 574	233 223
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 687	904	0	0	-1 687	-904
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	233	95	233	95
Obeskattade reserver						0
Säkerhetsreserv	0	0	131 040	132 000	131 040	132 000
Ackumulerade avskrivningar över plan	0	0	736	445	736	445
Utjämningsfond	0	0	2 415	2 579	2 415	2 579
Periodiseringsfonder	0	0	11 626	2 134	11 626	2 134
Avsättning till pensioner enligt "62-årsregeln"	126	616	0	0	-126	-616
Immateriella tillgångar	0	0	0	0	0	0
Skattefordringar/-skulder, netto	1 814	1 520	351 623	370 475	349 809	368 955

Förändringen mellan åren har redovisats som uppskjuten skattekostnad.

NOT 12 Immateriella tillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	26 134	19 126	26 134	19 126
Årets anskaffningar	0	7 007	0	7 007
Utgående anskaffningsvärde	26 134	26 134	26 134	26 134
Ingående ackumulerade avskrivningar	-20 528	-19 126	-20 528	-19 126
Årets avskrivningar	-1 401	-1 401	-1 401	-1 401
Utgående ackumulerade avskrivningar	-21 929	-20 528	-21 929	-20 528
Kvarvarande värde enligt plan	4 204	5 606	4 204	5 606

Ingående anskaffningsvärde avser programvara som tagits i bruk från och med 2006-07-01 respektive 2011-01-01, vilka är fullt avskrivna.

Föregående års anskaffningar avser köpeskilling för förväruad OSV-affär (Olycksfall och sjukförsäkring för vuxen) från Länsförsäkringar AB.

Beräknad nyttjande period av 5 år och avskrivs med 20 % per år.

NOT 13 Aktier och andelar i dotterbolag**Moderbolaget**

	Bokfört värde		Verkligt värde	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Anskaffningsvärde	100	100	100	100
Aktieägartillskott	288 818	213 878	288 818	213 878
Uppskrivning	85 800	85 800	752 296	618 505
Summa	374 718	299 778	1 041 214	832 483

Strimlusen Förvaltnings AB, 556683-5905, Södermanlands län, Nyköpings kommun, 1 000 st aktier, ägarandel 100 %.

NOT 14 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori

Koncernen och Moderbolaget

2018-12-31**Onoterade fondandelar och aktier**

	Antal	Anskaffnings värde	Verkligt värde
Länsförsäkringar AB	381 256	298 210	927 977
Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB	372	1 000	1 374
Länsförsäkringar Mäklarservice AB	200	140	822
Granular AB	170 545	2 810	0
Sörmlandsfonden AB	2 000	3 600	0

305 760 930 173

Noterade andelar i aktiefonder

Handelsbanken Sverige OMXSB Index	332 092	37 845	70 229
Handelsbanken Sverige Index Criteria	958 771	112 761	228 787
Handelsbanken Europa Index	1 014 026	68 374	105 300
Handelsbanken Latinamerikafond	69 667	17 065	19 719
Handelsbanken USA Index	306 542	70 449	97 840
LF Fastighetsfond A	16 832	24 874	67 291
LF USA Indexnära	555 597	76 127	182 195
LF Europa Indexnära	192 591	30 076	34 565
LF Tillväxtmarknad Indexnära A	234 622	30 070	30 964

467 640 836 890

Summa aktier och andelar i moderbolag**773 399 1 767 063****Tillkommer koncernen:****Onoterade aktier**

Humlegården Fastigheter AB	38 906	63 882	761 779
LF Secondary PE Investments S.A.	21 930	22	9 521
Lansa Fastigheter AB	15 203	150 008	165 071
Bergvik Skog AB	20	74 940	81 000
Hällefors Tierps Skogar AB (publ)	556	57	57

288 909 1 017 428

Summa aktier och andelar i koncernen**1 062 309 2 784 492****Obligationer och andra räntebärande värdepapper, utgivna av**

	Nominellt belopp	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde
Svenska staten och kommuner	75 000	86 904	82 767
Svenska bostadsinstitut	484 500	511 912	507 728
Svenska banker	89 000	89 583	89 633
Övriga svenska emittenter	211 634	212 842	213 104
Utländska banker	25 000	25 323	25 140

Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper**885 134 926 564 918 372****Förfallotidpunkt obligationer och räntebärande värdepapper**

	Nominellt belopp	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde
Mindre än 1 år	282 000	285 000	284 323
1-5 år	561 500	598 941	590 524
5-10 år	30 000	30 989	30 980
Mer än 10 år	11 634	11 634	12 545

Summa**885 134 926 564 918 372**

Ränterisk: Vid 1% högre marknadsräntor påverkas obligationsportföljens värde, och därmed resultatet före skatt, negativt med cirka 19,3 (-12,5) Mkr.

Vid förändringar i realräntan påverkas obligationsportföljens värde endast marginellt.

Bokfört värde, per balansdagen, för räntebärande värdepapper med kontraktensligt förfall överstiger det belopp som skall infrias med cirka 33,2 (30,2) Mkr

Övriga finansiella placeringstillgångar

	Ägd andel	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
Bostadsrätt i Brf Lilla Bantorget Lgh 312	100%	3 600	4 200
Bostadsrätt i Brf Lilla Bantorget Lgh 322	100%	3 670	4 200

Summa**100% 7 270 8 400**

NOT 14 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori, forts**Moderbolaget****2018-12-31**

	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	1 767 063	0	0	0	1 767 063
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	918 372	0	0	0	918 372
Derivat	0	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	8 400	0	0	0	8 400
Summa	2 693 835	0	0	0	2 693 835

Finansiella skulder

Inga finansiella skulder

Moderbolaget**2017-12-31**

	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	1 923 739	0	0	0	1 923 739
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	825 750	0	0	0	825 750
Derivat	0	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	7 700	0	0	0	7 700
Summa	2 757 189	0	0	0	2 757 189

Finansiella skulder

Inga finansiella skulder

Koncernen**2018-12-31**

	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	2 784 492	0	0	0	2 784 492
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	918 372	0	0	0	918 372
Derivat	0	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	8 400	0	0	0	8 400
Summa	3 711 263	0	0	0	3 711 263

Finansiella skulder

Inga finansiella skulder

Koncernen**2017-12-31**

	Identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultatet	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	2 756 114	0	0	0	2 756 114
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	825 750	0	0	0	825 750
Derivat	0	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	7 700	0	0	0	7 700
Summa	3 589 564	0	0	0	3 589 564

Finansiella skulder

Inga finansiella skulder

NOT 14 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori, forts

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer:

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Moderbolaget				
2018-12-31	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Aktier och andelar	836 890	0	1 304 891	2 141 781
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	905 827	0	12 545	918 372
Övriga tillgångar	0	0	8 400	8 400
Summa	1 742 717	0	1 325 836	3 068 553

Moderbolaget				
2017-12-31	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Aktier och andelar	1 001 992	0	1 221 525	2 223 517
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	812 928	0	12 823	825 750
Övriga tillgångar	0	0	7 700	7 700
Summa	1 814 920	0	1 242 047	3 056 967

Koncernen				
2018-12-31	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Aktier och andelar	836 890	0	1 947 602	2 784 492
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	905 827	0	12 545	918 372
Övriga tillgångar	0	0	8 400	8 400
Summa	1 742 717	0	1 968 546	3 711 263

Koncernen				
2017-12-31	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Aktier och andelar	1 001 992	0	1 754 121	2 756 114
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	812 928	0	12 823	825 750
Övriga tillgångar	0	0	7 700	7 700
Summa	1 814 920	0	1 774 644	3 589 564

Verkliga värden på finansiella instrument - moderbolaget och koncernen

I Länsförsäkringar Södermanlands balansräkning uppgår verkligt värde och redovisat värde till samma belopp för samtliga finansiella tillgångar och skulder. När det gäller balansposterna aktier och andelar och obligationer och andra räntebärande värdepapper, har verkligt värde kategoriserat som Nivå 1 fastställts som aktuell köpkurs på aktiva marknader.

NOT 15 Redovisade värden för finansiella tillgångar - specifikation nivå 3**Moderbolaget****2018-12-31**

	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga värdepapper	Totalt
Ingående balans	1 221 525	12 823	7 700	1 242 047
Vinster och förluster som redovisats i resultatet	83 166	-278	700	83 588
Lämnade aktieägartillskott	75 140	0	0	75 140
Inköp	0	0	0	0
Försäljningar	-74 940	0	0	-74 940
Utgående balans	1 304 891	12 545	8 400	1 325 836

Känslighetsanalys för finansiella tillgångar nivå 3**Vid värdenedgång om 10 %:**

Påverkan på resultatet före skatt	-130 489	-1 254	-840	-132 584
Påverkan på eget kapital efter skatt	-101 781	-978	-655	-103 415

Koncernen**2018-12-31**

	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga värdepapper	Totalt
Ingående balans	1 754 121	12 823	7 700	1 774 644
Vinster och förluster som redovisats i resultatet	193 223	-278	700	193 646
Lämnade aktieägartillskott	200	0	0	200
Inköp	57	0	0	57
Försäljningar	0	0	0	0
Utgående balans	1 947 602	12 545	8 400	1 968 546

Känslighetsanalys för finansiella tillgångar nivå 3**Vid värdenedgång om 10 %:**

Påverkan på resultatet före skatt	-194 760	-1 254	-840	-196 855
Påverkan på eget kapital efter skatt	-151 913	-978	-655	-153 547

NOT 15 Redovisade värden för finansiella tillgångar - specifikation nivå 3, forts

Värdering av tillgångar på nivå 3:

Aktierna i **Länsförsäkringar AB** värderas till substansvärde och uppgår till 928,0 (844,1) Mkr. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som Länsförsäkringar AB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen.

Andelarna i **Länsförsäkringar Mäklarservice AB** värderas till substansvärde och uppgår till 0,8 (0,6) Mkr. Substansvärdet hos Länsförsäkringar Mäklarservice AB är det samma som bolagets redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet är således årets totalresultat i Länsförsäkringar Mäklarservice AB.

Andelarna i **Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB** värderas till substansvärde och uppgår till 1,4 (1,5) Mkr. Substansvärdet hos Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB är det samma som bolagets redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet är således årets totalresultat i Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB.

Totala innehavet i **Bergvik Skog** (bestående av aktier samt förlagslån) uppgår till 93,5 (88,4) Mkr och värderingen har skett enligt följande:

Innehavet i Bergvik Skog AB värderas enligt en modell som Pöyry Management Consulting (Sweden) AB har utarbetat för att värdera biologiska tillgångar. Modellen överensstämmer med principerna enligt IFRS 13. Framtida kassaflöde har uppskattats och dessa har diskonterats med en räntesats som står i samband med förväntade kassaflöden. Värderingen bygger på ett antal förutsättningar och bedömningar. Även relativt små förändringar av förutsättningarna leder till stora ändringar av värdet. De parametrar som har störst påverkan förutom förändring av diskonteringsräntan är förändringar i den långsiktiga pris- och kostnadsnivån. IFRS 13 anger olika hierarkier. För biologiska tillgångar av detta slag finns inte marknadsdata enligt hierarki 1. Däremot finns olika marknadsdata som kan användas för att bidra till en bedömning. Det har så långt möjligt gjorts. Värderingsmodellen överensstämmer med principerna enligt IFRS 13 B 26.

Framtida kassaflöde har uppskattats och detta har diskonterats med en räntesats som står i samband med förväntade kassaflöden. Principiellt är den uppbyggd på följande sätt:

Volymprognoserna är baserade på bolagets långsiktiga avverkningsplan. Planen har i sin tur baserats på tillväxts prognoser enligt IPAK-modellen, vilket är den allmänt accepterade modellen för att prognostisera och simulera framtida avverkningsplaner i Sverige. Bolaget genomförde under 2006 en skogstaxering. Under 2007 utarbetade Bergvik Skog nya långsiktiga avverkningsplaner. Dessa planer har utgjort bas för värderingen enligt IAS 41. Nuvarande plan är sex år gammal men det har inte funnits skäl att göra ändringar i de långsiktiga avverkningsberäkningarna. På kortare sikt, 3-5 år, sker förskjutningar mellan åren av praktiska och marknadsmässiga skäl.

För **Sörmlandsfonden AB** uppgår värdet till 0,0 (0,0) Mkr, enligt värdering till substansvärde. Substansvärdet för aktierna i Sörmlandsfonden AB är detsamma som dess redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på aktierna i Sörmlandsfonden AB är således årets totalresultat.

För **Granular** uppgår värdet till 0,0 (0,0) Mkr, enligt senast utförda transaktion och tillgänglig information från bolaget.

I balansposten övriga finansiella placeringstillgångar ingår ett belopp om 8,4 (7,7) Mkr som avser värden på bolagets två bostadsrättslägenheter i **Brf Lilla Bantorget** i Stockholm. Bostadsrätterna har klassificerats som "Finansiella instrument som kan säljas". Någon avsikt att sälja bostadsrätterna föreligger inte. För bostadsrätterna har värdering skett till uppskattat marknadsvärde, baserat på jämförelse med försäljningar som skett i området.

Länsförsäkringar Södermanland äger andelar i fastighetsbolaget **Humlegården Fastigheter AB** genom dotterbolaget Strimlusen Förvaltnings AB. I koncernen redovisas andelarna på nivå 3 till verkligt värde som uppgår till 761,8 (646,8) Mkr. Värdet på andelarna beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive koncerns egna kapital plus orealiserade värdeförändringar ("övervärden") i fastigheter. Övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för uppskjuten skatt. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet.

Strimlusen Förvaltnings AB äger även andelar i fastighetsbolaget **Lansa Fastigheter AB**. I koncernen redovisas andelarna på nivå 3 till verkligt värde som uppgår till 165,1 (156,4) Mkr. Värdet på andelarna beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive koncerns egna kapital plus orealiserade värdeförändringar ("övervärden") i fastigheter. Övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för uppskjuten skatt. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet.

Vidare ägare Strimlusen Förvaltnings AB andelar i **LF Secondary PE Investments S.A.** som värderas till substansvärdet. Värdet uppgår till 9,5 (29,2) Mkr.

Innehav i Private Equityfonder, vilka klassificeras som aktier i nivå 3, värderas externt av respektive fonds förvaltare. Värdering av respektive fond baseras på värdering av fondens innehav i portföljbolag. Värderingen av de underliggande portföljbolagen baseras på systematisk jämförelse med marknadsnoterade jämförbara bolag eller till ett värde baserat på en aktuell tredjeparts transaktion. I vissa fall är värderingen baserad på diskonterade kassaflöden eller metoder baserade på andra icke observerbara data. Värderingen görs i enlighet med branschpraxis som till exempel International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines som stöds av många branschorganisationer, som till exempel EVCA (European Venture Capital Association).

Andelarna i **Hällefors Tierp Skogar AB** värderas till substansvärde och uppgår till 0,1 (0,0) Mkr.

NOT 16 Fordringar avseende direkt försäkring

	2018-12-31	2017-12-31
Fordringar hos försäkringstagare	172 898	168 273
Fordringar hos försäkringsbolag	17 015	18 778
Summa fordringar avseende direkt försäkring	189 913	187 051

NOT 17 Materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	26 100	25 173	26 100	25 173
Årets inköp	4 188	1 710	4 188	1 710
Avyttringar	-971	-783	-971	-783
Utgående anskaffningsvärde	29 318	26 100	29 318	26 100
Av- och nedskrivningar				
Ingående balans	-19 903	-18 343	-19 903	-18 343
Årets avskrivningar	-1 930	-2 124	-1 930	-2 124
Avyttringar	766	564	766	564
Utgående avskrivningar	-21 067	-19 903	-21 067	-19 903
Redovisat värde	8 251	6 197	8 251	6 197

Datautrustning skrivs planenligt av på tre år, kontorsmöbler på tio år. Övriga maskiner och inventarier skrivs planenligt av på fem år. Konst och liknande tillgångar uppgår till 0,3 (0,3) Mkr, ingen avskrivning sker.

NOT 18 Upplupna ränte- och hyresintäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna ränteintäkter	4 740	6 918	4 740	6 918
Summa upplupna ränte- och hyresintäkter	4 740	6 918	4 740	6 918

Av upplupna ränteintäkter förväntas 0 SEK (f g år 0) bli återvunna senare än 12 månader efter balansdagen.

NOT 19 Förutbetalda anskaffningskostnader

	2018-12-31	2017-12-31
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	16 921	13 705
Årets avsättning	8 963	16 921
Årets avskrivning	-16 921	-13 705
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång	8 963	16 921
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	8 963	16 921

NOT 20 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda kostnader	6 979	12 180	6 979	12 180
Upplupna intäkter	0	0	0	0
Summa övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6 979	12 180	6 979	12 180

NOT 21 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

	2018-12-31			2017-12-31		
	Brutto	Avgiven ÅF	Netto	Brutto	Avgiven ÅF	Netto
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans 1 januari	270 210	0	270 210	260 695	0	260 695
Premieinkomst	673 544	-55 292	618 252	662 333	-55 447	606 886
Intjänade premier under perioden	-667 469	55 292	-612 178	-652 818	55 447	-597 371
Utgående balans 31 december	276 284	0	276 284	270 210	0	270 210
Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans 1 januari	0	0	0	0	0	0
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	0	0	0	0	0	0
Nya avsättningar under perioden	0	0	0	0	0	0
Utgående balans 31 december	0	0	0	0	0	0
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk	276 284	0	276 284	270 210	0	270 210

NOT 22 Avsättning för oreglerade skador

	2018-12-31			2017-12-31		
	Brutto	Avgiven ÅF	Netto	Brutto	Avgiven ÅF	Netto
IB Inträffade och rapporterade skador	530 380	-63 873	466 506	500 577	-61 100	439 477
IB Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	644 011	-166 557	477 454	632 599	-162 969	469 630
IB Avsättning för skaderegleringskostnad	35 475	0	35 475	31 224	0	31 224
Ingående balans	1 209 866	-230 431	979 436	1 164 400	-224 069	940 331
Kostnad för skador som inträffat under innevarande år	559 135	-27 476	531 659	487 479	-13 883	473 595
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder innevarande år	-544 223	34 575	-509 648	-443 993	9 524	-434 470
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-12 752	1 088	-11 664	-6 148	-2 002	-8 150
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnad	2 808	0	2 808	4 251	0	4 251
Effekt av beståndsoverlåtelse						
Verkligt värde av beståndsoverlåtelse Sjuk- och Olycksfall						
Vuxen	0	0	0	3 891	0	3 891
Anpassning till bolagets redovisningsprinciper	0	0	0	-13	0	-13
Utgående balans	1 214 834	-222 243	992 591	1 209 866	-230 431	979 436
UB Inträffade och rapporterade skador	510 996	-58 173	452 823	530 380	-63 873	466 506
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	665 555	-164 070	501 485	644 011	-166 557	477 454
UB Avsättning skaderegleringskostnader	38 283	0	38 283	35 475	0	35 475

NOT 23 Räntesats för diskontering av försäkringstekniska avsättningar

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,05 procent. Ingen diskontering sker för övrig försäkring.

NOT 24 Avsättning för återbäring

	2018-12-31	2017-12-31
Återbäring från tidigare år	103 000	0
Under året utbetald återbäring	-100 155	0
Återföring ej utnyttjad återbäring tidigare år	-210	0
Årets avsättning för återbäring	0	103 000
Summa avsättning för återbäring	2 635	103 000

NOT 25 Avsättning för pensioner

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående balans	2 800	6 300
Betalningar till pensionsinstitut	-1 832	-3 294
Årets avsättning/upplösning	-378	-206
Summa avsättning för pensioner	590	2 800

Bolaget har enligt kollektivavtal ett pensionslöfte till delar av personalen (födda 1955 och tidigare) om möjlighet till förtida pension mellan 62 och 65 år. Villkoren för denna plan är utformade så att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Bolaget har med underlag av personalstatistik och tidigare nyttjandegrad beräknat skulden till 0,6 (2,8) Mkr inklusive löneskatt. Beräkningen har skett i enlighet med IAS 19. Avsättningen är ej tryggnad enligt Tryggandelagen.

NOT 26 Övriga avsättningar

	2018-12-31	2017-12-31
Förändring övriga avsättningar		
Ingående balans	1 291	2 409
Årets upplösning	-143	-1 118
Årets avsättning	690	0
Summa övriga avsättningar	1 837	1 291
Fördelning övriga avsättningar		
Övriga avsättningar	1 837	1 291
Summa övriga avsättningar	1 837	1 291

NOT 27 Kortfristiga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Leverantörsskulder	8 129	9 295	8 129	9 295
Trafikskatteskuld	16 947	17 158	16 947	17 158
Lagstadgade sociala avgifter	1 890	1 628	1 890	1 628
Personalens källskatt	1 809	1 557	1 809	1 557
Skuld till dotterbolag	0	0	49 632	74 238
Övrigt	28 743	74 267	67	29
Summa kortfristiga skulder	57 518	103 905	78 474	103 905

NOT 28 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Semesterlöneskuld	4 324	4 039	4 324	4 039
Upplupna löner	142	1 989	142	1 989
Sociala kostnader (inklusive pensionskostnader)	5 347	5 840	5 347	5 840
Provisioner	343	324	343	324
Övrigt	2 591	2 148	2 591	2 148
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12 746	14 339	12 746	14 339

Till och med år 2014 har bolaget uppburet ersättning från Länsförsäkringar Liv som till viss del varit förenat med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldigt om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad, då annullationsansvaret upphörde 1 januari 2015 och endast ansvar för ersättning 2014 kvarstår. Bolagets annullationsreserv uppgick tidigare till cirka 30 procent av de tre senaste årens annullationsansvarspliktiga ersättning. Årets resultat har inte belastats med någon kostnad, den totala reserven uppgår till 0,0 (0,0) Mkr.

NOT 29 Ställda säkerheter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Belopp för vilka säkerhet ställts i form av placeringstillgångar införda i särskilt förmånsrättsregister	1 828 134	1 915 015	1 828 134	1 915 015

I enlighet med 6 kap. 11 § Försäkringsrörelselagen (FRL) har bolaget registerfört de placeringstillgångar som använts för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna för egen räkning. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid bolagets insolvens. Under rörelsens gång har bolaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är täckta enligt försäkringsrörelselagen.

NOT 30 Eventualförpliktelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Övriga eventualförpliktelser	0	0	0	0

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen. Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i Trafikförsäkringsföreningen. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för Trafikförsäkringsföreningen fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av Trafikförsäkringens stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot Trafikförsäkringsföreningen i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av Trafikförsäkringsföreningen visar sig otillräckliga. Av not 7 framgår att Länsförsäkringar Södermanlands andel av nettounderskottet för Trafikförsäkringsföreningen uppgick till cirka 2,5 (2,5) Mkr. Detta motsvarar cirka 1,1 (1,2) procent av det totala nettounderskottet av Trafikförsäkringsföreningen.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank ingår att bolaget ska stå för minst 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som Länsförsäkringar Södermanland förmedlat. Detta sker genom avräkning från de provisionsersättningar bolaget erhåller enligt den ersättningsmodell som avtalats med Länsförsäkringar Bank. För ett enskilt år är ansvaret begränsat till årets provisioner för förmedlad bankaffär. Om kreditförlusterna totalt är större än årets provisioner överförs förlusten till kommande år.

NOT 31 Anställda och personalkostnader

Totalt	2018	2017
Löner och ersättningar med mera	-70 619	-66 365
<i>varav rörlig ersättning</i>	199	-1 529
Sociala kostnader	-37 948	-35 453
<i>varav pensionskostnader, avgiftsbaserade planer</i>	-1 473	-1 386
<i>varav pensionskostnader, förmånsbaserade planer</i>	-11 386	-10 130
<i>varav förändring av avsättningar till pensioner</i>	-66	494
Summa	-108 567	-101 819
Tjänstemän	2018	2017
Löner och ersättningar med mera	-68 852	-64 681
<i>varav rörlig ersättning</i>	0	-1 529
Sociala kostnader	-36 351	-33 582
<i>varav pensionskostnader</i>	-11 829	-10 529
Summa	-105 203	-98 264
Styrelse och VD	2018	2017
Löner och ersättningar med mera	-2 912	-2 840
<i>varav lön till VD</i>	-1 767	-1 683
<i>varav rörlig ersättning</i>	0	0
Sociala kostnader	-1 937	-1 871
<i>varav pensionskostnader</i>	-1 030	-987
Summa	-4 849	-4 712
Medeltalet anställda	2018	2017
Totalt antal	137	129
<i>Varav kvinnor</i>	59%	57%
Könsfördelning ledande befattningshavare	2018	2017
Styrelsen inklusive VD	10	10
<i>Varav kvinnor</i>	40%	40%
Övriga ledande befattningshavare	6	6
<i>Varav kvinnor</i>	33%	33%

Rörlig ersättning

Rörlig ersättning avser målrelaterad ersättning till anställda, med en total kostnad om 0,0 (2,4) Mkr. Företagsledningen och VD samt kontrollfunktionerna omfattas inte av målrelaterad ersättning.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och de av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. De två personalrepresentanterna erhåller inget arvode. Ersättning till vd utgörs av fast månadslön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättningen av fast månadslön. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med vd utgör företagsledning. Principer för ersättning till VD och ledande befattningshavare fastställs av bolagsstämman.

Länsförsäkringar Södermanlands ersättningspolicy finns publicerat på Länsförsäkringar Södermanlands hemsida under:
<https://www.lansforsakringar.se/sodermanland/privat/om-oss/ersattningspolicy/>

Avgångsvederlag

I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag till VD med två årslöner. För andra ledande befattningshavare utgår inget avgångsvederlag utan anställningsavtalet följer lag och kollektivavtal.

NOT 32 Arvode och kostnadsersättningar till ombud

	Fakturerade belopp		Löner och ersättningar		Sociala kostnader	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Fritidsombud	-5 886	-6 471	-195	-172	-39	-37
Specialombud	-426	-494	0	0	0	0
Summa	-6 312	-6 965	-195	-172	-39	-37

NOT 33 Arvode och kostnadsersättningar till revisorer

	2018	2017
PwC		
Revisionsuppdrag	-462	-456
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	-19	-50
KPMG		
Revisionsuppdrag	0	-16
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	0	-33
Summa	-481	-555

NOT 34 Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättningar och övriga förmåner 2018	Grundlön, styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Övrig ersättning	Summa
Caesar Åfors, styrelsens ordförande	-325	0	0	0	-6	-331
Peter Reuterström, styrelsens vice ordförande	-173	0	0	0	0	-173
Birgitta Bohm, styrelseledamot	-115	0	0	0	0	-115
Mikael Gerhardsson, styrelseledamot	-129	0	0	0	-6	-134
Ceilia Ingre, styrelseledamot	-132	0	0	0	-4	-136
Dan Nilsson, styrelseledamot	-133	0	0	0	0	-133
Magnus Olsson, styrelseledamot	-123	0	0	0	0	-123
Anna-Greta Lundh, VD	-1 767	0	-51	-1 030	0	-2 847
Övriga ledande befattningshavare (6 personer)	-5 195	0	-324	-2 316	-32	-7 866
Summa	-8 090	0	-374	-3 346	-48	-11 859

Ersättningar och övriga förmåner 2017	Grundlön, styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Övrig ersättning	Summa
Caesar Åfors, styrelsens ordförande	-363	0	0	0	-11	-374
Peter Reuterström, styrelsens vice ordförande	-172	0	0	0	0	-172
Birgitta Bohm, styrelseledamot	-116	0	0	0	0	-116
Mikael Gerhardsson, styrelseledamot	-116	0	0	0	-5	-121
Ceilia Ingre, styrelseledamot	-122	0	0	0	-3	-124
Dan Nilsson, styrelseledamot	-131	0	0	0	0	-131
Magnus Olsson, styrelseledamot	-116	0	0	0	-4	-119
Anna-Greta Lundh, VD	-1 683	0	-52	-987	-1	-2 722
Övriga ledande befattningshavare (6 personer)	-4 924	0	-334	-2 176	-44	-7 478
Summa	-7 741	0	-386	-3 163	-68	-11 357

NOT 35 Tilläggsupplysningar försäkringsrörelsen

	Försäkringsklasser								
	Totalt 2018	Olycksfall och sjukdom	Motor ansvar mot tredje man	Motor övriga klasser	Brand o annan egend. skada	Allmän ansvarighet	Rätts-skydd	Summa direkt försäkring	Mottagen återförsäkring
Premieinkomst, brutto	673 544	37 844	97 636	178 062	285 751	22 184	13 453	634 929	38 614
Premieintäkt, brutto	667 469	37 252	98 332	176 479	282 258	21 963	13 287	629 570	37 899
Försäkringsersättningar, brutto	-537 873	-34 588	-84 277	-160 657	-223 902	-5 579	-6 841	-515 845	-22 028
Driftskostnader, brutto	-104 176	-5 977	-16 322	-23 741	-51 354	-3 943	-2 420	-103 756	-420
Resultat av avgiven återförsäkring	-29 800	-889	-11 225	-2 831	-14 275	-232	-348	-29 800	0
Skadeprocent brutto	80,6%	92,8%	85,7%	91,0%	79,3%	25,4%	51,5%	81,9%	58,1%

	Försäkringsklasser								
	Totalt 2017	Olycksfall och sjukdom	Motor ansvar mot tredje man	Motor övriga klasser	Brand o annan egend. skada	Allmän ansvarighet	Rätts-skydd	Summa direkt försäkring	Mottagen återförsäkring
Premieinkomst, brutto	662 333	36 109	99 841	175 423	276 105	20 421	13 222	621 121	41 211
Premieintäkt, brutto	652 818	33 257	99 305	174 309	272 199	20 084	13 039	612 192	40 626
Försäkringsersättningar, brutto	-483 125	-30 708	-80 278	-132 030	-201 364	-6 366	-8 326	-459 073	-24 053
Driftskostnader, brutto	-84 011	-5 201	-12 737	-18 208	-42 480	-3 075	-2 040	-83 741	-269
Resultat av avgiven återförsäkring	-40 010	-1 388	-4 267	-5 414	-27 834	-442	-665	-40 010	0
Skadeprocent brutto	74,0%	92,3%	80,8%	75,7%	74,0%	31,7%	63,9%	75,0%	59,2%

NOT 36 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

	Koncernen			Moderbolaget		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
2018-12-31						
Tillgångar						
Immateriella tillgångar	1 401	2 803	4 204	1 401	2 803	4 204
Aktier och andelar	41 845	2 742 647	2 784 492	41 845	2 099 937	2 141 781
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	56 217	862 154	918 372	56 217	862 154	918 372
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	8 400	8 400	0	8 400	8 400
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	229	0	229	229	0	229
Avsättning för oreglerade skador	64 289	157 955	222 243	64 289	157 955	222 243
Fordringar avseende direkt försäkring	189 913	0	189 913	189 913	0	189 913
Fordringar avseende återförsäkring	13 966	0	13 966	13 966	0	13 966
Övriga fordringar	37 360	0	37 360	37 360	0	37 360
Materiella tillgångar	0	8 251	8 251	0	8 251	8 251
Aktuell skattefordran	0	0	0	0	0	0
Likvida medel	80 676	0	80 676	77 847	0	77 847
Upplupna ränteintäkter	4 740	0	4 740	4 740	0	4 740
Förutbetalda anskaffningskostnader	8 963	0	8 963	8 963	0	8 963
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6 979	0	6 979	6 979	0	6 979
Summa tillgångar	506 579	3 782 210	4 288 789	503 750	3 139 499	3 643 249
Skulder						
Återbäring och rabatter	2 635	0	2 635	2 635	0	2 635
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	211 882	64 402	276 284	211 882	64 402	276 284
Oreglerade skador	293 827	921 007	1 214 834	293 827	921 007	1 214 834
Pensioner och liknande förpliktelser	590	0	590	590	0	590
Uppskjutna skatteskulder	0	349 809	349 809	0	203 993	203 993
Övriga avsättningar	833	1 004	1 837	833	1 004	1 837
Skulder avseende direkt försäkring	85 505	0	85 505	85 505	0	85 505
Skulder avseende återförsäkring	0	0	0	0	0	0
Aktuella skatteskulder	15 869	0	15 869	15 869	0	15 869
Övriga skulder	57 518	0	57 518	78 474	0	78 474
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12 746	0	12 746	12 746	0	12 746
Summa skulder	681 406	1 336 222	2 017 628	702 362	1 190 405	1 892 767

NOT 37 Disposition av företagets vinst eller förlust

Moderbolaget

Till stämmans förfogande står följande vinstmedel

- balanserat resultat	920 790
- årets resultat	55 139
Summa	975 929

Styrelsen föreslår att vinstmedlen balanseras i ny räkning.

NOT 38 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga väsentliga händelser har inträffat efter verksamhetsårets slut.

NOT 39 Transaktioner med närstående

Närståendetransaktioner med dotterbolag Strimlusen Förvaltnings AB

	2018	2017
Erhållna utdelningar	0	0
Lämnade aktieägartillskott	-74 940	-74 995
Skulder på närstående per 31 december	-49 632	-74 238

Länsförsäkringsgruppen

De 23 länsförsäkringsbolagen har valt att organisera den gemensamma verksamheten i Länsförsäkringar AB-koncernen. Koncernen har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom Länsförsäkringar.

Som närstående räknar Länsförsäkringar Södermanland, förutom det egna dotterbolaget, även övriga bolag inom länsförsäkringsgruppen. Inom länsförsäkringsgruppen förekommer transaktioner mellan närstående av såväl engångskaraktär som av löpande karaktär. Till transaktion av engångskaraktär hör köp och försäljning av tillgångar och liknande transaktioner, dessa är normalt av begränsad omfattning. Till transaktioner av löpande karaktär hör tjänster som tillhandahålls av Länsförsäkringar AB gentemot länsförsäkringsbolag avseende utförandet av utvecklingsprojekt och service.

Prissättningen för affärsverksamheten är gjord på marknadsmässiga villkor. Prissättningen av serviceverksamhet inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnaderna rättvist inom länsförsäkringsgruppen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel.

Under 2018 har bolaget haft transaktioner med Länsförsäkringar AB och dess koncernbolag. Dels utgörs dessa transaktioner av kostnader för gemensam service och gemensam utveckling och dels av provisionsersättningar avseende försäljning och kundvård för den av Länsförsäkringar Södermanland förmedlade affären, vilket framgår av not 9. Utöver detta har även transaktioner skett vilka syftar till att reglera den interna och externa återförsäkringsaffären.

Länsförsäkringar Södermanland har även under året betalt provision till Länsförsäkringar Mäklarservice avseende den mäklade försäljningen.

Närstående nyckelpersoner

Till närstående nyckelpersoner räknas styrelseledamöter och ledande befattningshavare i Länsförsäkringar Södermanland och dess dotterbolag och nära familjemedlemmar till dessa. Ersättning till närstående nyckelpersoner framgår av not 34.

Nyköping den 14 mars 2019

Caesar Åfors
Ordförande

Peter Reuterström
Vice ordförande

Birgitta Bohm
Styrelseledamot

Mikael Gerhardsson
Styrelseledamot

Cecilia Ingre
Styrelseledamot

Dan Nilsson
Styrelseledamot

Magnus Olsson
Styrelseledamot

Eva Pettersson
Personalrepresentant

Anna-Greta Lundh
Vd

Thomas Mattsson
Personalrepresentant

Vår revisionsberättelse har avlämnats den
PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Södermanland, org.nr 519000-6519

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Södermanland för år 2018. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 22-69 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget samt rapport över koncernens resultat och övrigt totalresultat och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller misstag. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för den finansiella rapportering som helhet (se tabellen nedan). Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden

behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

Värdering av avsättningar för oreglerade skador

Värdering av avsättningar för oreglerade skador
Avsättning för oreglerade skador utgör en väsentlig balanspost som baseras på beräkningar och bedömningar om framtida utfall av kostnaden för inträffade skador. Faktorer som beaktas vid bedömningen är bl a avvecklingstid och skademönster.

Bolaget använder vedertagna aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningar för oreglerade skador. Bolagets avsättningar avser ett flertal olika produkter där egenskaper hos produkterna påverkar beräkningsmodellerna. Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna samt Försäkringstekniska avsättningar), not 2 – Risker och riskhantering samt not 22 – Avsättning för oreglerade skador.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

Våra revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande utgjorts av:

Bedömning av utformning och testning av effektiviteten hos kontrollerna inom processerna för att beräkna oreglerade skador. Dessa kontroller avser bl a kontroller av indata, kontroller av aktuariella beräkningar, kontroller inom rutinen för skadereglering och bokföring.

Vår granskning har också omfattat bedömningar av använda aktuariella metoder och modeller. Vi har även utmanat och bedömt företagsledningens antaganden.

Vidare har vi utfört egna beräkningar för att säkerställa att avsättningarna är rimliga. PwC:s egna aktuarier biträdde vid revisionen.

Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3

I värderingen av finansiella instrument i nivå 3 används icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde. Bolagets aktier i nivå 3 utgör en väsentlig del av balansposten aktier och andelar.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Finansiella instrument) samt not 14 – Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori.

Vi har granskat bolagets processer för värdering av nivå 3-innehav. Vi har även bedömt de modeller och metoder som bolaget använder vid värderingen.

För värderingar som är beroende av icke observerbar indata eller som kräver en högre grad av bedömningar har vi utmanat de antaganden och metoder som bolaget använt. Vi har även, baserat på bolagets värderingar, utfört kontrollberäkningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-21 samt 74-78. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen

och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS, såsom de antagits av EU,

och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Södermanland för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen

garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

PricewaterhouseCoopers AB, 113 97 Stockholm, utsågs till Länsförsäkringar Södermanlands revisor av bolagsstämman den 12 april 2018. Revisorer verksamma vid PricewaterhouseCoopers AB har varit bolagets revisorer sedan 4 april 2017.

Stockholm den 21 mars 2019
PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén

Ord och uttryck

Allmänt

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som inte återförsäkras hos andra bolag, det vill säga bruttoaffär minskad med avgiven återförsäkring. Förkortningen f e r betyder "för egen räkning".

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är – till skillnad från vid indirekt återförsäkring – direkt ansvarig gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan, eller vill, bära hela ansvaret mot försäkringstagarna, återförsäkrar bolaget delvis de tecknade försäkringarna hos andra bolag. Härvid talas om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda bolaget och mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Termer i resultat- och balansräkning, kassaflödes- och resultatanalys

Avsättning för ej intjänade premier

I bokslutet gjorda avsättningar för inbetalda premier som avser kommande verksamhetsår.

Avsättning för kvardröjande risker

Tillägg till avsättning för ej intjänade premier som görs om denna avsättning bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för gällande försäkring fram till nästa förfallodag.

Avsättning för oreglerade skador

I bokslutet gjorda avsättningar för beräknade ännu ej betalda försäkringsersättningar. På skuldsidan av balansräkningen återfinns posten under rubriken "Försäkringstekniska avsättningar (före

avgiven återförsäkring)" och består av avsättning för skadekostnader inklusive avsättning för skadebehandlingsreserv. Posten återfinns även på tillgångssidan under rubriken "Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar" och består av den del av avsättningen för oreglerade skador som förväntas ersättas av återförsäkrare.

Avsättning för återbäring

Avsättning för återbetalning (återbäring) som tilldelats kunderna men vid bokslutstillfället ännu inte betalats ut.

Avvecklingsresultat

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel "avsättning för oreglerade skador". Att bedöma kommande utbetalningar kan av många olika skäl vara svårt. Inflation-utvecklingen kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet visar sig vara övervärderat uppstår en avvecklingsvinst och om beloppet undervärderats uppstår på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Balansomslutning

Summan av samtliga tillgångar i balansräkningen.

Diskonterad reserv

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration av försäkringsavtal. Kostnaderna för skadereglering redovisas under försäkringsersättningar.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus avsättning för oreglerade skador vid årets början.

En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat. I försäkringsersättningar ingår även administrativa kostnader för skadereglering.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring (brutto) utgör summan av avsättningarna för ej intjänade premier, kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring.

Försäkringstekniska avsättningar för egen räkning (f e r) utgörs av försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring minskad med återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, ackumuleras hos bolaget kapital som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital överförs i resultatredovisningen från finansrörelsen till försäkringsverksamheten.

Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen

Se "Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen" ovan.

Premieinkomst

Motsvarar i princip årets influtna premiebelopp utan korrigering för in- och utgående avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker.

Premieintäkt

Baseras på den premieinkomst som hänförs till räkenskapsåret. Premieintäkten för året består av följande poster: avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets början plus premieinkomst under året minus avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets slut.

Skadebehandlingsreserv

De skador som ingår i avsättning för oreglerade skador kommer att medföra vissa driftskostnader. För dessa förväntade kostnader avsätts i bokslutet en skadebehandlingsreserv.

Säkerhetsreserv

Säkerhetsreserven är en obeskattad reserv med syfte att utjämna svängningar i riskförloppet och osäkerheten i beräkningsunderlaget för försäkringstekniska avsättningar. Maximibeloppet på avsättningen beräknas som andelar av premieinkomst och avsättning för oreglerade skador, i båda fallen för egen räkning och för enskild försäkringsgren. Säkerhetsreserven får användas för att täcka förluster i försäkringsverksamheten.

Uppskjuten skatt

Framtida skattekonsekvenser av händelser som har beaktats i företagets redovisning eller deklaration. Beräknad skatt på orealiserade vinster på placeringstillgångar samt på andra temporära skillnader.

Utjämningsfond

Belopp motsvarande redovisad vinst i försäkringsrörelsen kunde till och med 1990, utan att beskattas, överföras till en särskild utjämningsfond. Fonden får tas i anspråk endast för att täcka förlust i försäkringsrörelsen.

Övriga termer och nyckeltal

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och överskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas marknadsvärde.

Driftskostnadsprocent (brutto)

Driftskostnader dividerat med premieintäkten brutto, uttryckt i procent.

Driftskostnadsprocent f e r

Driftskostnader dividerat med premieintäkten för egen räkning (f e r), uttryckt i procent.

Kapitalbas

Ett försäkringsbolags kapitalbas är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Tillgängligt kapital är principiellt skillnaden mellan tillgångar och skulder inklusive försäkringstekniska avsättningar. Samtliga poster värderas i enlighet med Solvens II regelverket.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning, uttryckt i procent.

Konsolideringskapital

En sammanfattande benämning på eget kapital, obeskattade reserver samt uppskjuten skatteskuld.

Minimikapitalkrav (MCR)

Minimikapitalkravet utgör den minsta storlek på kapitalbas som krävs för att bolaget med 85 procent sannolikhet ska täcka det värsta tänkbara scenariot, till exempel en börskrasch.

Skadekostnadsprocent (brutto)

Försäkringsersättningar brutto dividerat med premieintäkten brutto, uttryckt i procent.

Skadekostnadsprocent f e r

Försäkringsersättningar för egen räkning (f e r) dividerat med premieintäkten för egen räkning (f e r), uttryckt i procent.

Soliditet

Definieras i femårsöversikten som konsolideringskapitalet dividerat med försäkringstekniska avsättningar för egen räkning (f e r), uttryckt i procent.

Solvenskapitalkrav (SCR)

Solvenskapitalkravet är ett mått på det kapitalbehov (kapitalbas) som ett försäkringsbolag har för att klara av sin verksamhet samt täcka oförväntade förluster. Kravet ska omfatta alla kvantifierbara risker (skadeförsäkringsrisker, livförsäkringsrisker, marknadsrisker, motpartsrisker och operativa risker) och ska med minst 99,5 procent sannolikhet garantera att bolaget ska kunna uppfylla sina förpliktelser gentemot försäkringstagare under de kommande 12 månaderna.

Solvenskapitalkvot

Kapitalbasen dividerad med solvenskapitalkravet, uttryckt i procent.

Totalkostnadsprocent f e r

Summan av skadeprocent för egen räkning (f e r) och driftskostnadsprocent för egen räkning (f e r), uttryckt i procent.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året i procent av tillgångarnas genomsnittsvärde värderade till marknadsvärden.

Styrelse och revisorer

1 Caesar Åfors

Ordförande, född 1959, Nyköping.

Nuvarande sysselsättning: Egen verksamhet på Virå Bruk.

Övriga uppdrag: Ordförande i Länsförsäkringar AB, styrelseledamot i Intea Fastigheter AB, Lansa AB och CRK Forest Management AB.

2 Peter Reuterström

Vice ordförande, född 1966, Eskilstuna.

Nuvarande sysselsättning: Lantbrukare.

Övriga uppdrag: Styrelseordförande i Öster-Rekarne Häradsallmänning och styrelseledamot i HäradsSkog AB.

3 Birgitta Bohm

Född 1949, Eskilstuna.

Nuvarande sysselsättning: Konsult ledarskap och affärsutveckling.

Övriga uppdrag: Fredrik Lindströms minne och Fabriksföreningen, Eskilstuna.

4 Mikael Gerhardsson

Född 1953, Strängnäs.

Nuvarande sysselsättning: Konsult affärsutveckling och VD för Bro Markutveckling.

Övriga uppdrag: Styrelseordförande i Bygg & Interiör. Styrelseledamot i Carplex och Flens Bil & Järn.

5 Cecilia Ingre

Född 1969, Nyköping.

Nuvarande sysselsättning: VD Invita Omvårdnad AB, Invita Restaurang AB och Invita Hemservice AB tillika delägare i moderbolaget Positor AB.

Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Vårdföretagarna Almega samt SME-representant i Svenskt Näringsliv.

6 Dan Nilsson

Född 1963, Nyköping.

Nuvarande sysselsättning: Koncernchef och ägare för KWD Group AB, i vilket KWD Nuclear Instruments AB och ABECE AB ingår, samt delägare i Bostadspartner i Katrineholm AB.

Övriga uppdrag: Ordförande i Nyföretagarcentrum Östra Sörmland och styrelseordförande i Bostadspartner i Katrineholm AB.

7 Magnus Olsson

Född 1964, Linköping.

Nuvarande sysselsättning: Regionchef Öst LRF Konsult.

8 Anna-Greta Lundh

VD, född 1955, Oxelösund.

Nuvarande sysselsättning: VD i Länsförsäkringar Södermanland.

Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Länsförsäkringar Bank och Almi Invest Östra Mellansverige.

9 Eva Pettersson

Personalrepresentant FTF, född 1961, Stausjö.

Nuvarande sysselsättning: Försäkringsadministratör.

10 Thomas Mattsson

Personalrepresentant SACO, född 1959, Katrineholm.

Nuvarande sysselsättning: Rådgivare/Produktansvarig företagsbanken.

Ordinarie revisor: Eva Fällén, auktoriserad revisor, PwC, Stockholm.

Suppleant: Sofia Nordenborg, auktoriserad revisor, PwC, Stockholm.

Företagsledning

Från vänster:

Chef affärsområde Försäkring **Kurt Högström**, VD **Anna-Greta Lundh**, chef Ekonomi och Administration **Nicklas Malm**, chef Skador **Magnus Ahlin** och chef HR **Christina Ek**.

Sittande främre rad:

Chef Kommunikation **Charlotte Elisson** och chef affärsområde Bank och Liv **Göran Jönsson**.

